

Tweeëntwintig jaar en startgekwalificeerd?

Onderzoek en Business Intelligence

Gemeente Rotterdam

Colofon

Gemeente Rotterdam, afdeling Onderzoek en Business Intelligence (OBI)

Datum: 3 augustus 2020

Auteur: Ineke Vogel en Annemarie Roode

Vragen: onderzoek@rotterdam.nl

Inhoudsopgave

1 Inleiding	6
1.1 Achtergrond	6
1.2 Doel van het onderzoek	7
1.3 Onderzoeksgebied	7
1.4 Onderzoeksopzet	7
1.4.1 Populatie	7
1.4.2 Onderzoeksvragen	7
1.4.3 Aanpak	7
2 Startkwalificatie en onderwijs?	12
2.1 Aantal BRP registraties	12
2.2 RMC-regio Rijnmond	13
2.3 Nieuwe Waterweg Noord	14
2.4 Rijnmond Zuid-Oost	14
2.5 Zuid-Hollandse Eilanden	15
2.6 Nederland, Rijnmond, G4 en Rotterdam	15
3 Hoogste/laatste opleiding	17
3.1 Hoogst behaalde opleiding	17
3.1.1 Groep zonder startkwalificatie en geen onderwijs volgend	17
3.1.2 Groep zonder startkwalificatie en wel onderwijs volgend	18
3.1.3 Groep met startkwalificatie	18
3.2 Laatste gevolgde opleiding	19
3.2.1 Groep zonder startkwalificatie en geen onderwijs volgend	20
3.2.2 Groep zonder startkwalificatie en wel onderwijs volgend	20
4 Inschrijfduur regio	22
4.1 Inschrijfduur RMC-regio Rijnmond	22
4.2 Inschrijfduur Nederland	24
5 Arbeidsmarktpositie	26
5.1 Groep zonder startkwalificatie en geen onderwijs volgend	26
5.2 Groep zonder startkwalificatie en wel onderwijs volgend	27
5.3 Groep met startkwalificatie	29

6 Uitkeringen	31
6.1 Groep zonder startkwalificatie en geen onderwijs volgend	31
6.2 Groep zonder startkwalificatie en wel onderwijs volgend	32
6.3 Groep met startkwalificatie	32
7 Zorggebruik	33
8 Criminaliteit	35
9 Achtergrondkenmerken	37
9.1 Herkomst	37
9.2 Opleidingsniveau ouders	38
9.3 Huishoudensamenstelling/-positie	40
10 Combinatie van kenmerken	43
11 Samenvatting en conclusie	46
11.1 Samenvatting	46
11.1.1 Startkwalificatie en onderwijs	46
11.1.2 Hoogste/laatste opleiding	46
11.1.3 Inschrijfduur regio	47
11.1.4 Arbeidsmarktpositie	47
11.1.5 Uitkeringen	48
11.1.6 Zorggebruik	48
11.1.7 Criminaliteit	48
11.1.8 Achtergrondkenmerken	48
11.2 Conclusie	49
11.2.1 Startgekwalficeerd	49
11.2.2 Niet-startgekwalficeerd	49
11.2.3 Slotconclusie	50

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Voortijdig schoolverlaters

Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren die geen startkwalificatie hebben behaald en geen opleiding volgen. Elk jaar verlaten landelijk ongeveer 25.000 jongeren het onderwijs zonder een havo-, vwo- of mbo-diploma (niveau 2) of hoger op zak. Zonder dit diploma missen ze een 'startkwalificatie': het minimale onderwijsniveau dat nodig is om een kans te maken op geschoold werk. Jongeren die het niveau van de startkwalificatie niet kunnen halen, bijvoorbeeld door lichamelijke of geestelijke beperkingen, vallen niet onder de categorie voortijdig schoolverlaters.

RMC-functie

Volgens de wet is de gemeente verantwoordelijk om voortijdig schoolverlaters in beeld te brengen en te houden en hen al dan niet in combinatie met werk en zorg terug te leiden naar het onderwijs. Daartoe zijn Regionale Meld- en Coördinatiefuncties (RMC's) ingesteld waarin de gemeenten binnen die regio samenwerken om voortijdig schoolverlaten van niet meer leerplichtige¹ jongeren regionaal aan te pakken. Doel van de RMC-functie is het scheppen van voorwaarden voor jongeren om de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie te bereiken. Het betreft hier jongeren tot 23 jaar.

Om te zorgen dat deze jongeren alsnog een diploma halen zetten scholen, gemeenten en regio's alles op alles om te voorkómen dat ze definitief afhaken. Intensief samenwerken om jongeren die vastlopen op school een toekomstperspectief te bieden, daar gaat het om. De wet verplicht scholen om niet alleen leerplichtige, maar ook niet meer

leerplichtige voortijdige schoolverlaters tot 23 jaar te melden bij de gemeente waar die leerling staat ingeschreven (of bij een ander regionaal afgesproken meldpunt).²

RMC-regio Rijnmond

In Nederland zijn alle gemeenten verdeeld over 39 RMC-regio's. Per regio coördineert één contactgemeente de melding en registratie van voortijdig schoolverlaters door scholen. Daarnaast organiseert de contactgemeente samenwerking met diverse partijen op het gebied van werk, zorg en onderwijs om een passend traject voor individuele jongeren aan te bieden. Voor de regio Rijnmond is Rotterdam de contactgemeente. De regio Rijnmond heeft in verband met de grootte en diversiteit binnen de regio gekozen voor een onderverdeling in sub-regio's.

Jongerenloket

Het Jongerenloket van de gemeente Rotterdam voert de RMC-functie uit voor de sub-regio Rotterdam. Ten einde nieuwe sturingsinformatie te kunnen ontwikkelen, heeft de RMC-coördinator Rijnmond, op dit moment geplaatst bij het Jongerenloket, de onderzoeksafdeling van de gemeente Rotterdam, Onderzoek en Business Intelligence (OBI), verzocht in kaart te brengen in hoeverre de jongeren van 22 jaar in de RMC-regio startgekwalificeerd zijn. Omdat deze informatie inzicht moet geven in de ontwikkeling door de tijd en op diverse gebieden is besloten in eerste instantie gebruik te maken van registraties uit het Sociaal Statistisch Bestand van het CBS. Dit bestand bevat op uiteenlopende thema's registraties en maakt het mogelijk om jongeren te volgen op diverse domeinen zoals onderwijs, werk, zorg. Ook is er een registratie van voortijdig schoolverlaters.

¹ Een jongere is leerplichtig t/m het schooljaar waar waarin deze 16 wordt. Daarna heeft de jongere een kwalificatieplicht tenzij de jongere een startkwalificatie heeft. De kwalificatieplicht eindigt op 18-jarige leeftijd.

² Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen. 2002. Iedereen een startkwalificatie: de regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten.

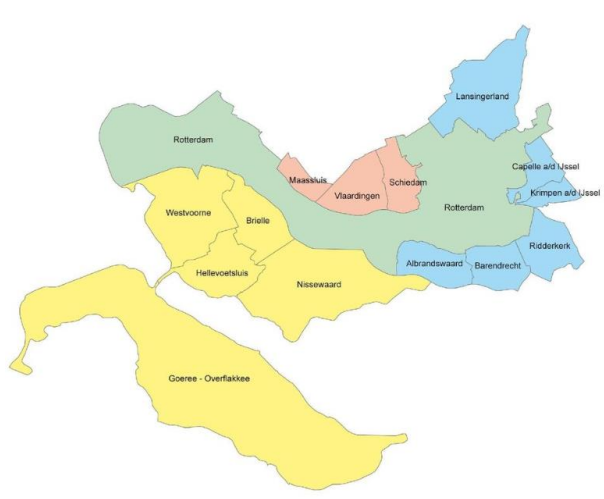
1.2 Doel van het onderzoek

Doelstelling van het onderzoek is meten in hoeverre de gemeente Rotterdam/regio Rijnmond erin slaagt jongeren naar een startkwalificatie en/of duurzaam werk te begeleiden in de wettelijke termijn (tot 23 jaar) zoals vastgelegd in RMC-wetgeving. De bevindingen kunnen worden gebruikt als input voor een verdere verfijning van het VSV-beleid, het onderwijsbeleid en het jeugdbeleid.

1.3 Onderzoeksgebied

De RMC-regio Rijnmond is verdeeld in vier sub-regio's:

- Rotterdam (RDM);
- Nieuwe Waterweg Noord (NWN) - Vlaardingen, Maassluis, Schiedam;
- Rijnmond Zuid-Oost (RZO) - Lansingerland, Capelle a/d IJssel, Krimpen a/d IJssel, Ridderkerk, Albrandswaard, Barendrecht;
- Zuid-Hollandse Eilanden (ZHE) - Westvoorne, Brielle, Hellevoetsluis, Nissewaard, Goeree-Overflakkee.

Figuur 1. RMC-regio Rijnmond

1.4 Onderzoekopzet

1.4.1 Populatie

Het onderzoek is uitgevoerd onder alle Nederlandse jongeren die op 1-10-2012 of op 1-10-2017 ingeschreven waren in Basisregistratie personen (BRP) van een Nederlandse gemeente en op dat moment 22 jaar oud waren, het laatste leeftijdsjaar dat zij onder de RMC-wetgeving vallen.

1.4.2 Onderzoeksvragen

Door middel van dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

1. Hoeveel 22-jarigen zijn er op peildatum 1 oktober 2012 en 2017 startgekwalificeerd (wel of niet onderwijsvolgend) en hoeveel zijn er niet startgekwalificeerd (wel of niet onderwijsvolgend)?
2. Hoeveel van de jongeren heeft een Nederlandse startkwalificatie en hoeveel een buitenlandse startkwalificatie?
3. Van drie groepen jongeren (niet startgekwalificeerd, niet onderwijsvolgend, niet startgekwalificeerd, wel onderwijs volgend; wel startgekwalificeerd) worden de volgende zaken bepaald:
 - a. hoe lang wonen zij in Nederland; in de regio Rijnmond en in de (laatste) gemeente?
 - b. hebben jongeren werk (met een werkweek van minder dan 12 uur of van 12 uur of meer), een uitkering, zijn zij arbeidsongeschikt etc.?
 - c. wat is de laatste opleiding waar zij ingeschreven waren?
4. Zijn er verschillen in achtergrondkenmerken van jongeren van 22 jaar die wel een startkwalificatie hebben dan wel schoolgaand zijn en jongeren van 22 jaar die geen startkwalificatie hebben én niet schoolgaand zijn?

De antwoorden op deze onderzoeksvragen geven inzicht in achtergrondkenmerken en schoolloopbaan van de jongeren zodat zichtbaar kan worden gemaakt waarin jongeren met en zonder startkwalificatie (wel of niet schoolgaand) van elkaar verschillen. Hiermee kunnen wellicht extra handvaten voor beleid met betrekking tot het voortijdig schoolverlaten worden geboden.

1.4.3 Aanpak

Er is een klankbordgroep gevormd bestaande, naast de onderzoekers, uit beleidsadviseurs en kwaliteitsmedewerkers afkomstig van de beleidsterreinen Jeugd en Onderwijs, het RMC en het Jongerenloket van de gemeente Rotterdam.

Voor het genereren van de data is gebruik gemaakt van de faciliteiten van het Centrum voor Beleidsstatistiek (CvB) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het CvB beschikt onder de noemer 'Sociaal Statistisch Bestand'

(SSB) over een groot aantal databestanden. Zo is er bijvoorbeeld een registratie van alle personen vanaf 1995 die in het bevolkingsregister (de BRP, voorheen GBA) geregistreerd staan (of hebben gestaan) en zijn bestanden beschikbaar waarin onderwijsgegevens en gegevens over de arbeidsmarktpositie van alle personen staan geregistreerd. Al deze bestanden zijn op persoonsniveau via unieke persoonsgebonden sleutels te koppelen aan het bevolkingsregister. Daarmee is het mogelijk een beeld te schetsen van alle in het bevolkingsregister opgenomen personen op een bepaald moment en is het ook mogelijk om deze situatie per persoon in de tijd te volgen. De gegevens zijn van alle personen in Nederland beschikbaar.

Om de noodzakelijke dataoverzichten te kunnen maken, was een omvangrijk aantal databestanden nodig. Enerzijds omdat elk van de bestanden slechts een beperkt aantal variabelen omvat en er dan veel verschillende bestanden nodig zijn. Anderzijds omdat een deel van de bestanden gegevens over één jaar bevatten en voor de monitor gegevens over meerdere jaren nodig zijn. Er zijn bijvoorbeeld bestanden nodig die een beeld geven van de persoonskenmerken en daarnaast bestanden die de onderwijssituatie en de onderwijsloopbaan in beeld brengen. Ten derde zijn er bestanden nodig die inzicht geven in de positie op de arbeidsmarkt na afronding van het onderwijs; het gaat dan om bestanden die betrekking hebben op de arbeids- en uitkeringssituatie.

Er zijn data overzichten gemaakt voor de 22-jarigen op 1 oktober 2012 en 2017. Er is voor 2017 gekozen, omdat dit het recentste jaar was waarover registraties van de verschillende domeinen bij het CBS voorhanden waren en 2012 omdat na 5 jaar eventuele gevolgen van het gevoerde beleid zichtbaar zouden kunnen zijn.

Tussentijds zijn de dataoverzichten in de klankbordgroep besproken om zo te kijken wat zinvolle aanvullingen waren op het oorspronkelijke onderzoeksplan. Uiteindelijk is er gekozen voor een aantal kernindicatoren waarmee een vinger aan de pols kan worden gehouden voor wat betreft het RMC-beleid voortijdig schoolverlaten. Deze indicatoren hebben een signalerend karakter. Voor de uitvoering van de werkzaamheden van het Jongerenloket zijn andere, bijvoorbeeld uit gemeentelijke registraties data beschikbaar. Deze maken geen deel uit van het project.

Jongeren die wel of geen startkwalificatie hebben op hun 22ste jaar kunnen verschillen in achtergrondkenmerken. Vooraf bedachte mogelijke verschillen waren het niveau

van de (hoogste/laatste) opleiding, inschrijfduur basisregistratie personen (BRP), arbeidsmarktpositie, het hebben van een uitkering (werkloosheids-, bijstands- of Wajonguitkering), gebruik van jeugdhulp en/of WMO-maatwerkarrangementen, geregistreerd staan als verdachte, herkomst, opleidingsniveau van ouders, en het huishouden waar zij deel van uitmaakten.

Startkwalificatie/hoogste opleiding

Het wel of niet hebben van een startkwalificatie is bepaald aan de hand van de CBS-registratie met het hoogst behaalde diploma. Iemand heeft een startkwalificatie met een diploma op mbo-niveau 2 of hoger. Door middel van de registratie van (bekostigd) onderwijsdeelname is nagegaan of een persoon onderwijsvolgend was (zowel regulier voortgezet onderwijs als het speciaal voortgezet onderwijs, mbo en hoger onderwijs). Het kenmerk hoogst behaalde opleiding is onderverdeeld in:

1. Niet-startgekwalificeerd:
 - a. basisonderwijs/praktijkonderwijs,
 - b. vmbo-b/k,
 - c. mbo1,
 - d. vmbo-g/t,
 - e. havo-, vwo-onderbouw;
2. Startgekwalificeerd:
 - a. mbo2,
 - b. mbo3,
 - c. mbo4,
 - d. havo/vwo,
 - e. hoger onderwijs (hoger beroepsonderwijs (hbo) en het wetenschappelijk onderwijs (wo));
3. Onbekend.

Niet alle jongeren van 22 jaar komen voor in de CBS-registratie met het hoogst behaalde diploma. Dit zijn waarschijnlijk mensen die niet in Nederland op school hebben gezeten. Van deze jongeren is onbekend of zij een (buitenlandse) startkwalificatie hebben. Deze zijn ingedeeld bij de jongeren zonder startkwalificatie. Bekeken is of de mogelijkheid bestaat dat het hoogst behaalde diploma van buitenlandse studenten die een universitaire of hbo-opleiding in Nederland doen niet in het SSB staan. Zij hebben immers hun vooropleiding in het buitenland gedaan en geen geregistreerd diploma in Nederland. Om hen onder te brengen in de groep met een startkwalificatie is van de jongeren zonder startkwalificatie bepaald wie onderwijs volgde in het hoger onderwijs. Van deze groep jongeren

wordt verondersteld dat zij buiten Nederland of in het niet-bekostigd onderwijs een startkwalificatie hebben gehaald. Hiermee kan een onderscheid worden gemaakt tussen jongeren met een Nederlandse en een buitenlandse startkwalificatie.

Laatste opleiding

Van de 22-jarigen zonder startkwalificatie is ook bepaald op welk niveau hun laatste onderwijsinschrijving is geweest. In de onderwijsbestanden kan gezocht worden naar de laatste inschrijving op 1 oktober en het niveau van de opleiding. De laatste opleiding is opgedeeld in de volgende categorieën

- mbo,
- voortgezet onderwijs (vmbo/havo/vwo),
- praktijkonderwijs,
- voortgezet speciaal onderwijs,
- onbekend.

Daarnaast is voor degenen die op het mbo hebben gezeten gekeken op welk niveau dat is geweest. Binnen het mbo bestaan vier niveaus:

- niveau 1 (de assistent-/entreeopleiding),
- niveau 2 (de basisberoepsopleiding),
- niveau 3 (de vakopleiding),
- niveau 4 (de middenkader of specialistenopleiding).

Inschrijfduur basisregistratie personen (BRP)

De geografische aanduidingen in deze rapportage hebben betrekking op het woongebied van de jongeren. Van de jongeren is de adreshistorie in kaart gebracht om te kunnen bepalen hoelang een 22-jarige op 1-10-2012 of 1-10-2017 in de betreffende gemeente, RMC-regio Rijnmond en Nederland geregistreerd was. Bij het CBS zijn adresmutaties in de periode 1995-2018 geregistreerd. De registratieperiode is gecategoriseerd in de volgende categorieën: korter dan 1 jaar, tussen 1 en 5 jaar, tussen 5 en 10 jaar, en langer dan 10 jaar. De effecten van het gevoerde beleid in een gebied zullen beperkter zijn voor iemand die korter in dat gebied woonachtig is geweest.

Arbeidsmarktpositie

Bij de verdeling naar arbeidsmarktgroepen is arbeid het uitgangspunt. De eerste twee groepen personen hebben werk. Zij werken in een baan met een werkweek van 11

uur of minder of in een baan met een werkweek van 12 uur of meer. De personen die een uitkering krijgen en/of zijn ingeschreven bij het UWV en niet werken, worden als werkzoekend beschouwd. De personen in deze drie groepen behoren tot de beroepsbevolking. Zij kunnen overigens hiernaast ook nog onderwijs volgen. De groep 'geen beroepsbevolking' is niet actief op de arbeidsmarkt en behoort niet tot de beroepsbevolking. Tot slot is er de groep schoolgaanden/scholieren zonder werk.

Economische zelfstandigheid

Iemand is economisch zelfstandig als het individuele netto inkomen uit arbeid en eigen onderneming minimaal gelijk is aan 70 procent van het netto minimumloon, dit is de netto bijstand van een alleenstaande.

Uitkeringen

De Werkloosheidswet (WW) heeft tot doel werknemers te verzekeren tegen de financiële gevolgen van werkloosheid. De duur van de uitkering is afhankelijk van het arbeidsverleden van de verzekerde.

Bijstandsuitkeringen zijn uitkeringen op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet.

Wajong is voor mensen die voor hun 18^e of tijdens een studie een ziekte of handicap hebben. Door deze ziekte of handicap zijn zij deels of volledig afgekeurd voor werk. De Wajong valt sinds 1 januari 2015 voor een groot deel onder de Participatiewet. De Wajong is sindsdien alleen bedoeld voor jongeren zonder arbeidsvermogen.

Jeugdhulp

Gebruik jeugdhulp: personen aan wie gedurende een jaar één of meerdere vormen van hulp of zorg is verleend in het kader van de Jeugdwet, uitgezonderd jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Wmo-maatwerkarrangementen

Gebruik Wmo-maatwerkarrangementen: personen aan wie gedurende een jaar ondersteuning is verleend in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het betreft hier maatwerkarrangementen verleend in het kader van de Wmo.

Verdachten

Geregistreerd staan als verdachte: alle personen die in een bepaald jaar voorkomen in het registratiesysteem BVI (Basisvoorziening Informatie) van de Nationale Politie. Daarin worden personen geregistreerd tegen wie een redelijk vermoeden van schuld van een misdrijf bestaat.

Herkomst

De herkomst geeft weer met welk land een persoon verbonden is op basis van het geboorteland van de ouders en/of zichzelf. De volgende herkomstgroepen zijn opgenomen: Nederlands, Turks, Marokkaans, Surinaams, Antiliaans, Westers en niet-Westers.

Het onderscheid tussen Westers en niet-Westers is gemaakt op grond van de sociaaleconomische en sociaal-culturele situatie in het betreffende herkomstland. Als westerse migratieachtergrond gelden de werelddelen Europa (excl. Turkije), Noord-Amerika en Oceanië, en binnen Azië de landen Indonesië en Japan. Als niet-westerse migratieachtergrond gelden Turkije, Afrika, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan).

Opleidingsniveau van ouders

In het sociaal-statistische bestand van het CBS is er een bestand met de hoogst voltooide opleiding op persoonsniveau. Dit is gebruikt om een overzicht te geven van het opleidingsniveau van de ouders. Van een groot deel van de ouders is het hoogst afgeronde opleidingsniveau bekend. In de analyses wordt wanneer dit van beide ouders bekend is, het hoogste niveau genomen. Van een deel van de ouders is het opleidingsniveau niet bekend. Voor mensen van een hogere leeftijd is het bestand met hoogste opleiding minder gevuld omdat de diploma's in het verleden niet werden geregistreerd en ook over particuliere en buitenlandse opleidingen ontbreken de registergegevens.

Het opleidingsniveau is verdeeld in vier categorieën:

- tot en met mbo-1 niveau,
- mbo-2 tot en met -4, havo en vwo,
- hoger onderwijs,
- onbekend.

Huishoudensamenstelling/positie

Dit kenmerk is samengesteld door twee gegevens te combineren:

- type huishouden (typering van een huishouden op basis van de onderlinge relaties van de personen binnen een huishouden),
- plaats van een persoon in een huishouden (plaats die een persoon in een huishouden inneemt als referentiepersoon, of ten opzichte van de referentiepersoon van een huishouden).

De indeling is als volgt:

- Alleenstaande: persoon die alleen in een woonruimte woont en eenpersoonshuishoudens vormt.
- Partner in paar zonder kind: partner (persoon die een paar vormt met een andere persoon in een particulier huishouden) in niet-gehuwd paar (twee personen die een samenwoonrelatie hebben maar niet met elkaar zijn gehuwd of een partnerschapsregistratie hebben gesloten) of gehuwd paar (twee personen die met elkaar gehuwd zijn of een geregistreerd partnerschap hebben gesloten) zonder kinderen.
- Partner in paar met kind: niet-gehuwd paar of gehuwd paar die een of meer thuiswonende kinderen hebben. Thuiswonend kind is een persoon ongeacht leeftijd of burgerlijke staat die een kind-ouder relatie heeft met één of twee tot het huishouden behorende ouder(s). Onder thuiswonende kinderen worden ook begrepen adoptie- en stiefkinderen maar geen pleegkinderen.
- Ouder in eenouderhuishouden: persoon die ouder is in een eenouderhuishouden (particulier huishouden bestaande uit één ouder met één of meer thuiswonende kinderen).
- Thuiswonend kind bij paar met kind.
- Thuiswonend kind in eenouderhuishouden.
- Overig of institutioneel huishouden. Een overig huishouden is een particulier huishouden dat uitsluitend bestaat uit overige leden (personen die anders dan als partner, ouder in een eenouderhuishouden of als thuiswonend kind deel uitmaken van een particulier huishouden). Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan een kostganger die bij een gezin inwoont, twee broers die samen één huishouding vormen, of een pleegkind). Een institutioneel huishouden is een huishouden bestaande uit één of meer personen, die bedrijfsmatig worden voorzien van huisvesting en dagelijkse levensbehoeften. Het gaat om instellingen zoals verpleeg-, verzorgings- en kindertehuizen, gezins-

vervangende tehuizen, revalidatiecentra en penitentiaire inrichtingen, waarin de personen in principe voor langere tijd (zullen) verblijven.

In vervolg op de gemaakte overzichten van de individuele kenmerken is er voor het jaar 2017 door middel van multivariate logistische regressie gekeken of de kenmerken ook in combinatie samenhangen met het wel of niet hebben van een startkwalificatie (multivariate analyse). Dit is gedaan door de kenmerken in combinatie in een model op te nemen. Hierbij zijn de arbeidsmarktpositie en uitkeringen buiten beschouwing gelaten, omdat deze wellicht eerder een gevolg zijn van het wel of niet hebben van een startkwalificatie of het wel of niet volgen van een opleiding.

Dus de volgende kenmerken zijn opgenomen in het logistische regressiemodel om te kijken naar verschillen tussen wel en niet startgekwalificeerden:

- Inschrijfduur basisregistratie personen (BRP) in Nederland,
- gebruik van jeugdhulp,
- gebruik van Wmo-maatwerkarrangementen,
- geregistreerd staan als verdachte,
- herkomst (Nederlands/niet Nederlands),
- opleidingsniveau van ouders,
- het huishouden waar zij deel van uitmaakten.

In het uiteindelijke model zijn per regio alleen de kenmerken opgenomen die multivariaat significant samenhangen met het wel of niet hebben van een startkwalificatie. Van deze kenmerken zijn de odds ratios en de 95% betrouwbaarheidsintervallen bepaald. Ook is gekeken naar de verklaarde variantie van de definitieve modellen.

Vanwege de soms geringe aantallen³ per individuele gemeente is besloten om alleen het eerste overzicht (wel/geen startkwalificatie en wel/geen onderwijsvolgend) per gemeente te rapporteren en verder alleen te rapporteren over de RMC-regio Rijnmond en de sub-regio gebieden. Daarnaast worden alle indicatoren voor de RMC-regio Rijnmond ook vergeleken met die van het gemiddelde van de G4 (Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht) en geheel Nederland.

Bronvermelding

Alle resultaten zijn gebaseerd op eigen berekeningen van Onderzoek en Business Intelligence, Gemeente Rotterdam op basis van niet-openbare microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staat beschreven hoeveel 22-jarigen een startkwalificatie hadden en of zij onderwijs volgden of niet. In de hoofdstukken 3 t/m 9 worden achtereenvolgens de volgende kenmerken (univariaat) voor 3 groepen (niet startgekwalificeerd, geen onderwijs volgend; niet startgekwalificeerd, wel onderwijsvolgend; wel startgekwalificeerd) beschreven: hoogste/laatste opleiding; inschrijfduur regio; arbeidsmarktpositie; uitkeringen; zorggebruik; criminaliteit; en achtergrondkenmerken. In hoofdstuk 10 staat de multivariate analyse. Het laatste hoofdstuk bevat de samenvatting en conclusie.

³ In verband met de privacywetgeving dienen aantallen onder de 10 verwijderd worden. Ook moet ervoor gezorgd worden dat het getal niet uit andere getallen kan worden berekend.

2 Startkwalificatie en onderwijs?

2.1 Aantal BRP registraties

Allereerst is bepaald hoeveel 22-jarigen er op 1 oktober 2012 en 1 oktober 2017 in een gemeente ingeschreven stonden. In tabel 1 staat een overzicht van de aantallen per gemeente en sub-regio, inclusief het percentage van de

RMC-regio Rijnmond. Te zien is dat er in beide jaren ongeveer 16.000 22-jarigen in de RMC-regio Rijnmond in de Basisregistratie Personen (BRP) ingeschreven stonden en dat de verhoudingen in beide jaren ook ongeveer gelijk zijn. Het overgrote deel (59%) was woonachtig in de gemeente Rotterdam.

Tabel 2.1 Aantal 22-jarigen in een gemeente/regio per 1 oktober 2012 en 1 oktober 2017

Gemeente/regio	2012		2017	
	Aantal	%	Aantal	%
Rijnmond totaal	16.040	100	15.668	100
Rotterdam (RDM)	9.461	59	9.166	59
Nieuwe Waterweg Noord (NWN)	1.929	12	1.966	13
Maassluis	332	2	324	2
Schiedam	854	5	893	6
Vlaardingen	743	5	749	5
Rijnmond Zuid-Oost (RZO)	2.541	16	2.548	16
Barendrecht	373	2	492	3
Capelle aan den IJssel	703	4	672	4
Krimpen aan den IJssel	306	2	288	2
Ridderkerk	466	3	424	3
Albrandswaard	226	1	193	1
Lansingerland	467	3	479	3
Zuid-Hollandse Eilanden (ZHE)	2.109	13	1.988	13
Brielle	157	1	166	1
Hellevoetsluis	422	3	381	2
Westvoorne	87	1	125	1
Goeree-Overflakkee	466	3	436	3
Nissewaard	977	6	880	6

Bron: CBS, bewerking OBI

Om één en ander in perspectief te kunnen plaatsen is er ook een vergelijking gemaakt tussen de RMC-regio Rijnmond en alle 22-jarigen in de G4 en geheel Nederland. In tabel 2.2 staat een overzicht van de aantallen.

Van deze jongeren is vervolgens bepaald of ze wel of geen startkwalificatie hadden en of zij wel of geen onderwijs volgden. In de volgende paragrafen worden de bevindingen per (sub-)regio weergegeven.

Tabel 2.2 Aantal 22-jarigen in een gemeente/regio per 1 oktober 2012 en 1 oktober 2017

	2012		2017	
	Aantal	%	Aantal	%
Nederland	197.086	100	194.721	100
G4	34.642	18	35.078	18
Rijnmond	16.040	8	15.668	8

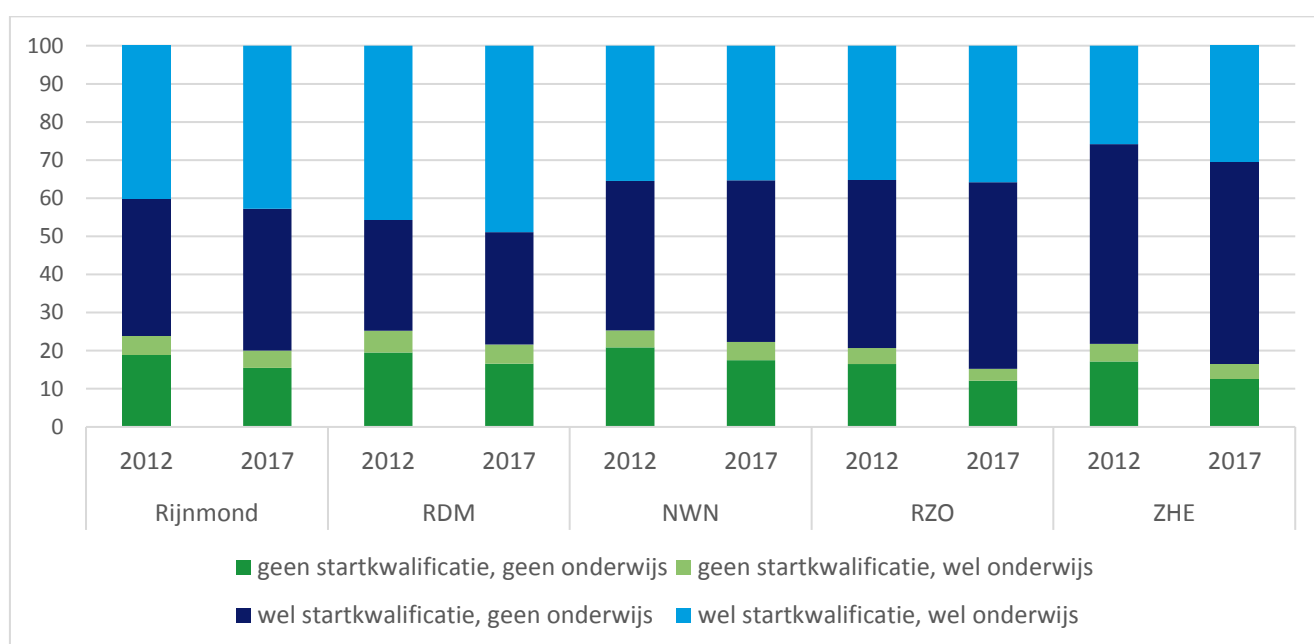
Bron: CBS, bewerking OBI

2.2 RMC-regio Rijnmond

In figuur 2.1 staat een overzicht voor de RMC-regio Rijnmond en de vier sub-regio's voor beide jaren van de

groepsgrootte in percentage van de vier groepen die deze indeling oplevert: 22-jarigen 1) zonder startkwalificatie, geen onderwijsvolgend, 2) zonder startkwalificatie, onderwijsvolgend, 3) met startkwalificatie, geen onderwijsvolgend, en 4) met startkwalificatie, wel onderwijsvolgend. Niemand was in het bezit van (alleen) een buitenlandse startkwalificatie.

Allereerst valt op dat zo'n driekwart van de 22-jarigen in de RMC-regio Rijnmond in 2012 in het bezit van een startkwalificatie was. Dat percentage lag in de sub-regio's Rijnmond Zuid-Oost (79%) en Zuid Hollandse Eilanden (78%) iets

Figuur 2.1 Verdeling 22-jarigen in vier groepen, per (sub-) regio, per 1 oktober 2012 en 2017 -Bron: CBS, bewerking OBI

hoger dan in Rotterdam (75%) en Nieuwe Waterweg Noord (75%). Verder valt op dat het percentage met een startkwalificatie in de RMC-regio Rijnmond in 2017 met vier procent is toegenomen. Rotterdam en Nieuwe Waterweg Noord hebben het laagste percentage toename (drie), Rijnmond Zuid-Oost en Zuid Hollandse Eilanden het hoogste (zes en vijf). Van 22-jarigen met een startkwalificatie in de RMC-regio Rijnmond en Rotterdam en Nieuwe Waterweg Noord volgden meer jongeren in zowel 2012 als 2017 wel onderwijs, dan niet. In de sub-regio's Rijnmond Zuid-Oost en Zuid Hollandse Eilanden volgden meer 22-jarigen geen onderwijs dan wel.

Van het kwart van de 22-jarigen in de RMC-regio Rijnmond dat in 2012 geen startkwalificatie in het bezit heeft, volgde

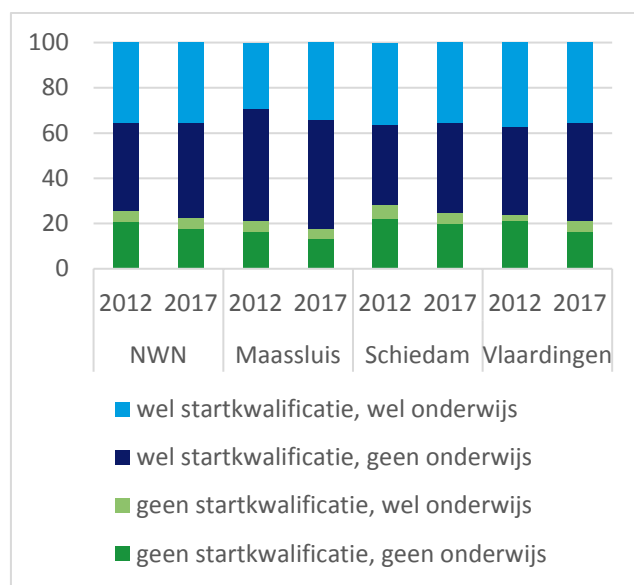
ongeveer een vijfde (5% van de 24%) onderwijs; in 2017 was dat een kwart (5% van de 20%). Deze verhoudingen gelden ook voor alle sub-regio's.

De cijfers per gemeente in een sub-regio staan in de volgende paragrafen, op de sub regio Rotterdam na, omdat deze maar één gemeente omvat, namelijk Rotterdam. De groep zonder startkwalificatie die onderwijs volgde is in sommige sub-regio's, en dus gemeenten, vrij klein waardoor bij sommige gemeenten geen onderscheid naar wel of niet onderwijsvolgend kan worden gemaakt. In het voor komende geval zijn de groepen "geen startkwalificatie/geen onderwijs" en "geen startkwalificatie/wel onderwijs" samengevoegd tot de groep "geen startkwalificatie",

waardoor het kan lijken dat er geen vier, maar vijf groepen zijn.

2.3 Nieuwe Waterweg Noord

In deze paragraaf wordt een overzicht van de aantallen per gemeente binnen de sub-regio Nieuwe Waterweg Noord gegeven, zie figuur 2.2.

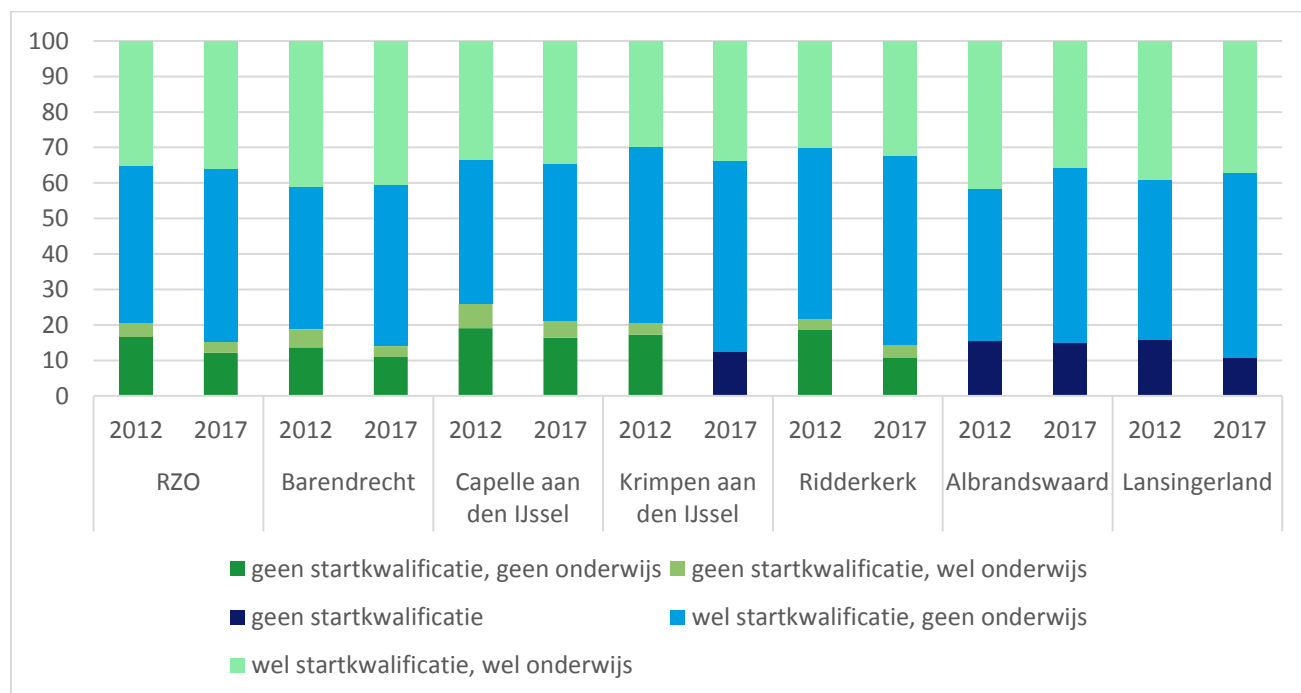

Figuur 2.2 Verdeling 22-jarigen in vier groepen NWN, per 1 oktober 2012 en 2017 - Bron: CBS, bewerking OBI

Uit figuur 2.2 blijkt dat in alle gemeenten in 2017 een toename te zien is van het aantal startgekwalificeerden vergeleken met 2012. Maassluis heeft de meeste startgekwalificeerden, Schiedam de minste startgekwalificeerden.

2.4 Rijnmond Zuid-Oost

In deze paragraaf wordt een overzicht van de aantallen per gemeente binnen de sub-regio Rijnmond Zuid-Oost gegeven, zie figuur 2.3. Uit figuur 2.3 blijkt dat in alle gemeenten, behalve de gemeente Albrandswaard, in 2017 een toename te zien is van het aantal startgekwalificeerden vergeleken met 2012, en wel met vijf tot negen procentpunten. De gemeente Lansingerland heeft in 2017 het hoogste percentage startgekwalificeerden: nagenoeg negen op de tien 22-jarigen hebben een startkwalificatie. De gemeente Capelle aan de IJssel heeft in 2017 in deze sub-regio relatief gezien het laagste aantal startgekwalificeerde 22-jarigen: ongeveer acht op de tien. Niet alle gemeenten hadden voldoende schoolgaande 22-jarigen om het onderscheid tussen niet startgekwalificeerden die wel of geen onderwijs volgden aan te geven (Albrandswaard, Lansingerland, en Krimpen aan den IJssel in 2017).

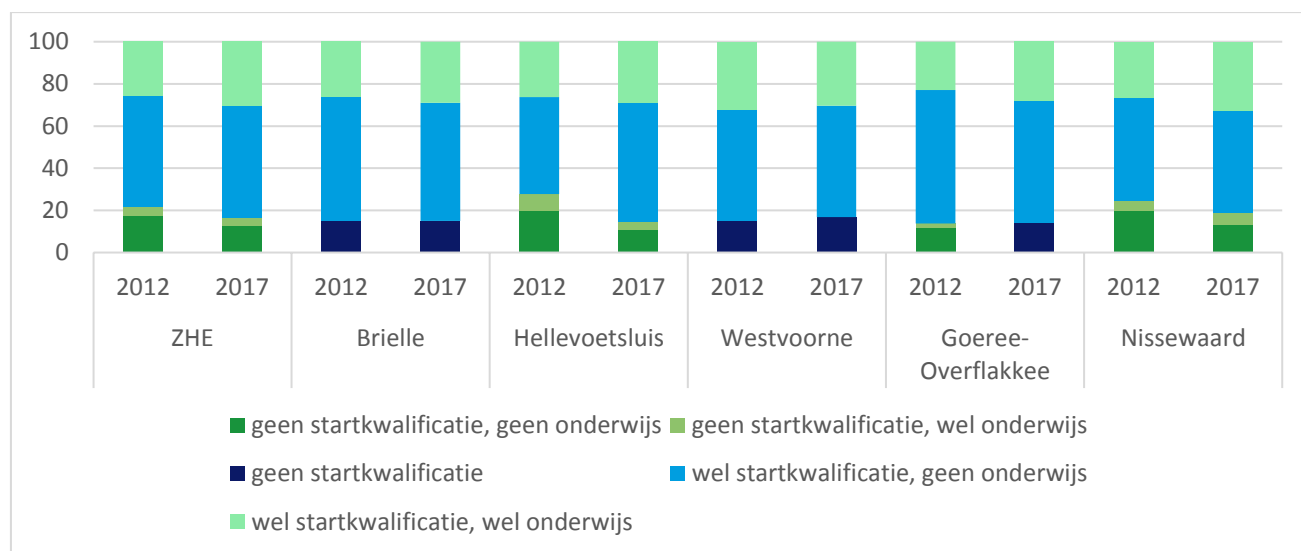

Figuur 2.3 Verdeling 22-jarigen in vier groepen NWN, per 1 oktober 2012 en 2017 - Bron: CBS, bewerking OBI

2.5 Zuid-Hollandse Eilanden

In deze paragraaf wordt een overzicht van de aantallen per gemeente binnen de sub-regio Zuid-Hollandse Eilanden gegeven, zie figuur 2.4. Uit figuur 2.4 blijkt dat met name in

Hellevoetsluis (+13%) en in mindere mate Nissewaard (+6%) in 2017 een toename te zien is van het aantal startgekwalficeerden vergeleken met 2012. In de gemeenten Brielle en Goeree-Overflakkee is het percentage gelijk gebleven, in Westvoorne is het aantal met 2% afgenomen. Desalniettemin is in het percentage 22-jarigen met een startkwalificatie in 2017 in alle gemeenten hoger dan 80%.

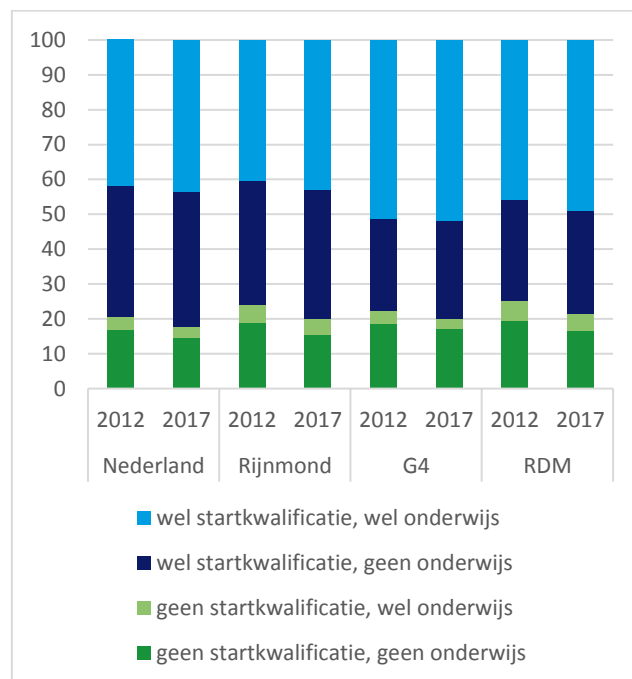

Figuur 2.4 Verdeling 22-jarigen in vier groepen ZHE, per 1 oktober 2012 en 2017 - Bron: CBS, bewerking OBI

Ook in deze sub-regio hadden niet alle gemeenten voldoende schoolgaande 22-jarigen om het onderscheid tussen niet startgekwalficeerden die wel of geen onderwijs volgden aan te geven (Brielle, Westvoorne, en Goeree-Overflakkee in 2017).

2.6 Nederland, Rijnmond, G4 en Rotterdam

Zie figuur 2.5 voor overzicht naar startkwalificatie en onderwijsvolgend of niet in Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en Rotterdam. Het aandeel startgekwalficeerde 22-jarigen in de RMC-regio Rijnmond is vergelijkbaar met het aandeel in de G4 en Rotterdam; en blijft iets achter bij Nederland. Het aandeel onderwijsvolgenden onder de startgekwalficeerden was in beide jaren in de G4 (bijna 10%) en in de sub-regio Rotterdam (ongeveer 5%) hoger dan in de RMC-regio Rijnmond en Nederland. In de RMC-regio Rijnmond en dan met name in de sub-regio Rotterdam volgde een groter aandeel van de niet-startgekwalficeerden in de jaren 2012 (21,5% en 22,7%) en 2017 (22,7% en 23,1%) onderwijs. Het aandeel schoolgaande niet-startgekwalficeerden was het laagst (15,6%) in 2017 in de G4 en het hoogst (23,1%) in 2017 in de sub-regio Rotterdam.

Figuur 2.5 Verdeling 22-jarigen in vier groepen RMC-regio Rijnmond, G4 en Nederland, per 1 oktober 2012 en 2017 - Bron: CBS, bewerking OBI

In de volgende hoofdstukken worden de tabellen en figuren telkens weergegeven voor de volgende drie groepen 22-jarigen:

- geen startkwalificatie, volgt geen onderwijs,
- geen startkwalificatie, volgt onderwijs,
- wel startkwalificatie.

In tabel 2.3 staat een overzicht van de omvang van deze drie groepen per 1 oktober 2012 en 1 oktober 2017.

In dit hoofdstuk is al uitgebreid beschreven dat de startgekwalficeerden verreweg de grootste groep vormen in zowel 2012 en 2017. De groep zonder startkwalificatie die onderwijs volgde is in sommige sub-regio's vrij klein waardoor sommige subgroepen binnen een aantal kenmerken te klein worden om over te kunnen rapporteren. In het voorkomende geval is dan de groepen "overige groepen" toegevoegd aan het kenmerk.

Tabel 2.3 Omvang groepen wel en niet-startgekwalficeerde 22-jarigen per 1 oktober 2012 en 1 oktober 2017

Groep	Regio	2012		2017	
		Aantal	%	Aantal	%
Totaal	Rijnmond	16.040	100	15.668	100
	RDM	9.461	100	9.166	100
	NWN	1.929	100	1.966	100
	RZO	2.541	100	2.548	100
	ZHE	2.109	100	1.988	100
	Nederland	197.086	100	194.721	100
	G4	34.642	100	35.078	100
Geen startkwalificatie, volgt geen onderwijs	Rijnmond	3.033	19	2.426	15
	RDM	1.848	20	1.522	17
	NWN	402	21	344	17
	RZO	420	17	310	12
	ZHE	363	17	250	13
	Nederland	33.248	17	28.306	15
	G4	6.432	19	5.988	17
Geen startkwalificatie, volgt onderwijs	Rijnmond	832	5	712	5
	RDM	543	6	458	5
	NWN	87	5	95	5
	RZO	106	4	79	3
	ZHE	96	5	80	4
	Nederland	7.206	4	6.112	3
	G4	1.365	4	1.109	3
Wel startkwalificatie	Rijnmond	12.175	76	12.530	80
	RDM	7.070	75	7.186	78
	NWN	1.440	75	1.527	78
	RZO	2.015	79	2.159	85
	ZHE	1.650	78	1.658	83
	Nederland	156.632	79	160.303	82
	G4	26.845	77	27.981	80

Bron: CBS, bewerking OBI

3 Hoogste/laatste opleiding

Vanaf dit hoofdstuk wordt gerapporteerd over de volgende drie groepen 22-jarigen:

- geen startkwalificatie, volgt geen onderwijs;
- geen startkwalificatie, volgt onderwijs;
- wel startkwalificatie.

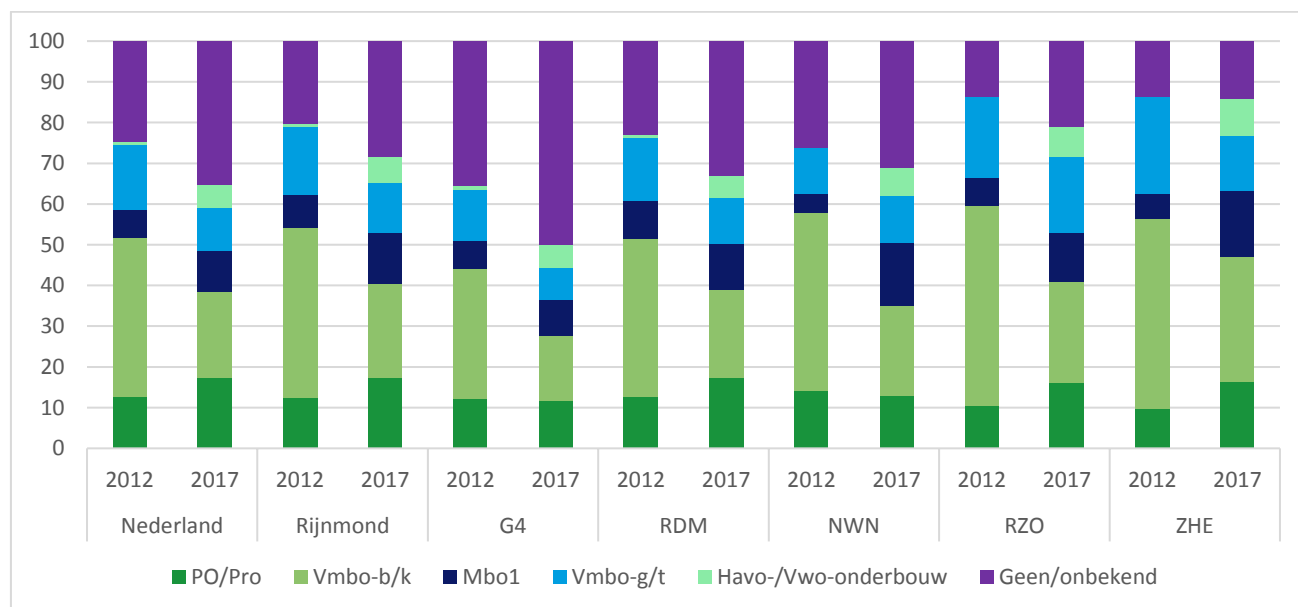
In dit hoofdstuk wordt beschreven wat de hoogst behaalde en de laatste opleiding was van de 22-jarigen die op 1 oktober 2012 en 2017 in de regio ingeschreven stonden.

3.1 Hoogst behaalde opleiding

3.1.1 Groep zonder startkwalificatie en geen onderwijs volgend

Om te bepalen of iemand een startkwalificatie heeft is in kaart gebracht wat de hoogst behaalde opleiding van een

persoon is. In figuur 3.1 staat een overzicht van de hoogst behaalde opleiding voor de groep 22-jarigen zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgde. Uit de figuur is af te lezen, dat van de 22-jarigen zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgden de grootste groep, en dan vooral in 2012, een vmbo-b/k diploma op zak had. De cijfers voor Nederland en de G4 laten hetzelfde patroon zien als die voor Rijnmond en de sub-regio Rotterdam. Voor geheel Nederland en met name voor de G4 zijn de percentages zonder hoogst behaalde opleiding hoger dan in de RMC-regio Rijnmond. Wat opvalt in de RMC-regio Rijnmond is dat het percentage zonder registratie van een hoogst behaalde opleiding in met name Rotterdam en de sub-regio Nieuwe Waterweg Noord in 2017 een stuk hoger was dan in 2012 en dat de categorie havo-/vwo-onderbouw in 2012 nauwelijks voorkwam.

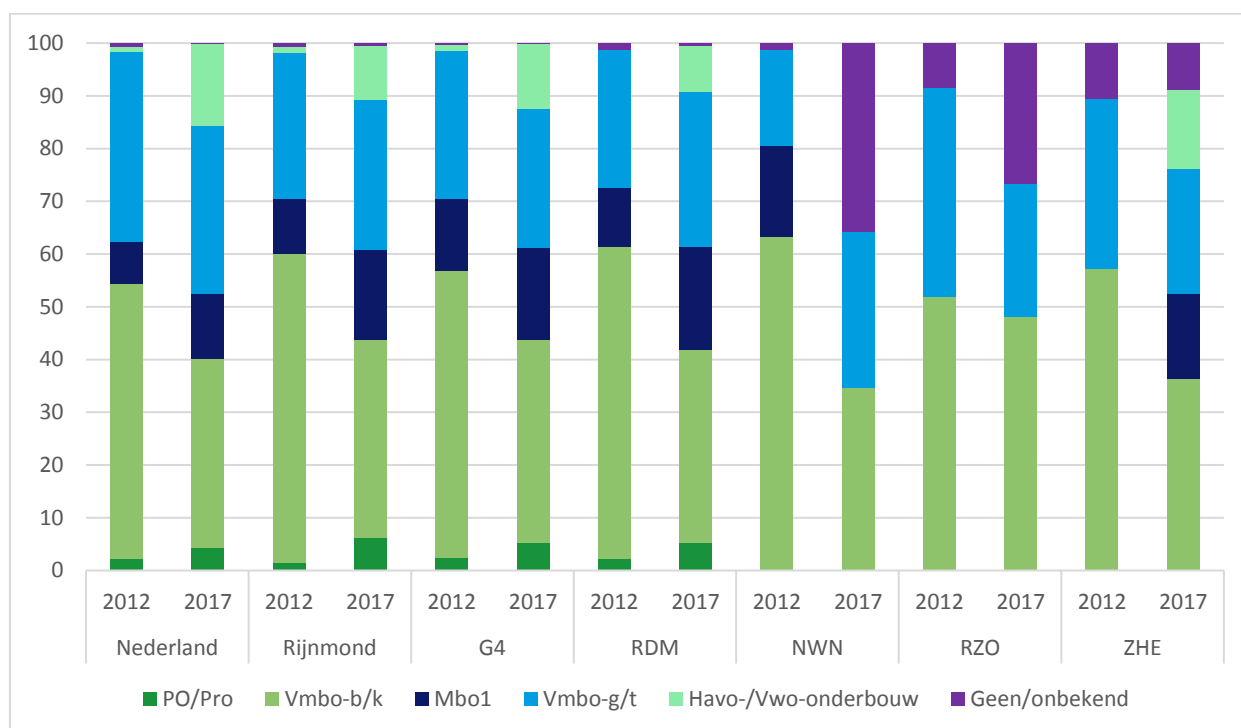

Figuur 3.1 Verdeling hoogst behaalde opleiding per 1 oktober 2012 en 2017 onder 22-jarigen zonder startkwalificatie en geen onderwijs volgend – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

3.1.2 Groep zonder startkwalificatie en wel onderwijs volgend

In figuur 3.2 staat een overzicht van de hoogst behaalde opleiding voor de groep zonder startkwalificatie die wel onderwijs volgde. Onder de 22-jarigen zonder startkwalificatie die wel onderwijs volgde, had ook het grootste gedeelte een vmbo-b/k diploma op zak (zie figuur 3.2). Wat opvalt is dat er van de schoolgaande 22-jarigen zonder startkwalificatie relatief weinig alleen basisschool of praktijkonderwijs hebben gedaan. Dit kwam onder de niet schoolgaanden

zonder startkwalificatie meer voor, bij ongeveer één op de tien (zie figuur 3.1). Uit figuur 3.2 blijkt dat ook voor de 22-jarigen zonder startkwalificatie die wel onderwijs volgden de cijfers voor Nederland en de G4 een met de RMC-regio Rijnmond vergelijkbaar patroon volgen wat betreft de hoogst behaalde opleiding. Het aandeel 22-jarigen met een vmbo-b/k diploma was in de RMC-regio Rijnmond in 2017 zo'n 20% lager dan in 2012. In 2017 zijn de percentages van mbo-1 diploma's en een havo-/vwo-onderbouw opleiding juist weer wat hoger.

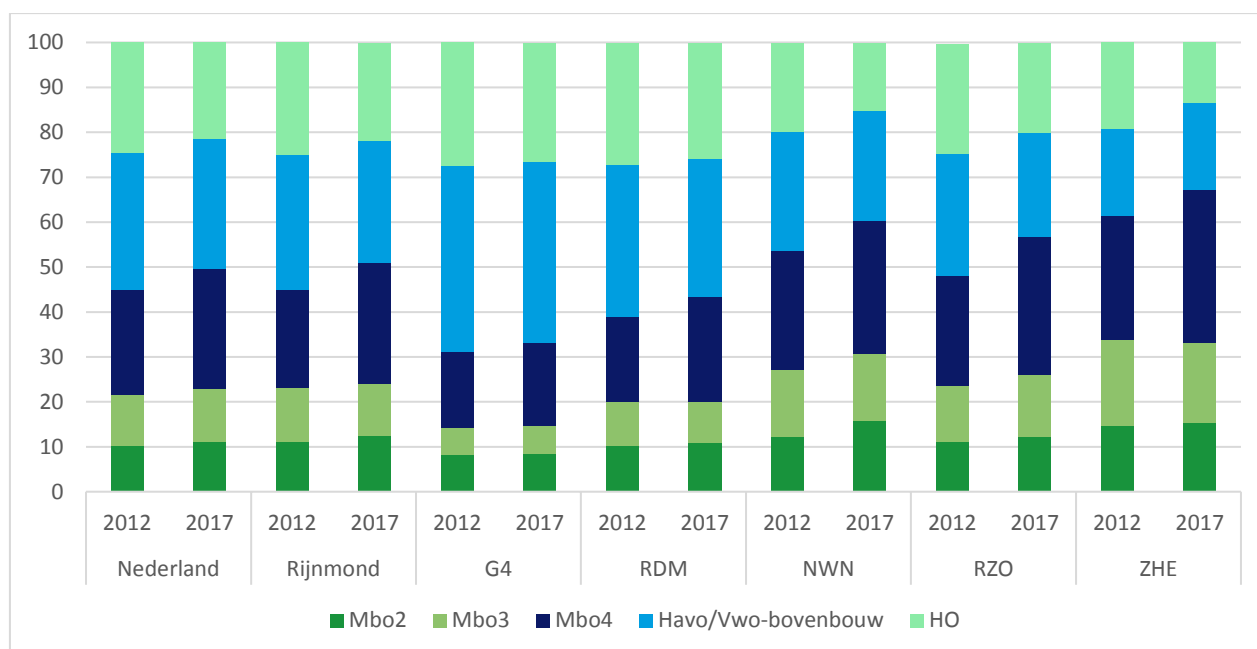

Figuur 3.2 Verdeling hoogst behaalde opleiding per 1 oktober 2012 en 2017 onder 22-jarigen zonder startkwalificatie en wel onderwijs volgend – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

3.1.3 Groep met startkwalificatie

In figuur 3.3 staat een overzicht van de hoogst behaalde opleiding voor de groep met een startkwalificatie. In figuur 3.3 is te zien dat ook wat betreft de startgekwalificeerde 22-jarigen de landelijke cijfers van 2012 en 2017 eenzelfde patroon volgen als die van de RMC-regio Rijnmond. In de G4 en, in iets mindere mate de sub-regio Rotterdam, zijn de 22-jarigen vaker hoger opgeleid dan in Nederland en de RMC-regio Rijnmond; in 2017 had in de G4 zo'n een derde een mbo-diploma en twee derde een hogere opleiding dan mbo (25% hoger onderwijs en 40% havo/vwo). In Nederland en de RMC-regio Rijnmond is die verhouding min of

meer 50/50. In figuur 3.3 is verder te zien dat de 22-jarigen met een startkwalificatie in de RMC-regio Rijnmond in 2012 iets vaker een havo, vwo, hbo of wo diploma hadden (55%) dan een mbo-2, 3 of 4 diploma. Dat verschilt echter wel per sub-regio. In de wat stedelijker gebieden, zoals bijvoorbeeld Rotterdam is het aandeel met een mbo-diploma lager (39%) dan in het gehele RMC gebied, terwijl in de minder stedelijke gebieden, zoals bijvoorbeeld de Zuid-Hollandse Eilanden, het aandeel met een mbo diploma juist wat hoger (61%) ligt. In 2017 was het aandeel met een mbo-diploma over het algemeen hoger dan in 2012.

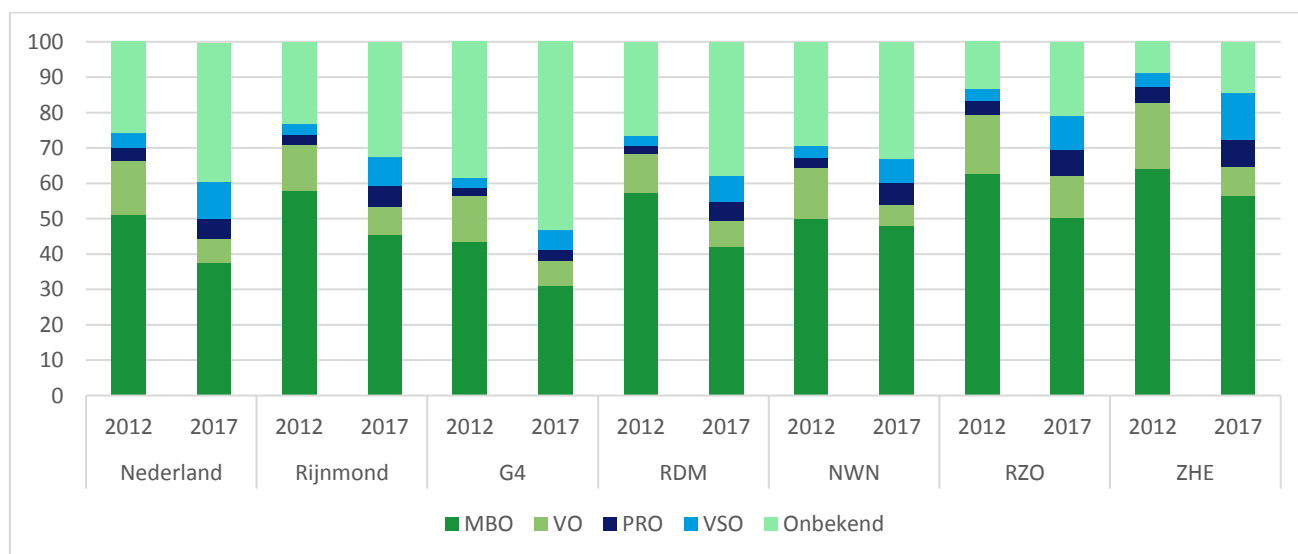

Figuur 3.3 Verdeling hoogst behaalde opleiding per 1 oktober 2012 en 2017 onder 22-jarigen met een startkwalificatie – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

3.2 Laatste gevolgde opleiding

Voor de groepen zonder startkwalificatie is vervolgens gekeken naar de laatste inschrijving in het onderwijs. Voor de groep die op 1 oktober van het betreffende jaar ingeschreven stond in het onderwijs (dus de groep geen startkwalificatie, volgt onderwijs) betreft de laatste gevolgde opleiding dan dus de opleiding die op dat moment wordt gevolgd.

Binnen het mbo bestaan vier niveaus: niveau 1 (de assistent- of entreeopleiding), niveau 2 (de basisberoepsopleiding), niveau 3 (de vakopleiding) en niveau 4 (de middenkader of specialistenopleiding). Voor beide groepen zonder startkwalificatie is ook gekeken op welk mbo-niveau onderwijs is gevolgd.

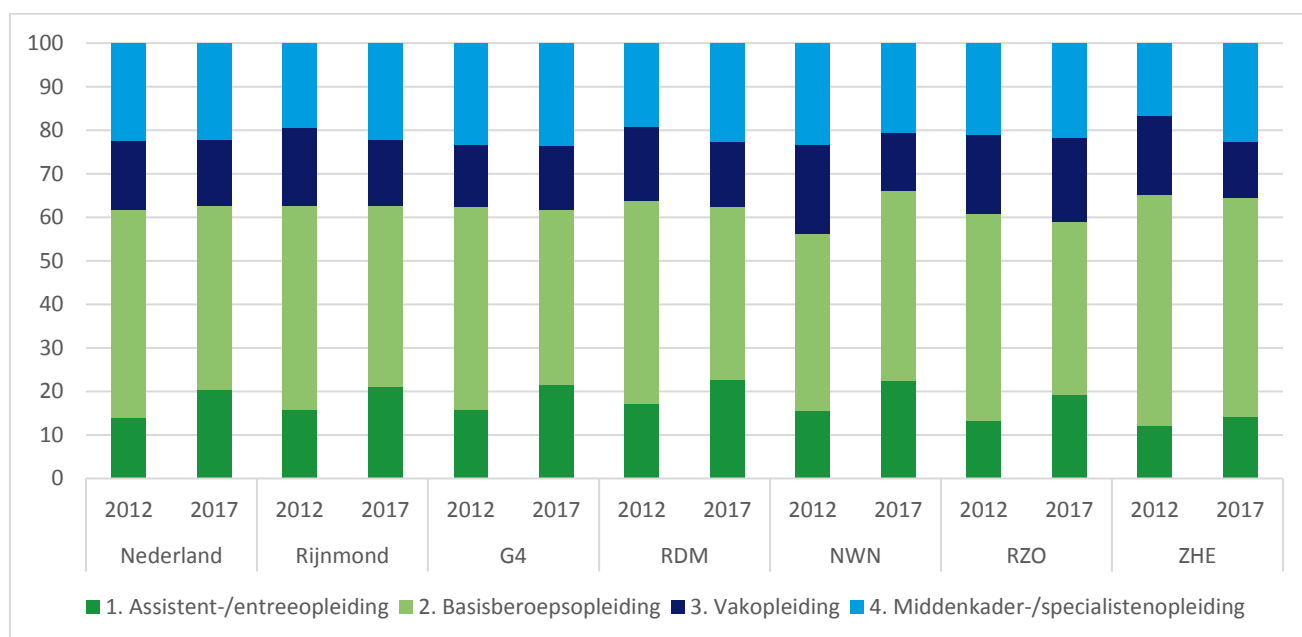
Figuur 3.4 Verdeling laatste gevolgde opleiding per 1 oktober 2012 en 2017 onder 22-jarigen zonder startkwalificatie en geen onderwijsvolgend – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

3.2.1 Groep zonder startkwalificatie en geen onderwijs volgend

Zie voor een verdeling van de laatst gevolgde opleiding van deze groep figuur 3.4. Uit figuur 3.4 is af te leiden dat ongeveer de helft van de 22-jarigen zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgde van het mbo afkomstig is. Het regulier voortgezet onderwijs, het praktijkonderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs komen minder vaak voor. Van een kwart in 2012 en zo'n 35% in 2017 is er in het geheel geen inschrijving gevonden. Uit figuur 3.4 blijkt dat

ook wat de laatst gevolgde opleiding de patronen voor Nederland, de RMC-regio Rijnmond, de G4 en Rotterdam vergelijkbaar zijn tussen 2012 en 2017. Voor beide groepen zonder startkwalificatie is gekeken op welk niveau mbo-onderwijs is gevolgd, zie figuur 3.5 voor de verdeling van de groep die geen onderwijs volgde. Het grootste gedeelte van de leerlingen dat op het mbo heeft gezeten volgde onderwijs op niveau 2; in beide jaren tussen de 40 en 50%.

Uit de figuur blijkt dat ook wat dit betreft de cijfers voor Nederland en de G4 vergelijkbaar zijn met die voor de RMC-regio Rijnmond.

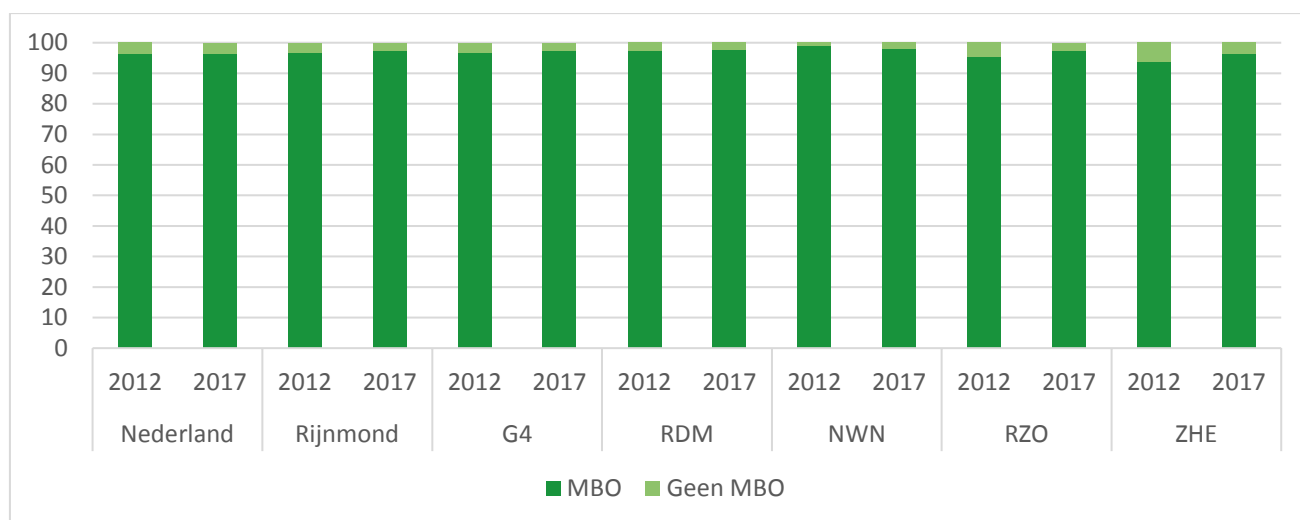

Figuur 3.5 Verdeling naar mbo-niveau per 1 oktober 2012 en 2017 onder 22-jarigen zonder startkwalificatie, geen onderwijsvolgend waarvan laatste opleiding mbo was – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

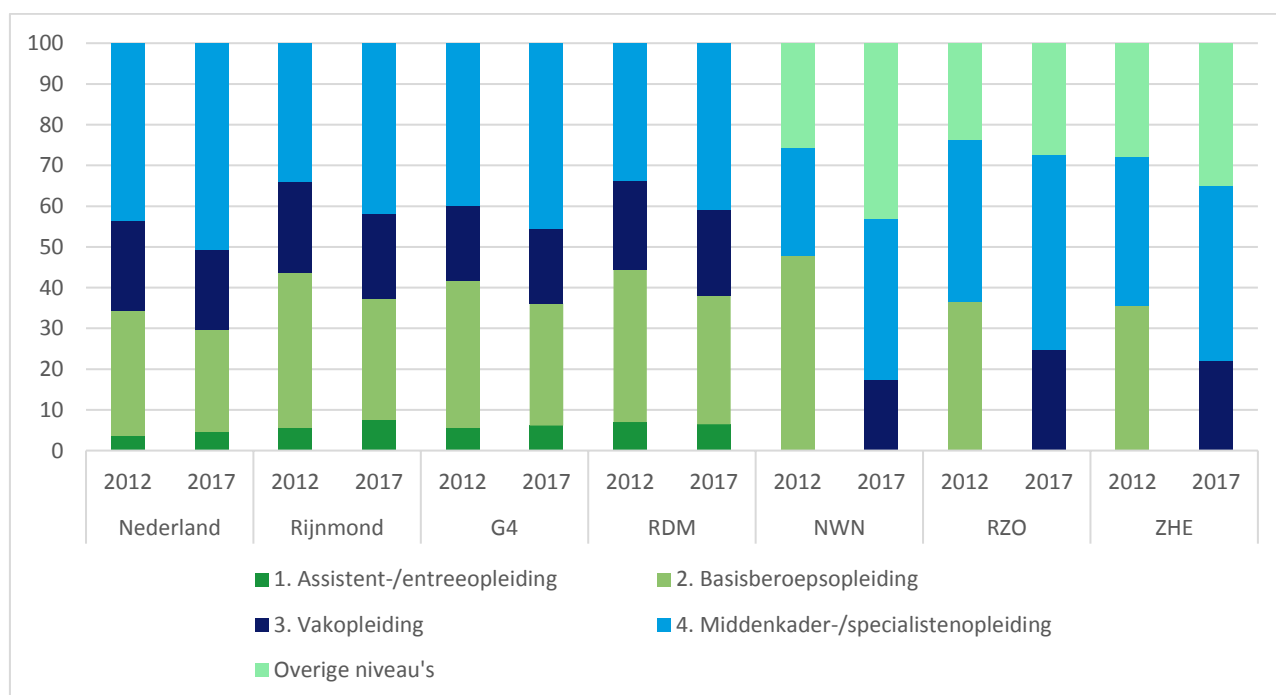
3.2.2 Groep zonder startkwalificatie en wel onderwijs volgend

Ook voor de groep zonder startkwalificatie, maar wel onderwijsvolgend is gekeken naar de laatste inschrijving in het onderwijs en op welk mbo-niveau onderwijs is gevolgd, (zie de figuren 3.6 en 3.7). Van de 22-jarigen zonder startkwalificatie die onderwijs volgden zat nagenoeg iedereen op het mbo (zie figuur 3.6). Uit figuur 3.7 blijkt dat de meerderheid onderwijs volgde op mbo 3 en 4 niveau (tussen de 60 en 70%). Met name in 2017 is het aandeel dat op mbo-niveau 4 zat relatief hoog. Uit de figuren blijkt dat ook voor

deze groep de cijfers voor Nederland en de G4 vergelijkbaar zijn met die voor de RMC-regio Rijnmond. In de sub-regio's Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden komen niet alle mbo-niveaus in voldoende mate voor om de cijfers daarvoor te kunnen presenteren, dus de ontbrekende niveaus zijn samengevoegd tot de categorie "Overige niveaus". Bijvoorbeeld voor de sub-regio Nieuwe-Waterweg Noord staan voor 2012 alleen de niveaus 2 en 4 apart genoemd, dit houdt in dat de categorie overige niveaus in dat jaar bestaat uit de niveaus 1 en 3. In 2017 staan de niveaus 3 en 4 apart vermeld en bestaat de categorie overige niveaus dus uit de niveaus 1 en 2.

Figuur 3.6 Verdeling laatst gevolgde opleiding per 1 oktober 2012 en 2017 onder 22-jarigen zonder startkwalificatie en onderwijsvolgend – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

Figuur 3.7 Verdeling naar mbo-niveau per 1 oktober 2012 en 2017 onder 22-jarigen zonder startkwalificatie en onderwijsvolgend op het mbo – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

4 Inschrijfduur regio

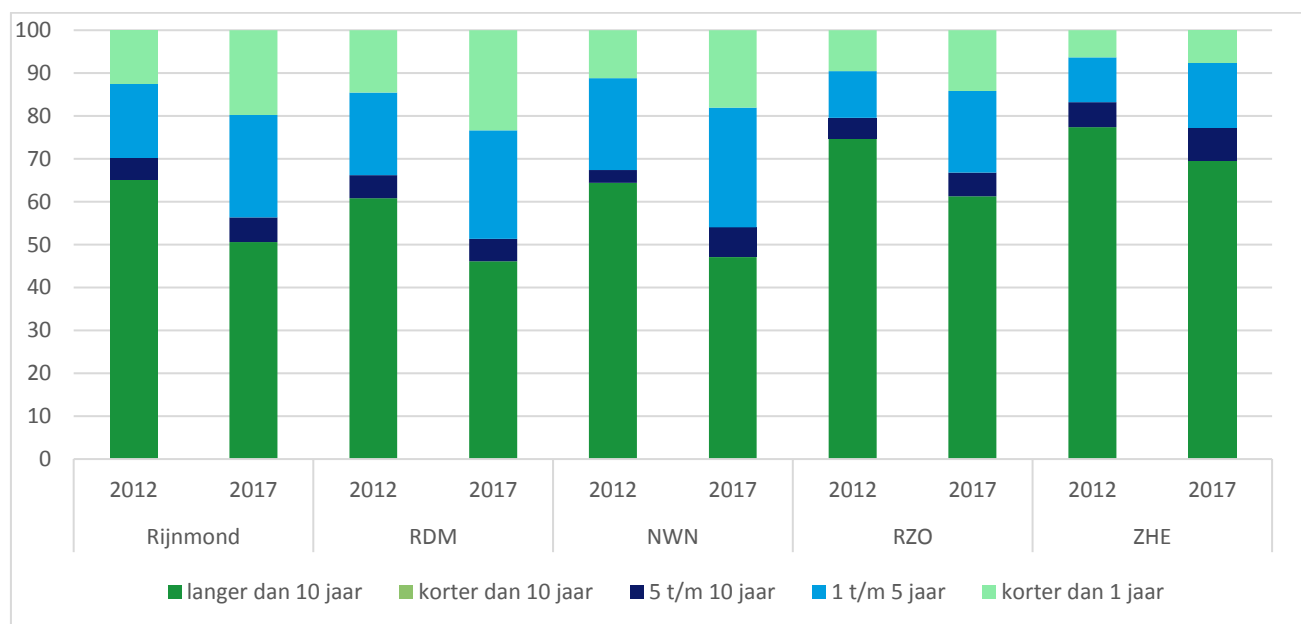
In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe lang de 22-jarigen, die op 1 oktober 2012 en 2017 in de BRP ingeschreven stonden, ingeschreven stonden in de RMC-regio Rijnmond en in Nederland. De verwachting is dat hoe langer een persoon in de RMC-regio woont hoe langer de persoon heeft kunnen profiteren van de maatregelen ter voorkoming van schooluitval in de regio. Hierbij moet worden bedacht dat personen afkomstig uit andere RMC-regio's konden profiteren van de maatregelen genomen in die regio's.

4.1 Inschrijfduur RMC-regio Rijnmond

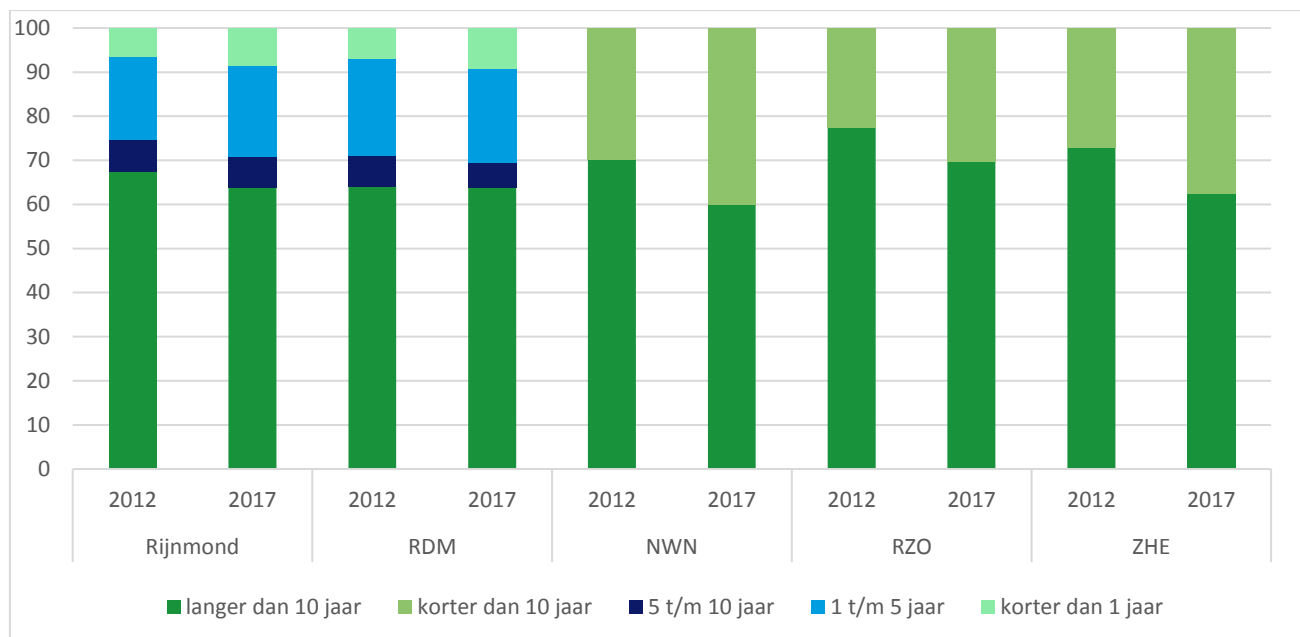
De cijfers voor de sub-regio's betreffen dus ook de inschrijfduur in de RMC-regio, niet de sub-regio zelf. De sub-regio geeft aan waar de 22-jarige op 1 oktober 2012 of 2017 ingeschreven stond. In theorie kan een 22-jarige in de voorliggende periode ook in een andere gemeente van de RMC-regio ingeschreven gestaan hebben. In de sub-regio's Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden komen de inschrijfperiodes "5 t/m

10 jaar", "1 t/m 5 jaar", "korter dan 1 jaar" in alle drie de groepen en/of jaren niet altijd in voldoende mate voor om de cijfers daarvoor apart te kunnen presenteren, dus deze drie categorieën zijn in die gevallen samengevoegd tot de categorie "korter dan 10 jaar". In de figuren 4.1 t/m 4.3 is te zien dat over het algemeen minimaal ongeveer de helft van de 22-jarigen langer dan 10 jaar in de RMC-regio Rijnmond ingeschreven stond. De inschrijfduur is onder de groep zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgde over het algemeen korter dan onder die wel onderwijs volgden. Onder de startgekwalficeerden en de niet-startgekwalficeerden die onderwijs volgden, lijkt de inschrijfduur niet erg gewijzigd te zijn tussen 2012 en 2017. Dit is anders voor de niet-startgekwalficeerden die geen onderwijs volgden. Dit is met name het geval in de meer stedelijke gebieden, zoals Rotterdam. Daar is er een duidelijke afname te zien in de inschrijvingsduur tussen 2012 en 2017.

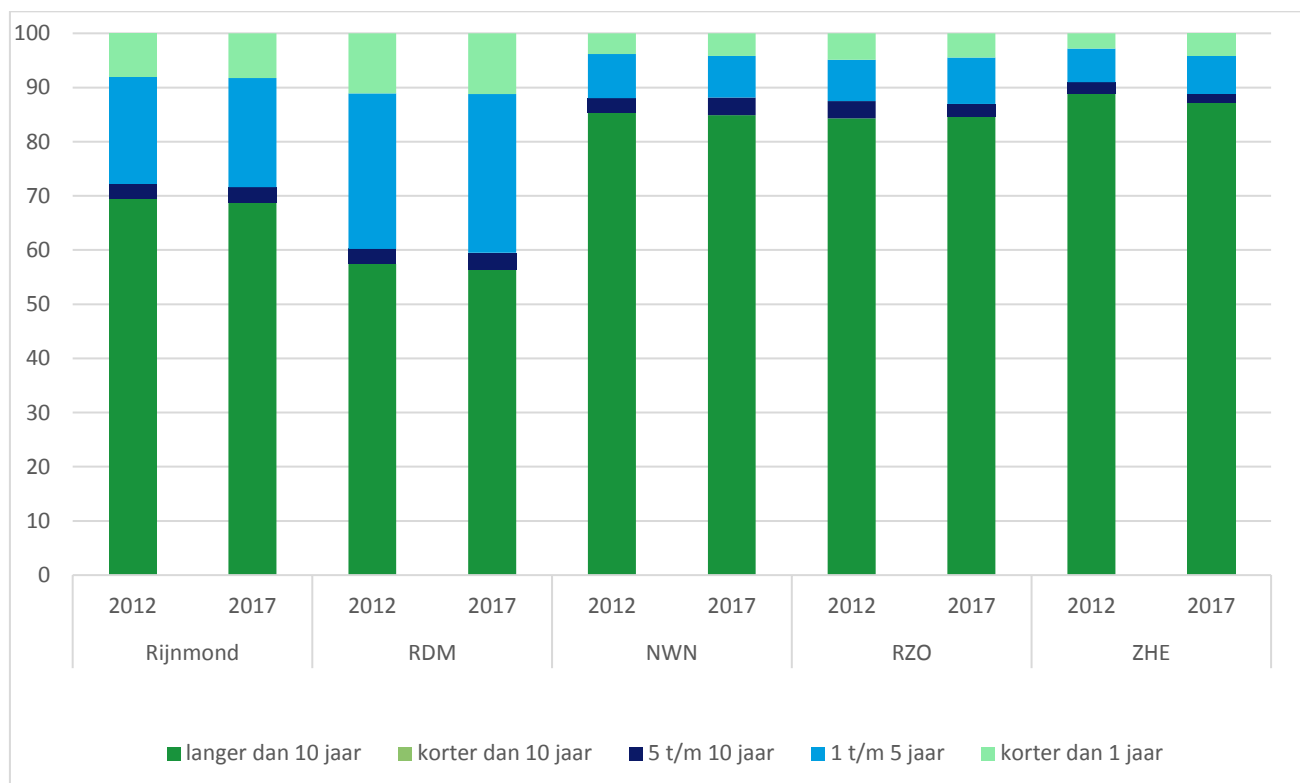
Voor de vergelijking met de G4 en Nederland heeft het vanzelfsprekend alleen zin om naar de inschrijfduur in Nederland te kijken.

Figuur 4.1 Verdeling naar inschrijfduur in RMC-regio Rijnmond per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen zonder startkwalificatie, geen onderwijsvolgend - RMC-regio Rijnmond en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

Figuur 4.2 Verdeling naar inschrijfduur in RMC-regio Rijnmond per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen zonder startkwalificatie, wel onderwijsvolgend - RMC-regio Rijnmond en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

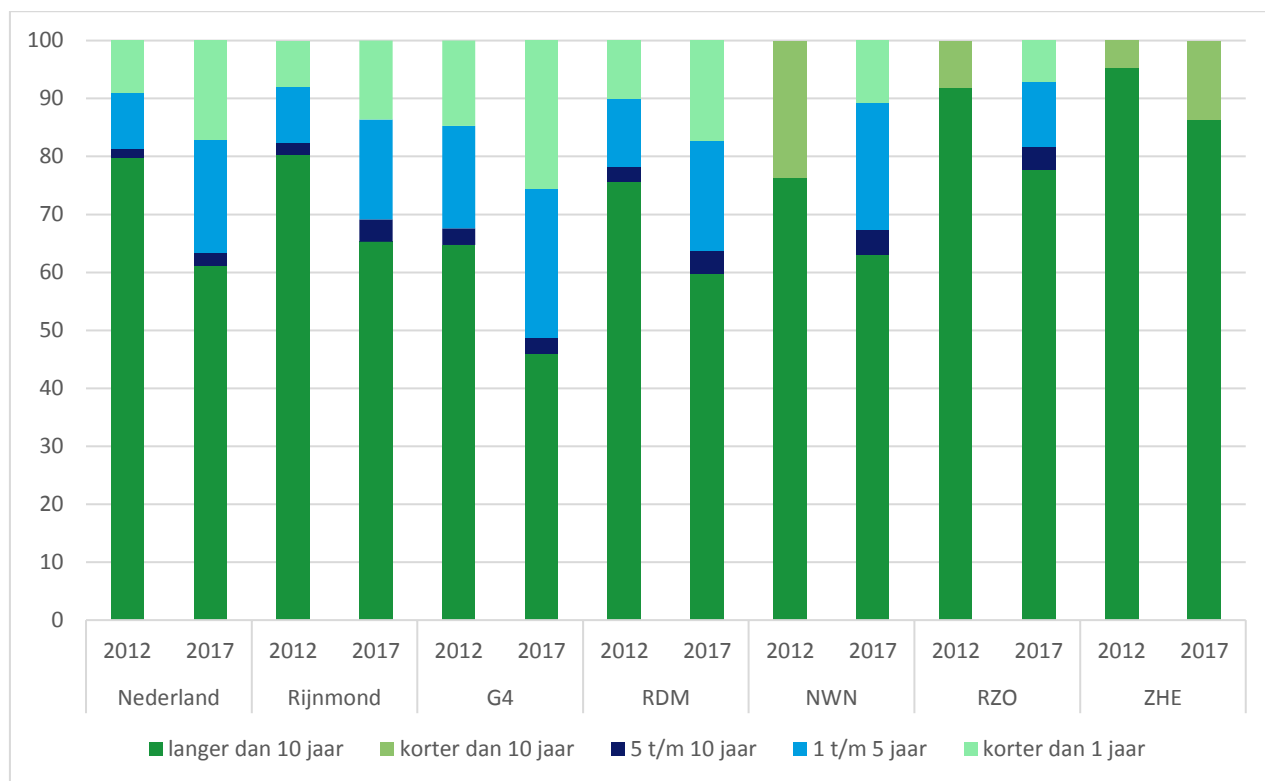
Figuur 4.3 Verdeling naar inschrijfduur in RMC-regio Rijnmond per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen met startkwalificatie - RMC-regio Rijnmond en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

4.2 Inschrijfduur Nederland

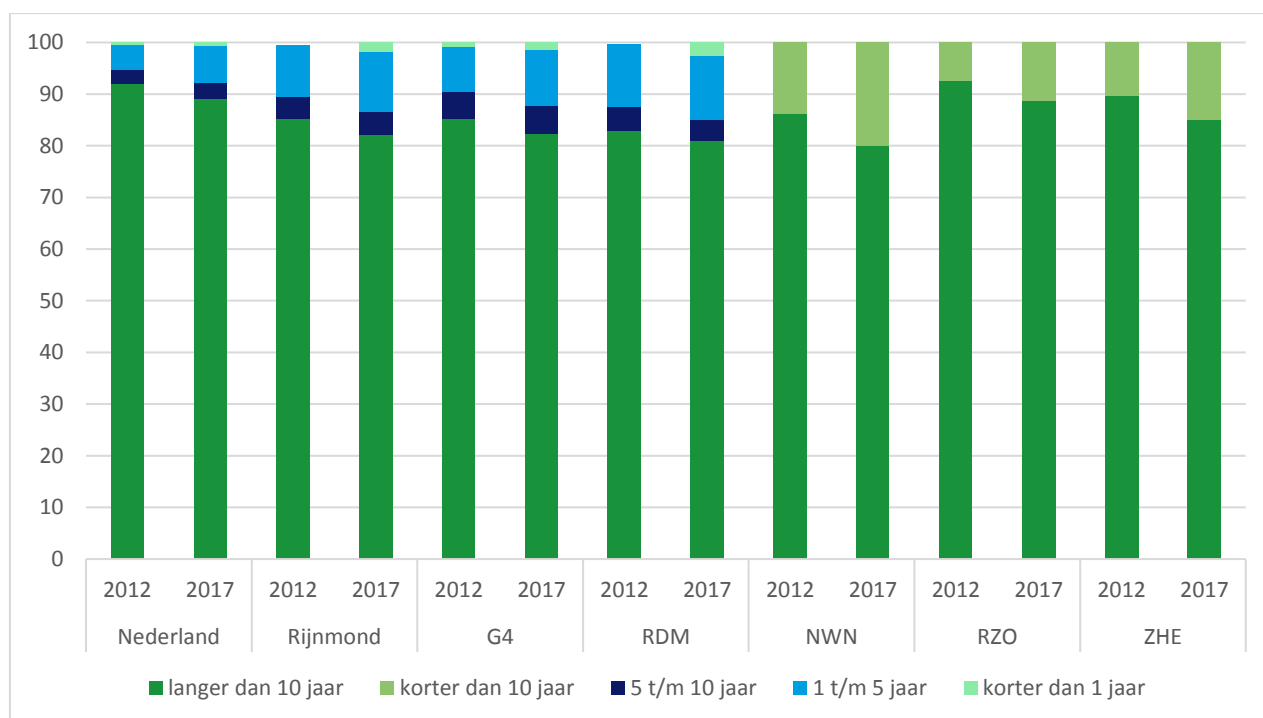
Vervolgens is gekeken naar de inschrijfduur in Nederland. De cijfers voor de (sub-)regio('s) betreffen de inschrijfduur in Nederland. De (sub-)regio geeft aan waar de 22-jarige op 1 oktober 2012 of 2017 ingeschreven stond. In de sub-regio's Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden komen ook hier de inschrijfperiodes "5 t/m 10 jaar", "1 t/m 5 jaar", "korter dan 1 jaar" niet in alle drie de groepen en/of jaren in voldoende mate voor om de cijfers daarvoor apart te kunnen presenteren, dus deze drie categorieën zijn ook hier in die gevallen samengevoegd tot de categorie "korter dan 10 jaar". In de figuren 4.4 t/m 4.6 staat een overzicht van de verdeling. Wat opvalt is dat meer dan 90% van de startgekwalificeerden 22-jarigen langer dan 10 jaar in Nederland ingeschreven staat (figuur 4.6). De gemiddelde inschrijfduur bedraagt voor alle (sub-) regio's 20 jaar (interval 19-21 jaar; deze cijfers staan

niet in de figuur). De 22-jarigen die pas kort (korter dan 1 jaar) in Nederland waren ingeschreven zijn met name terug te zien onder de niet-startgekwalificeerden die niet onderwijsvolgend waren (figuur 4.4.); vooral in de meer stedelijke gebieden zoals Rotterdam en in 2017.

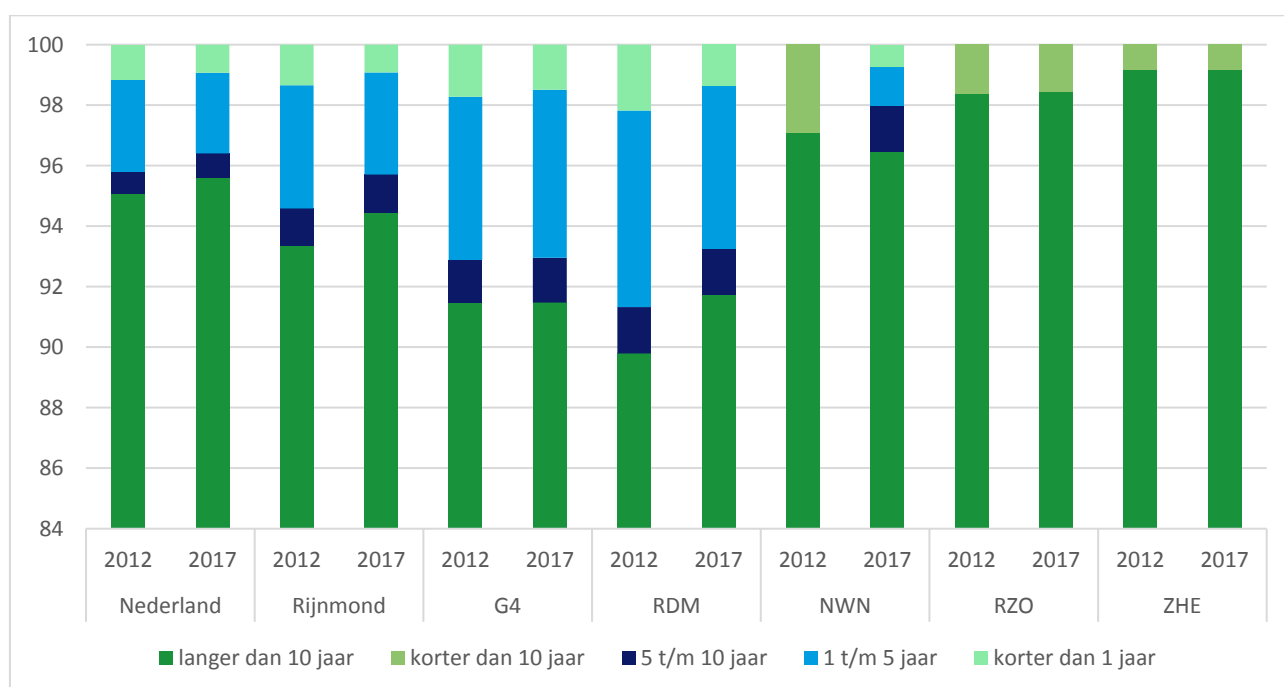
Ook als wordt gekeken naar geheel Nederland en de G4 is te zien dat de 22-jarigen zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgden over het algemeen een stuk korter in Nederland ingeschreven stonden dan degenen die wel onderwijs volgden en die met een startkwalificatie. Met name in de G4, het stedelijk gebied, bevond zich een groot aandeel korter dan een jaar in Nederland ingeschrevenen dat geen startkwalificatie had en geen onderwijs volgde. Net als in Rotterdam was dat aandeel in 2017 een stuk hoger dan in 2012.

Figuur 4.4 Verdeling naar inschrijfduur in Nederland per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen zonder startkwalificatie, geen onderwijsvolgend – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en (Rotterdam, Nieuwe vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

Figuur 4.5 Verdeling naar inschrijfduur in Nederland per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen zonder startkwalificatie, wel onderwijsvolgend – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en (Rotterdam, Nieuwe vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

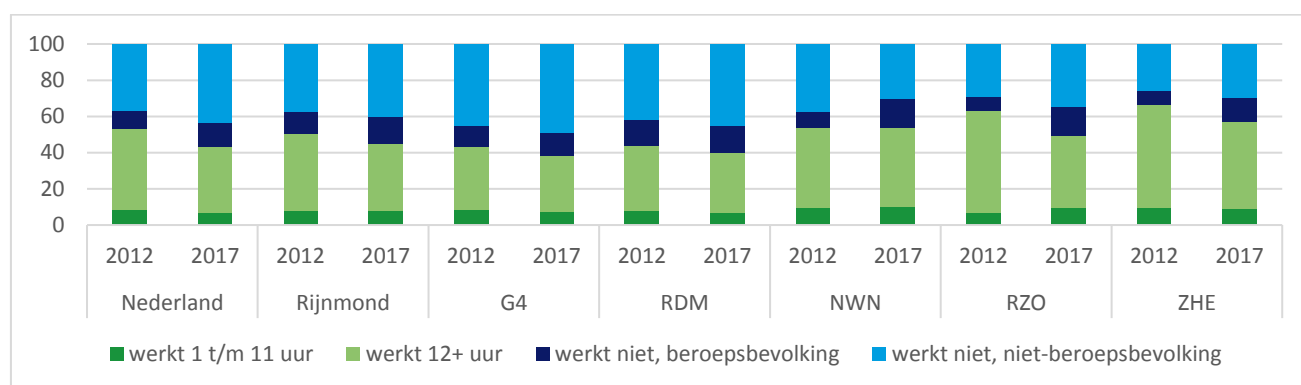
Figuur 4.6 Verdeling naar inschrijfduur in Nederland per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen met startkwalificatie – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en (Rotterdam, Nieuwe vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

5 Arbeidsmarktpositie

In dit hoofdstuk wordt beschreven wat de arbeidspositie was van de 22-jarigen, die op 1 oktober 2012 en 2017 in- geschreven stonden.

5.1 Groep zonder startkwalificatie en geen onderwijs volgend

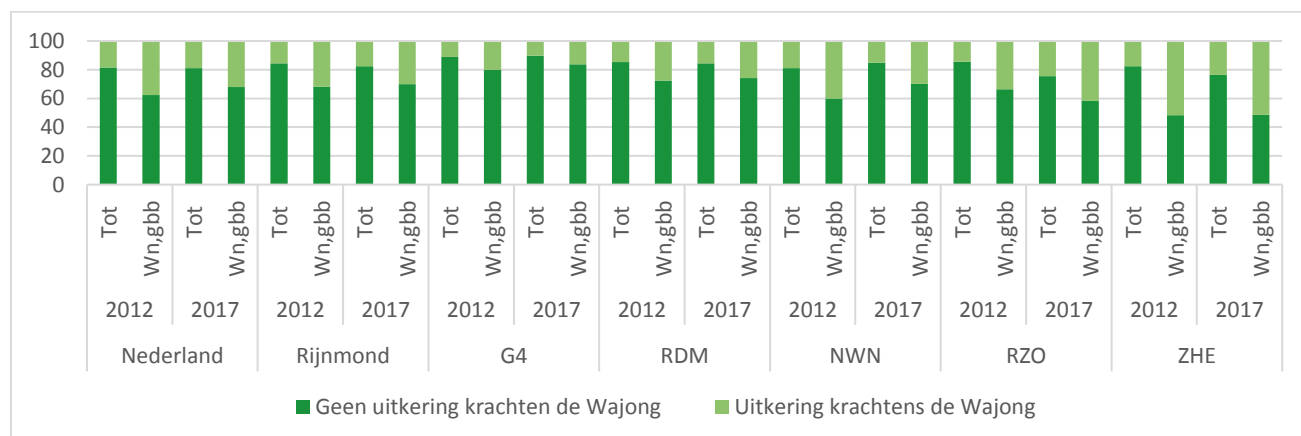
In figuur 5.1 staat een overzicht van de verdeling arbeids- marktpositie per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen zonder startkwalificatie, geen onderwijsvolgend.

Figuur 5.1 Verdeling arbeidsmarktpositie per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen zonder startkwalificatie, geen onderwijsvolgend – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

Wat direct opvalt is dat niet-startgekwalficeerde, geen on- derwijsvolgende 22-jarigen relatief vaak niet werkten. In Nederland en de RMC-regio Rijnmond betrof dat in 2012 ongeveer de helft en in 2017 iets meer dan de helft. Vooral in de G4 en Rotterdam werkten er veel 22-jarigen zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgden, niet. Wat op- valt is dat het in ongeveer vier vijfde van de gevallen 22-ja-

rigen betreft die geen deel uitmaakten van de beroepsbe- volking. Dit riep de vraag op of het hier 22-jarigen betrof die wellicht arbeidsongeschikt waren. Om dit te onder- zoeken is voor de groep die niet werkte en geen deel uit- maakte van de beroepsbevolking gekeken of er wellicht (vaker) sprake was van 22-jarigen met een Wajong uitke- ring.

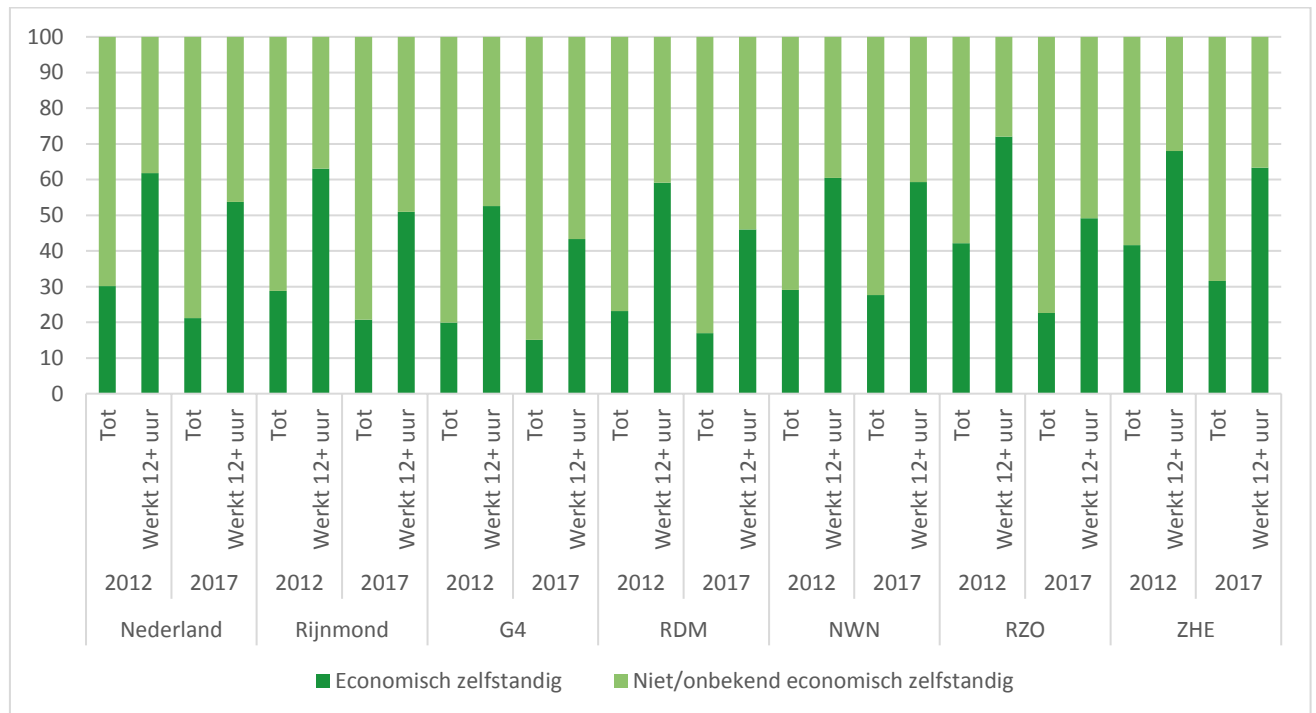

Figuur 5.2 Verdeling wel/geen Wajong uitkering per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen zonder startkwalificatie en niet onderwijsvolgend (totaal en voor de groep niet werkend, geen beroepsbevolking) – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

In figuur 5.2 staat een overzicht van verdeling van 22-jarigen zonder startkwalificatie en niet onderwijsvolgend met wel of niet een Wajong uitkering; voor de totale groep en voor de groep die niet werkt en geen deel uitmaakt van de beroepsbevolking. Uit figuur 5.2 blijkt dat het aandeel 22-jarigen met een Wajong uitkering onder de groep niet-werkenden, niet beroepsbevolking hoger was dan onder de totale groep 22-jarigen zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgde. Vooral in de sub-regio Zuid Hollandse Ei

landen was dat het geval, daar betreft het in zowel 2012 als 2017 meer dan de helft van de 22-jarigen uit de groep niet-werkenden, niet-beroepsbevolking.

Ook is gekeken of de 22-jarigen economisch zelfstandig zijn. In figuur 5.3 staat een overzicht van de 22-jarigen zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgden, voor zowel de gehele groep als voor de groep die 12 uur of meer werkte.

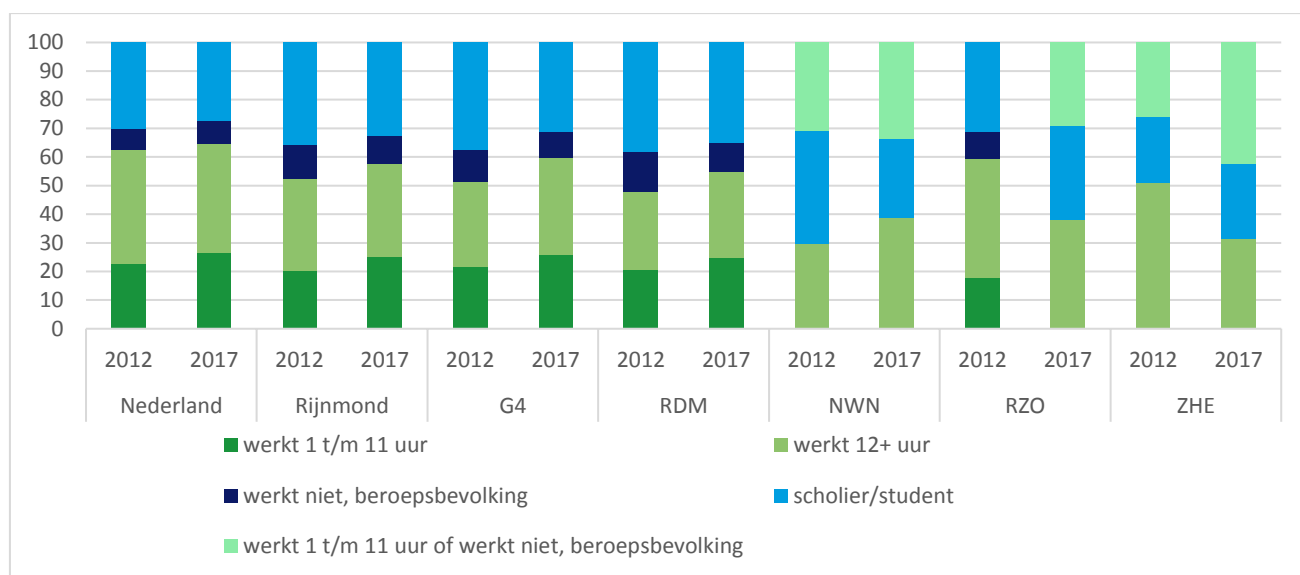

Figuur 5.3 Verdeling wel/niet economisch zelfstandig per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen zonder startkwalificatie en niet onderwijsvolgend (totaal en voor de groep die 12+ uren werkt) – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

Hieruit blijkt dat in 2012 in Nederland en in de regio Rijnmond ongeveer een derde van deze groep economisch zelfstandig was en dat dit aandeel onder de deelgroep die 12 uur of meer werkt ongeveer twee derde was. In de minder stedelijke sub-regio's als Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden was het aandeel economisch zelfstandigen wat hoger. Voor alle (sub-)regio's, op de sub-regio Nieuwe Waterweg Noord na, geldt dat de aandelen in 2017 lager zijn dan in 2012.

5.2 Groep zonder startkwalificatie en wel onderwijs volgend

In figuur 5.4 staat een overzicht van de verdeling arbeidsmarktpositie per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen zonder startkwalificatie die wel onderwijs volgden.

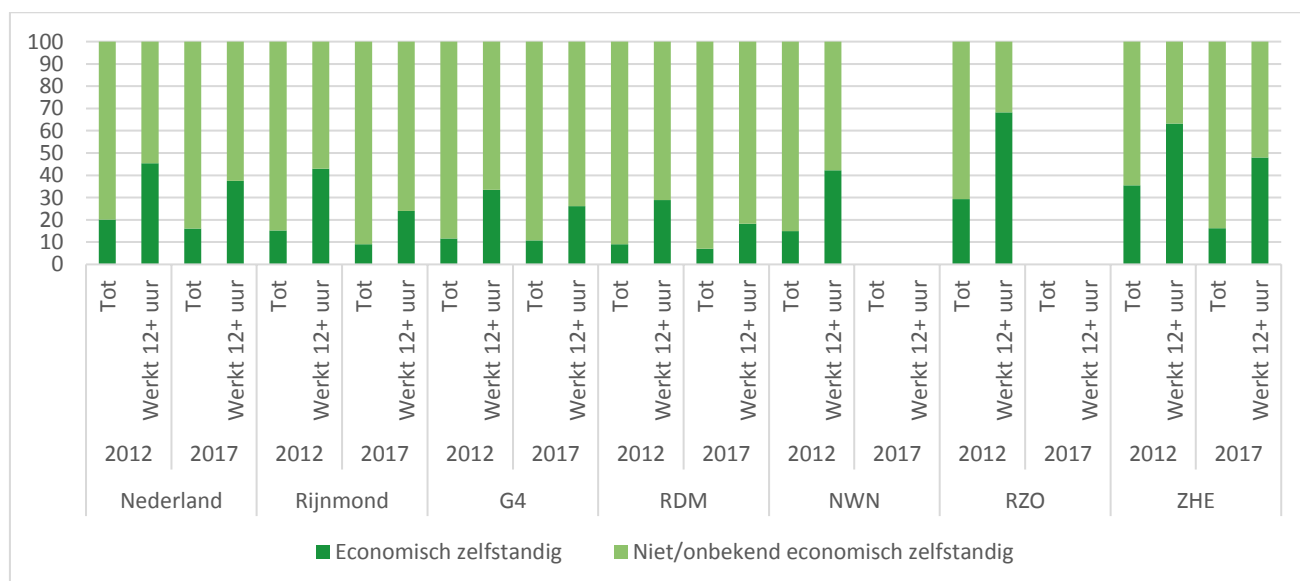

Figuur 5.4 Verdeling arbeidsmarktpositie per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen zonder startkwalificatie, wel onderwijsvolgend – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

Omdat de 22-jarigen uit deze groep allemaal onderwijs volgden komt de categorie “werkt niet, niet beroepsbevolking” niet voor. De 22-jarigen uit deze groep waren immers allemaal “scholier/student”. Echter zo’n twee derde à driekwart van deze groep 22-jarigen werkte daarnaast ook nog of waren werkzoekend. In de sub-regio's Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden komen de arbeidsmarktposities “werkt 1 t/m 11 uur” en “werkt niet, beroepsbevolking” niet in voldoende mate voor om de cijfers daarvoor apart te kunnen presenteren, dus deze twee arbeidsmarktposities zijn voor deze groep 22-jarigen

samen gevoegd tot de categorie “werkt 1 t/m 11 uur of werkt niet, beroepsbevolking”. Daar de arbeidsmarktpositie “werkt niet, geen beroepsbevolking” niet voorkomt, is niet gekeken naar een eventuele Wajong uitkering.

Ook voor de niet startgekwalificeerden die wel onderwijs volgden is gekeken of de 22-jarigen economisch zelfstandig waren. In figuur 5.5 staat een overzicht van de 22-jarigen zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgden, voor zowel de gehele groep als voor de groep die 12 uur of meer werkte.

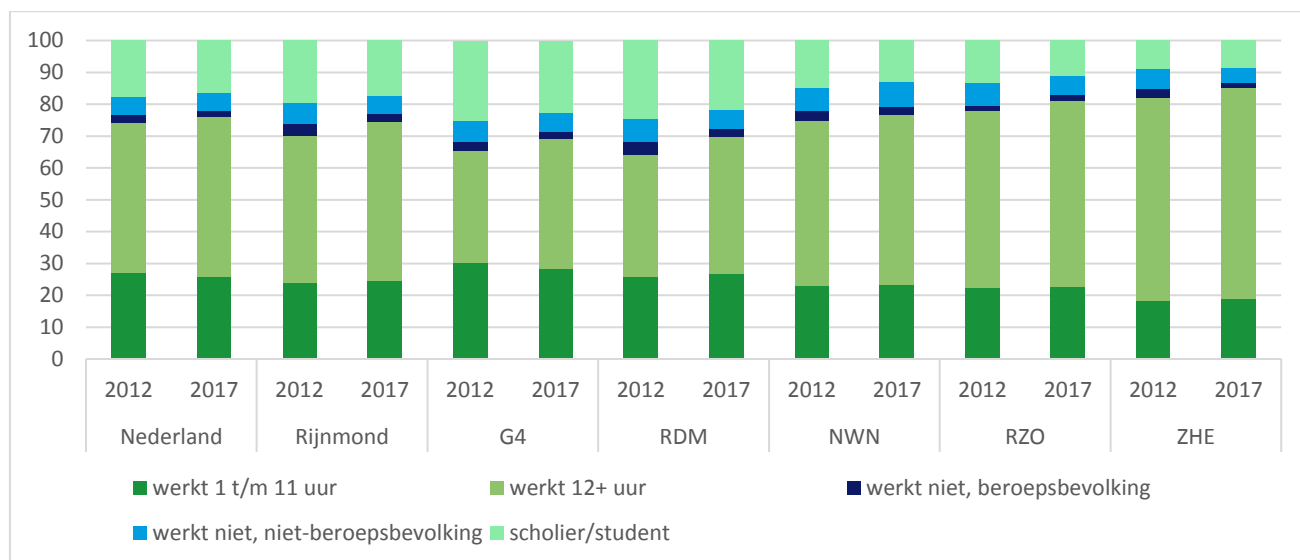
Figuur 5.5 Verdeling wel/niet economisch zelfstandig per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen zonder startkwalificatie, wel onderwijsvolgend (totaal en voor de groep die 12+ uren werkt) – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

Onder de groep 22-jarigen zonder startkwalificatie die onderwijs volgde is het aandeel economische zelfstandigen een stuk lager dan in de groep die geen onderwijs volgde. Verder zijn de verhoudingen min of meer vergelijkbaar.

5.3 Groep met startkwalificatie

In figuur 5.6 staat een overzicht van de verdeling arbeidsmarktpositie per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen met startkwalificatie. Het overgrote gedeelte van de 22-jarigen met startkwalificatie werkt en dan vooral 12 of meer

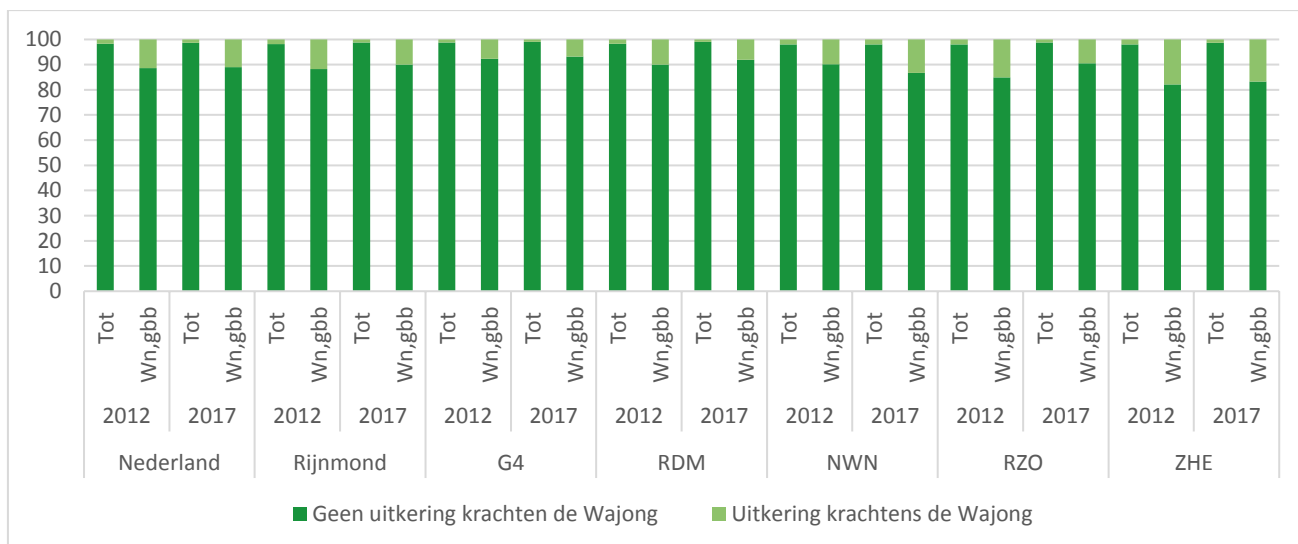
uren per week. In de sub-regio Zuid-Hollandse Eilanden is het gedeelte dat werkt het hoogst. In de G4 en in Rotterdam is het aandeel “scholier/student” relatief hoog: in 2012 ongeveer een kwart en in 2017 iets meer dan een vijfde van deze groep 22-jarigen. Rond de zes à zeven procent van de 22-jarigen werkte niet en maakte ook geen deel uit van de beroepsbevolking. Voor deze groep is ook wederom gekeken of er wellicht (vaker) sprake was van 22-jarigen met een Wajong uitkering

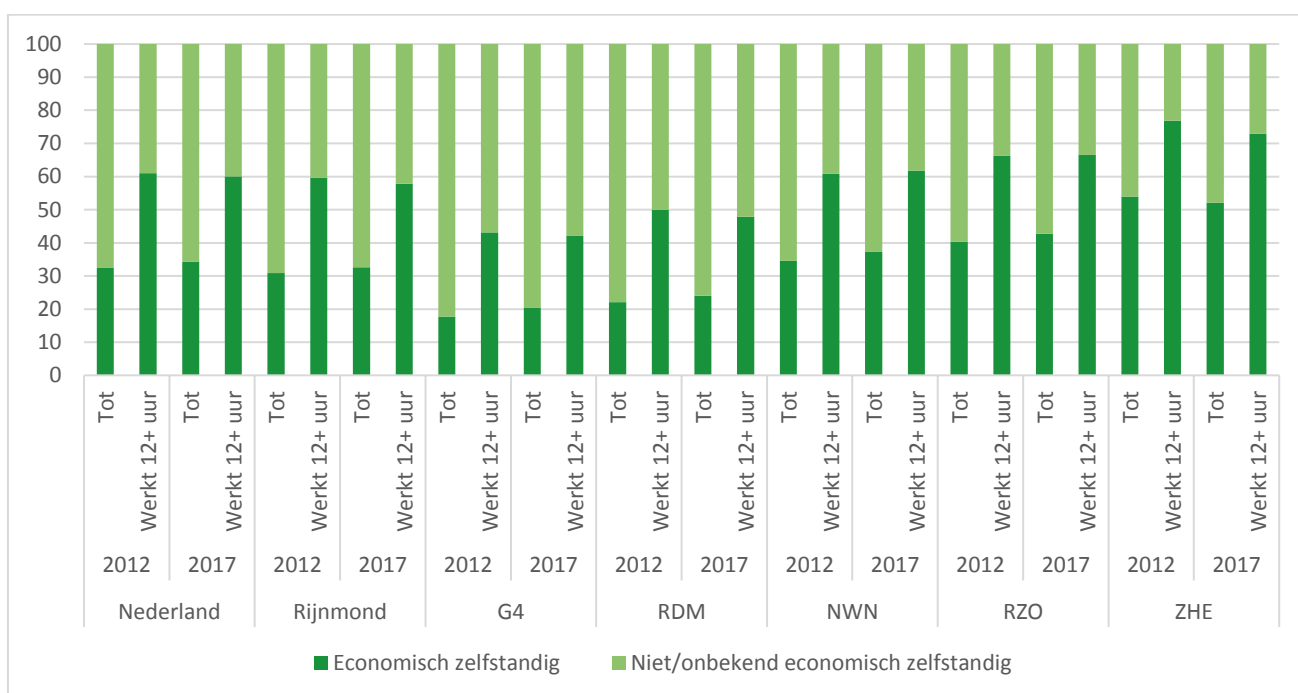
Figuur 5.6 Verdeling arbeidsmarktpositie per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen met startkwalificatie – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

In figuur 5.7 staat een overzicht van verdeling van 22-jarigen met startkwalificatie met wel of niet een Wajong uitkering; voor de totale groep en voor de groep die niet werkt en geen deel uitmaakt van de beroepsbevolking. Uit de figuur blijkt dat in de groep “werkt niet, geen beroepsbevolking” het aandeel met een Wajong uitkering zo’n vijf maal hoger was dan onder de totale groep 22-jarigen met een startkwalificatie. Vooral in de sub-regio Zuid-Hollandse Eilanden was het aandeel relatief hoger, daar was het in

2012 bijna 10 maal zo hoog en in 2017 ruim 15 maal zo hoog. Dat is in iets mindere mate in 2012 ook het geval in de sub-regio Rijnmond Zuid-Oost. In figuur 5.8 staat een overzicht van de economische zelfstandigheid van deze groep. De cijfers zijn min of meer vergelijkbaar met die van de groep zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgde, zij het dat het aandeel economische zelfstandigen in de wat minder stedelijke gebieden hoger is dan in de groep zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgde.

Figuur 5.7 Verdeling wel/geen Wajong uitkering per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen met startkwalificatie (totaal en voor de groep niet werkend, geen beroepsbevolking) – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

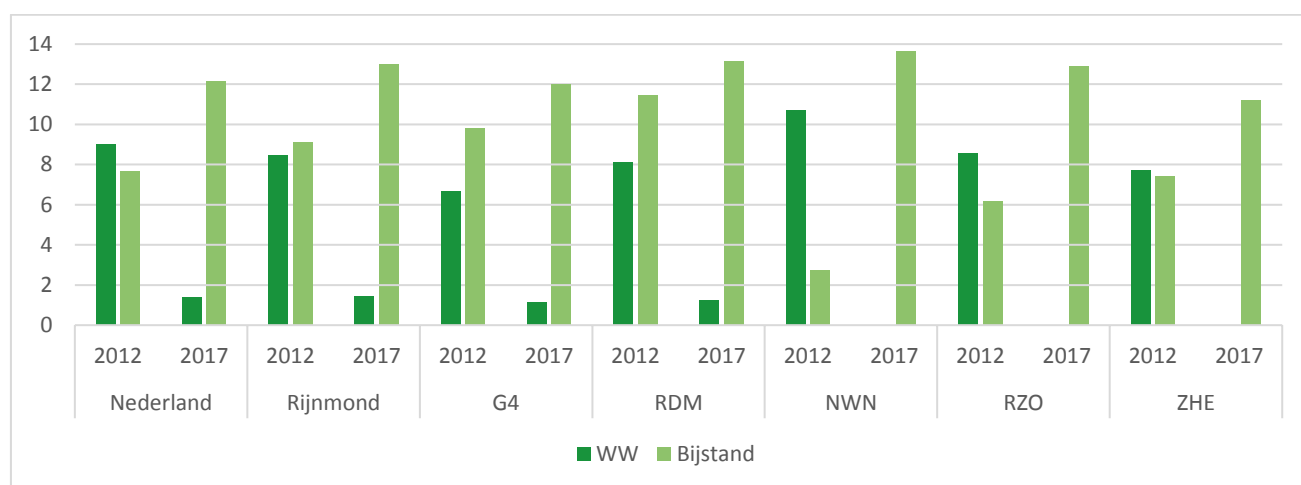
Figuur 5.8 Verdeling wel/niet economisch zelfstandig per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen met startkwalificatie, (totaal en voor de groep 12+ uren werkend) – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

6 Uitkeringen

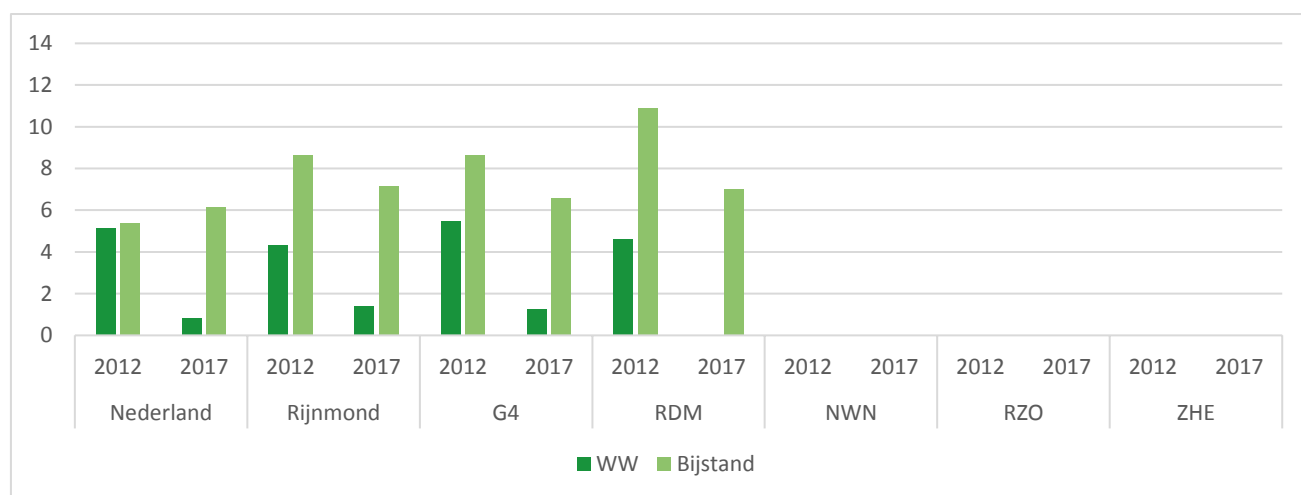
Dit hoofdstuk geeft een overzicht van het aandeel werkloosheid (WW) en bijstandsuitkeringen aan de 22-jarigen, die op 1 oktober 2012 en 2017 ingeschreven stonden in het betreffende jaar.

6.1 Groep zonder startkwalificatie en geen onderwijs volgend

In figuur 6.1 staat een overzicht van de uitkeringspercentages onder de 22-jarigen die geen startkwalificatie hadden en geen onderwijs volgden. Uit deze figuur blijkt dat het aandeel met een bijstandsuitkering in 2017 een stuk hoger lag dan in 2012 en dat het aandeel met een WW-uitkering in 2017 zeer laag was vergeleken met 2012.

Figuur 6.1 Percentage WW en bijstandsuitkeringen per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen zonder startkwalificatie, geen onderwijsvolgend – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

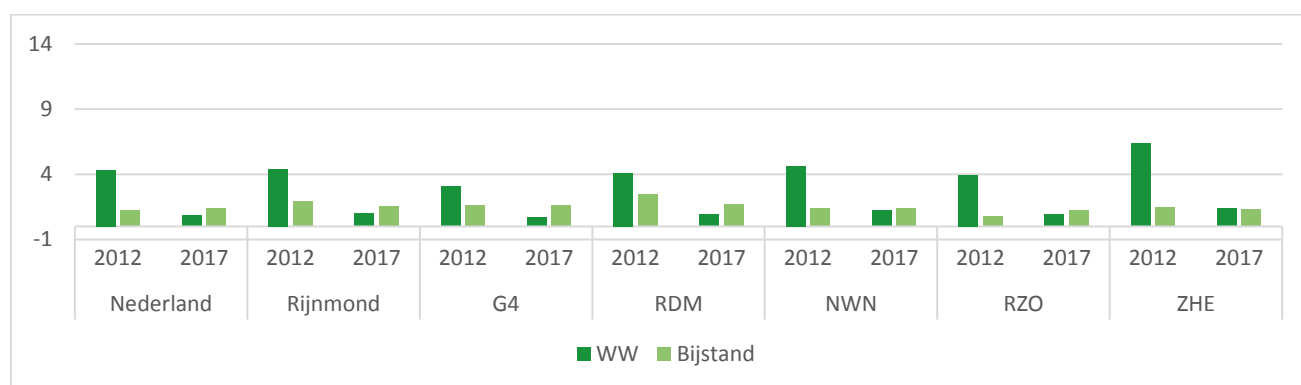
Figuur 6.2 Percentage WW en bijstandsuitkeringen per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen zonder startkwalificatie, wel onderwijsvolgend – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

6.2 Groep zonder startkwalificatie en wel onderwijs volgend

In figuur 6.2 staat een overzicht van de uitkeringspercentages onder de 22-jarigen die geen startkwalificatie hadden en geen onderwijs volgden. Uit figuur 6.2 blijkt dat onder de groep 22-jarigen zonder een startkwalificatie die schoolgaand was, in de sub-regio's Nieuwe-Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid Hollandse Eilanden nauwelijks jongeren met een uitkering voorkomen.

6.3 Groep met startkwalificatie

In figuur 6.3 staat een overzicht van de uitkeringspercentages onder de 22-jarigen die wel een startkwalificatie hadden. De 22-jarigen met een startkwalificatie hadden het minst vaak een uitkering, met name in 2017 lagen de percentages voor beide uitkeringen en voor alle gebieden onder de 2%.

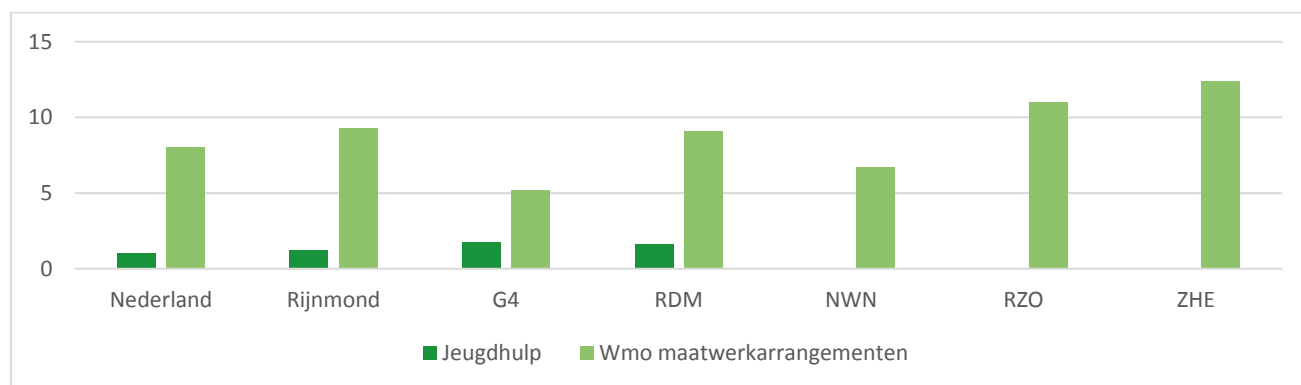
Figuur 6.3 Percentage WW en bijstandsuitkeringen per 1 oktober 2012 en 2017 van de 22-jarigen met startkwalificatie – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

7 Zorggebruik

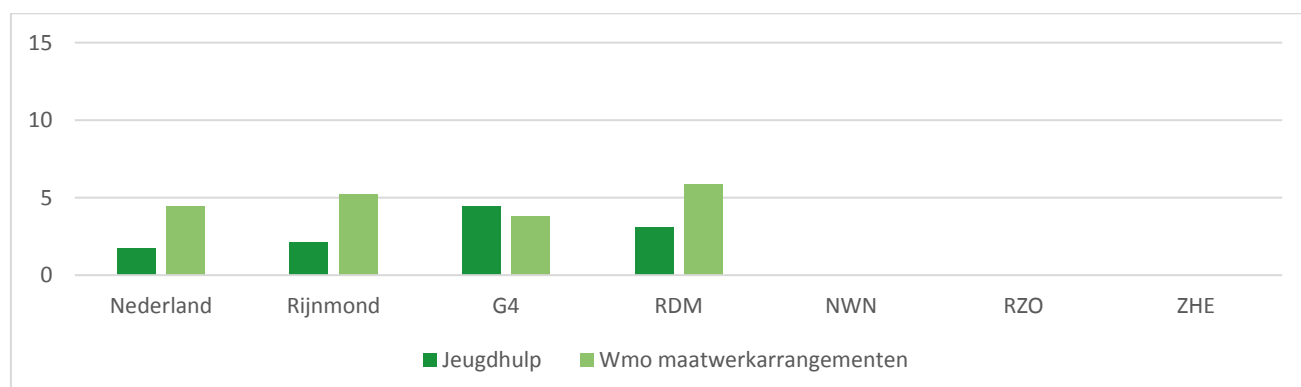
Dit hoofdstuk geeft een overzicht van het aandeel 22-jarigen, die op 1 oktober 2017 ingeschreven stonden, dat gebruik heeft gemaakt van jeugdhulp en/of Wmo-maatwerkarrangementen in dat betreffende jaar (zie de figuren 7.1 t/m 7.3). Wat betreft zorggebruik was er geen toegang tot de gegevens uit het jaar 2012.

Uit de figuren blijkt dat gebruik van jeugdhulp in 2017 onder de 22-jarigen die op 1 oktober 2017 ingeschreven stonden veel minder vaak voorkwam dan het gebruik van Wmo-maatwerkarrangementen en dan nagenoeg alleen in

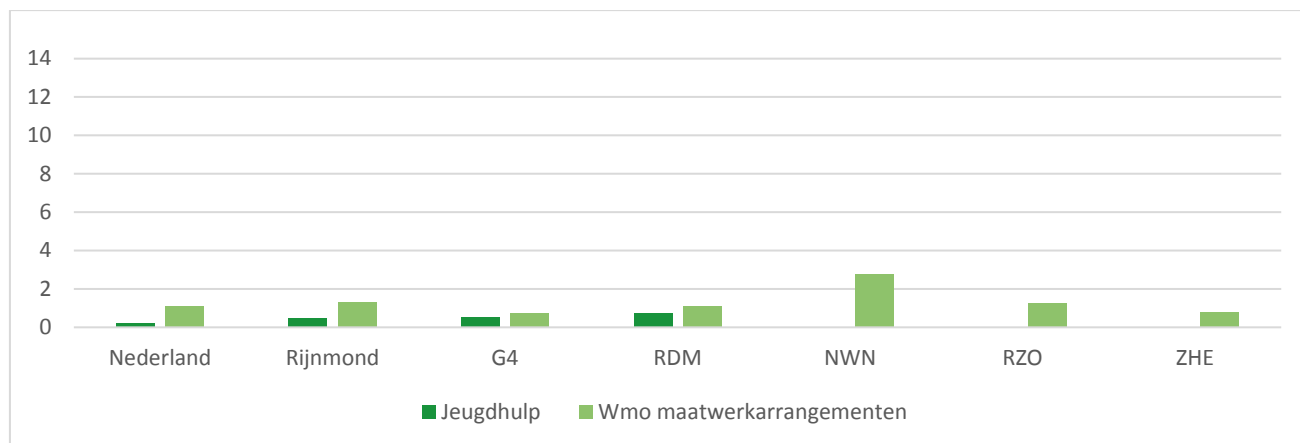
de gebieden Nederland, Rijnmond, G4 en sub-regio Rotterdam. Gebruik van jeugdhulp kwam iets vaker voor onder niet-startgekwalificeerden die onderwijsvolgend (figuur 7.2) waren dan onder degenen die geen onderwijs volgden (figuur 7.1). Van de Wmo-maatwerkarrangementen werd echter vooral gebruik gemaakt door 22-jarigen zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgden (figuur 7.1). Daarbij lag het aandeel in de minder stedelijke gebieden zoals de Zuid Hollandse Eilanden wat hoger dan in de stedelijke gebieden zoals bijvoorbeeld Rotterdam.

Figuur 7.1 Percentage 22-jarigen zonder startkwalificatie, geen onderwijsvolgend dat gebruik heeft gemaakt van jeugdhulp en/of Wmo arrangementen in 2017 – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

Figuur 7.2 Percentage 22-jarigen zonder startkwalificatie, wel onderwijsvolgend dat gebruik heeft gemaakt van jeugdhulp en/of Wmo arrangementen in 2017 – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

Figuur 7.3 Percentage 22-jarigen met startkwalificatie dat gebruik heeft gemaakt van jeugdhulp en/of Wmo arrangementen in 2017 – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

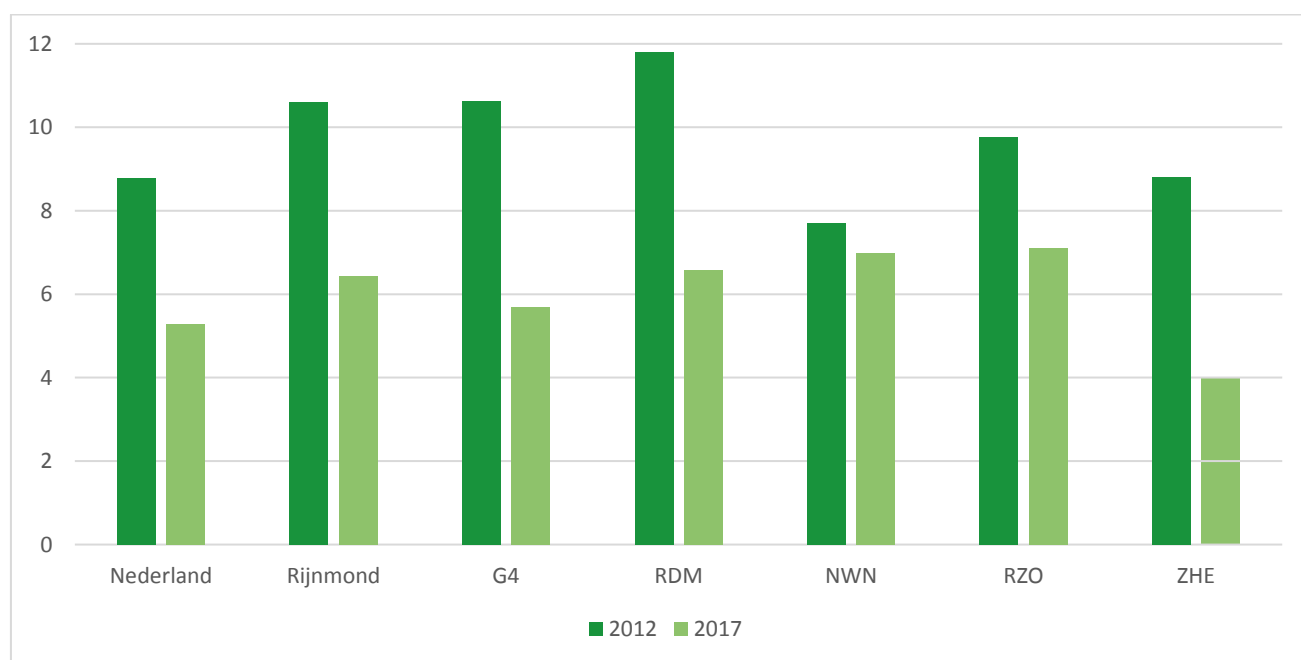
8 Criminaliteit

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van het aandeel 22-jarigen, die op 1 oktober 2012 en 2017 ingeschreven stonden en in het betreffende jaar als verdachte geregistreerd waren (zie de figuren 8.1 t/m 8.3).

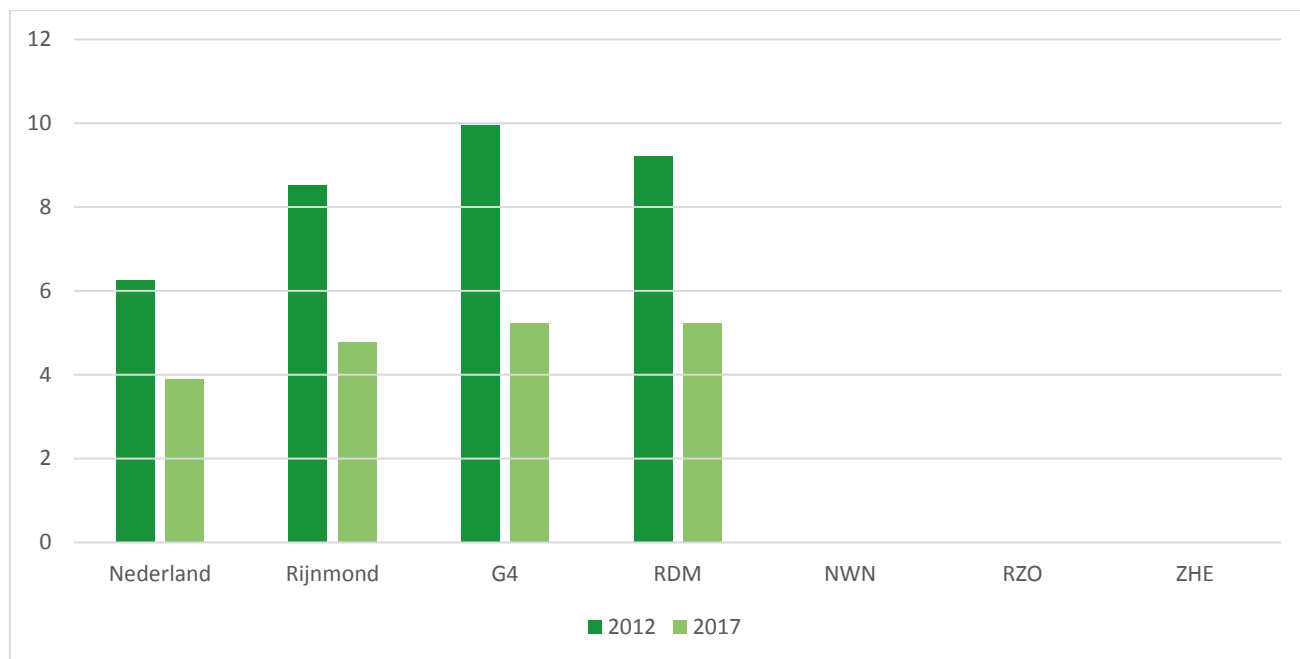
Uit de figuren blijkt dat het aandeel 22-jarigen dat als verdachte geregistreerd heeft gestaan tussen 2012 en 2017 aanzienlijk is afgenomen. Onder de jongeren zonder startkwalificatie (figuren 8.1 en 8.2) is een groter deel als verdachte geregistreerd geweest dan onder de 22-jarigen met een startkwalificatie (figuur 8.3). Opvallend is dat binnen de groep zonder startkwalificatie die onderwijs volgde (figuur

8.2) uit de RMC-regio alleen voldoende 22-jarigen uit de stad Rotterdam als verdachte geregistreerd hebben gestaan om te kunnen presenteren. Onder degenen die geen onderwijs volgden stond er uit de meeste andere sub-regio's een gelijkwaardig deel als verdachte geregistreerd. Alleen op de Zuid-Hollandse Eilanden was het aandeel iets kleiner.

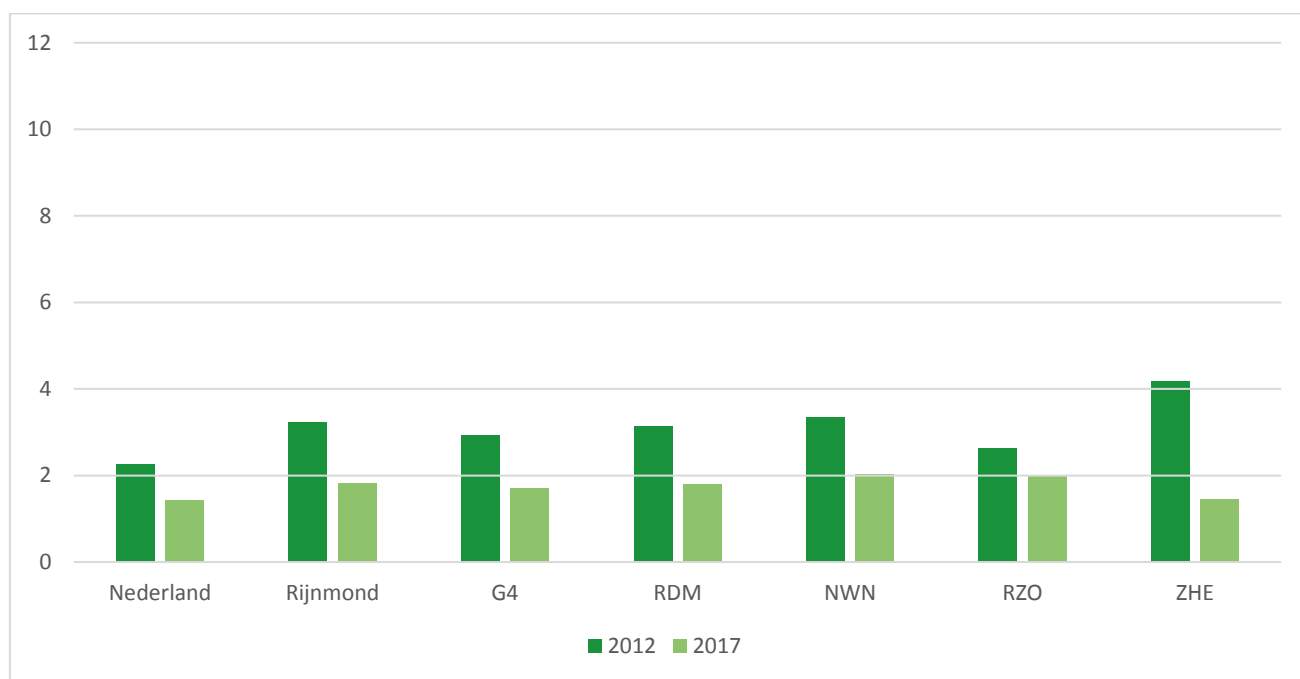
Ook wat betreft het als verdachte geregistreerd staan is het patroon voor Nederland en de G4 vergelijkbaar met de RMC-regio Rijnmond. Het patroon van de G4 komt vooral overeen met dat van Rotterdam.

Figuur 8.1 *Percentage 22-jarigen zonder startkwalificatie, geen onderwijsvolgend dat als verdachte geregistreerd heeft gestaan 2012 en 2017 – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden)* - Bron: CBS, bewerking OBI

Figuur 8.2 Percentage 22-jarigen zonder startkwalificatie, wel onderwijsvolgend dat als verdachte geregistreerd heeft gestaan 2012 en 2017 – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

Figuur 8.3 Percentage 22-jarigen met startkwalificatie dat als verdachte geregistreerd heeft gestaan 2012 en 2017 – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

9 Achtergrondkenmerken

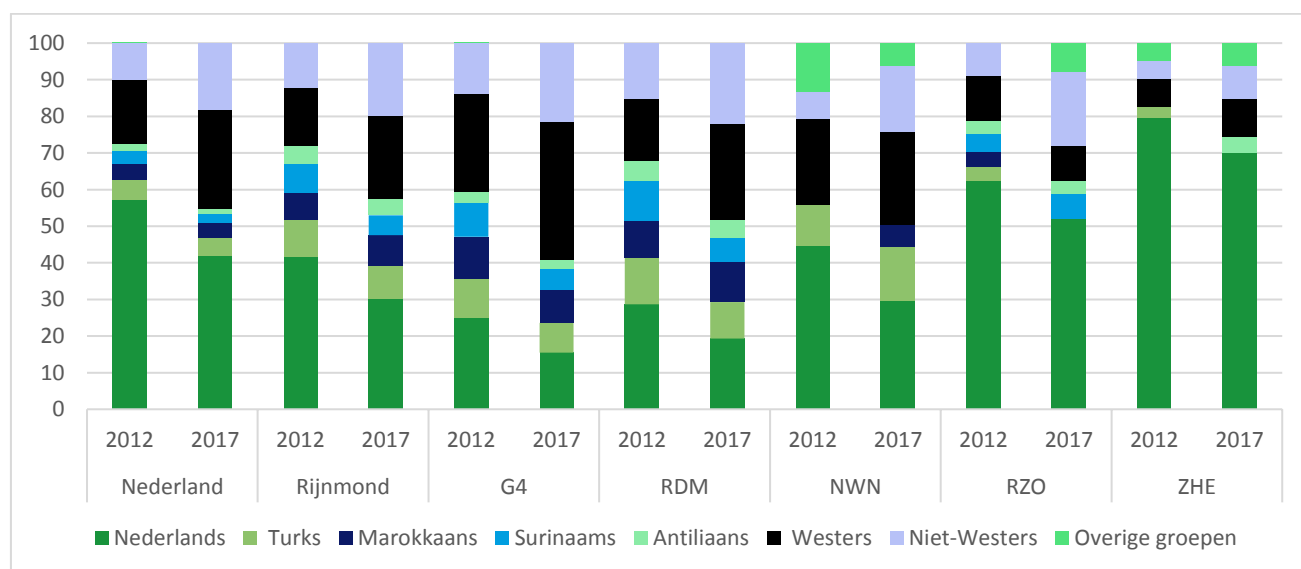
Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de verdeling van de achtergrondkenmerken migratieherkomst, opleidingsniveau ouders en huishoudsamenstelling van de 22-jarigen, die op 1 oktober 2012 en 2017 ingeschreven stonden.

9.1 Herkomst

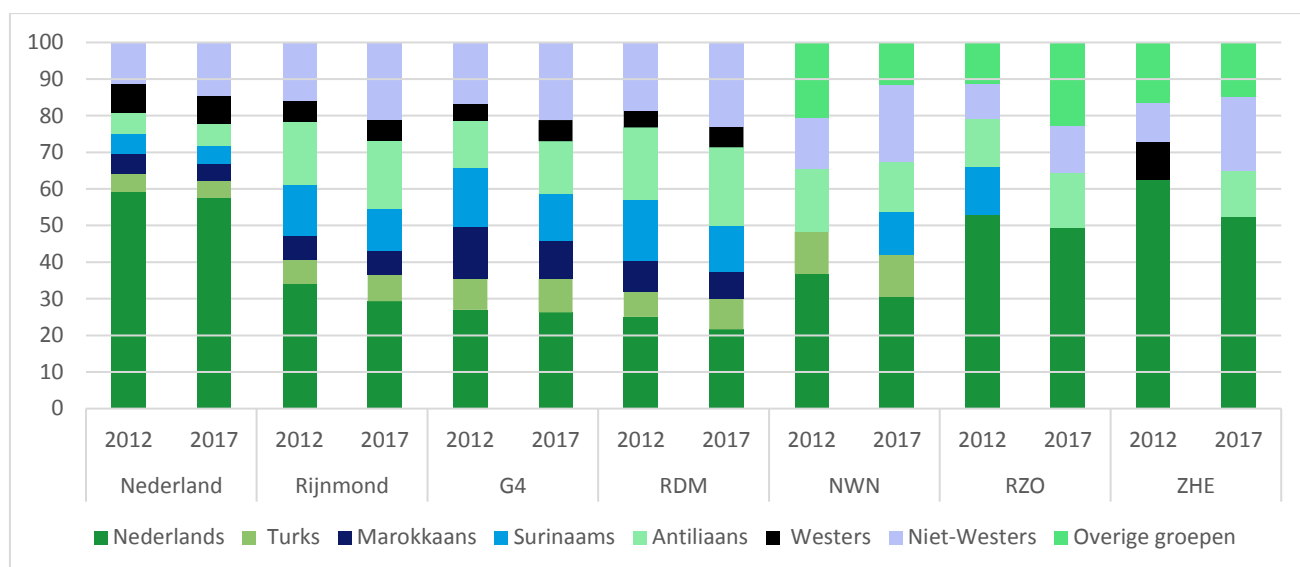
Uit de figuren 9.1 t/m 9.3 blijkt dat de verdeling qua herkomst onder de 22-jarigen met een startkwalificatie vrij stabiel was tussen 2012 en 2017 en dat het aandeel 22-jarigen met een Nederlandse herkomst binnen die groep over het algemeen het hoogst was, maar hoe stedelijker, hoe lager het aandeel met een Nederlandse herkomst was. Dat laatste geldt overigens voor alle drie de groepen. Het aandeel 22-jarigen met een Nederlandse herkomst nam in de twee groepen zonder startkwalificatie af tussen 2012 en

2017. Opvallend is dat er onder de 22-jarigen zonder startkwalificatie die schoolgaand waren zich vergeleken met de andere twee groepen, relatief veel 22-jarigen met een Antilliaanse herkomst bevonden, en, in iets mindere mate, met een Surinaamse herkomst. Onder degenen die geen onderwijs volgden was het aandeel met een overige Westerse en overige niet-westerse herkomst relatief groot. Een overige niet-Westerse herkomst kwam ook vaker voor bij de 22-jarigen zonder startkwalificatie die onderwijs volgden.

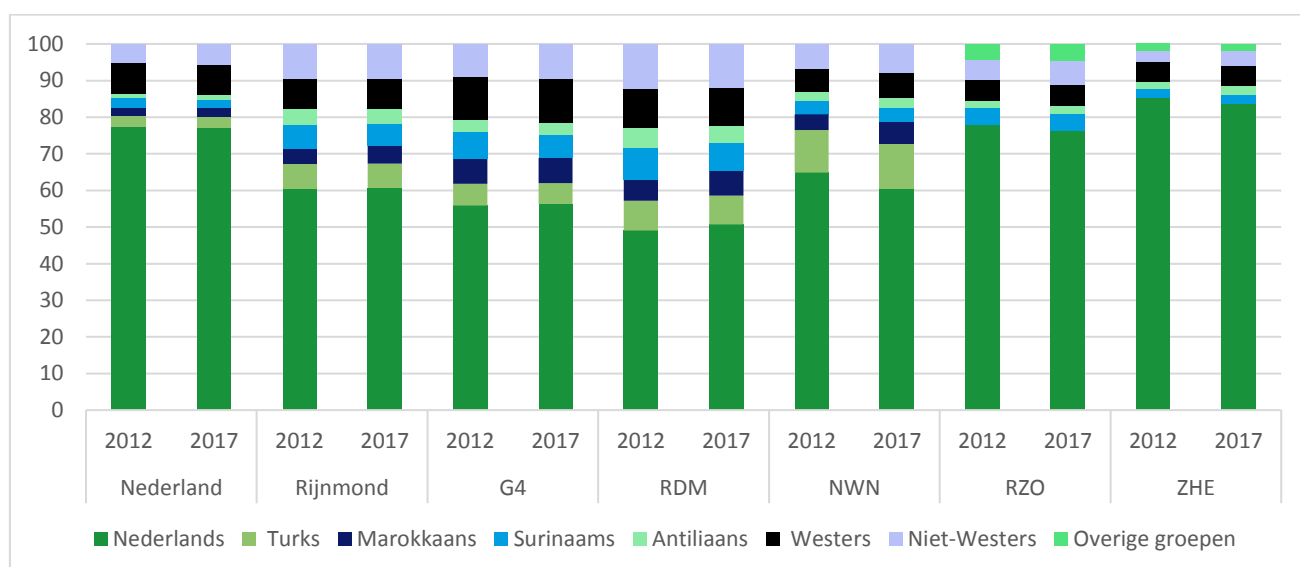
Ook wat betreft herkomst verschillen de patronen van de RMC-regio en die van Nederland en de G4 niet veel van elkaar. Opvallend is wel dat er met name in de G4 het aandeel van vooral 22-jarigen met een Westerse herkomst flink is toegenomen, maar ook die met een (overige) niet-Westerse herkomst is relatief veel toegenomen.

Figuur 9.1 Verdeling naar migratieherkomst van 22-jarigen zonder startkwalificatie, geen onderwijsvolgend die op 1 oktober 2012 en 2017 ingeschreven waren – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

Figuur 9.2 Verdeling naar migratieherkomst van 22-jarigen zonder startkwalificatie, wel onderwijsvolgend die op 1 oktober 2012 en 2017 ingeschreven waren – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

Figuur 9.3 Verdeling naar migratieherkomst van 22-jarigen met startkwalificatie die op 1 oktober 2012 en 2017 ingeschreven waren – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

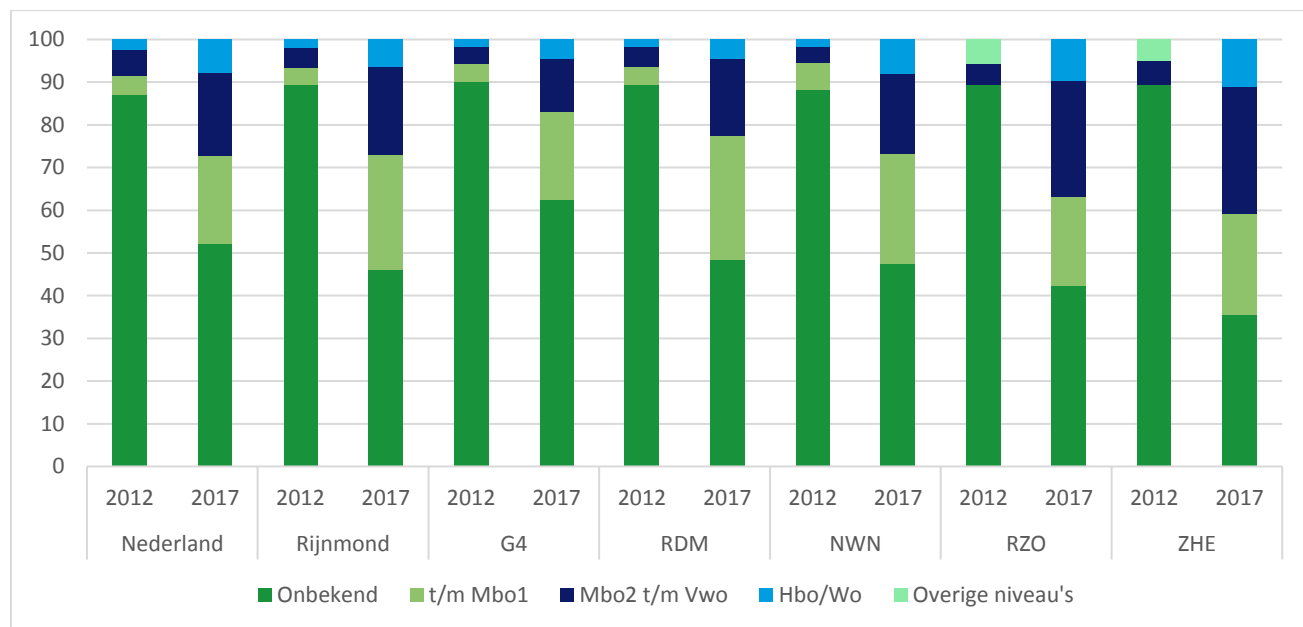
9.2 Opleidingsniveau ouders

Uit de figuren 9.4 t/m 9.6 is af te leiden dat van het overgrote gedeelte (ongeveer 90%) van de 22-jarigen die op 1 oktober 2012 ingeschreven waren in de RMC-regio Rijnmond het opleidingsniveau van de ouders onbekend was. Van de groep 22-jarigen die op 1 oktober 2017 ingeschre-

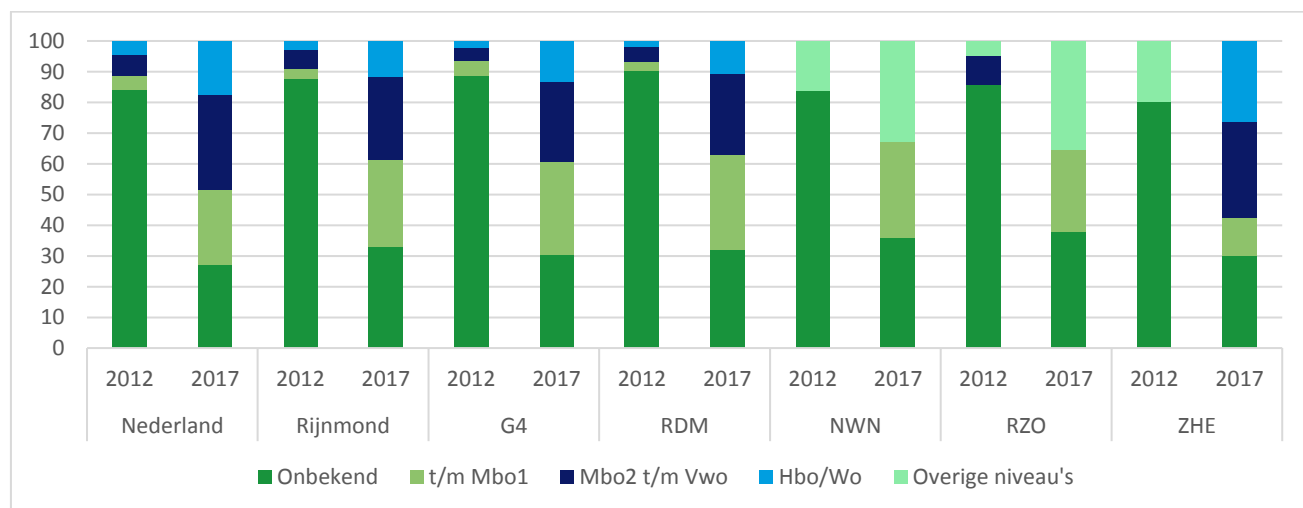
ven was in de regio is van een veel groter (ruim 50%) gedeelte wel het opleidingsniveau van de ouders bekend. Te zien is dat onder de groep met een startkwalificatie het aandeel ouders met een hbo/wo opleiding een stuk hoger was dan onder de groepen zonder een startkwalificatie; ongeveer vier maal zo hoog als onder die zonder een startkwalificatie die geen onderwijs volgden en zo'n tweemaal zo hoog als onder die wel onderwijs volgden. Dit houdt ook

in dat het aandeel ouders met een hbo/wo opleiding twee- maal zo hoog is onder degenen zonder startkwalificatie die wel onderwijs volgden als onder die geen onderwijs volg-

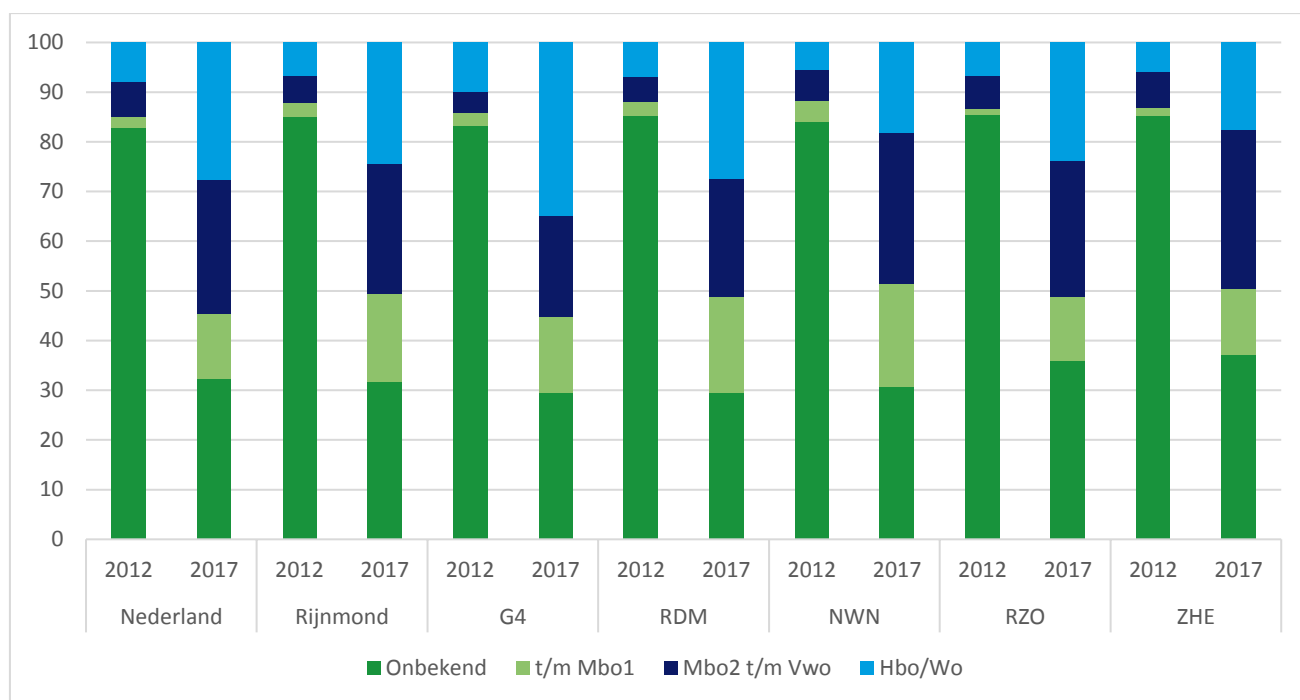
den. Er is niet veel verschil is tussen de cijfers voor de RMC-regio Rijnmond en Rotterdam en die voor Nederland en de G4.

Figuur 9.4 Verdeling naar opleidingsniveau ouders van 22-jarigen zonder startkwalificatie, geen onderwijsvolgend die op 1 oktober 2012 en 2017 ingeschreven waren – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

Figuur 9.5 Verdeling naar opleidingsniveau ouders van 22-jarigen zonder startkwalificatie, wel onderwijsvolgend die op 1 oktober 2012 en 2017 ingeschreven waren – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

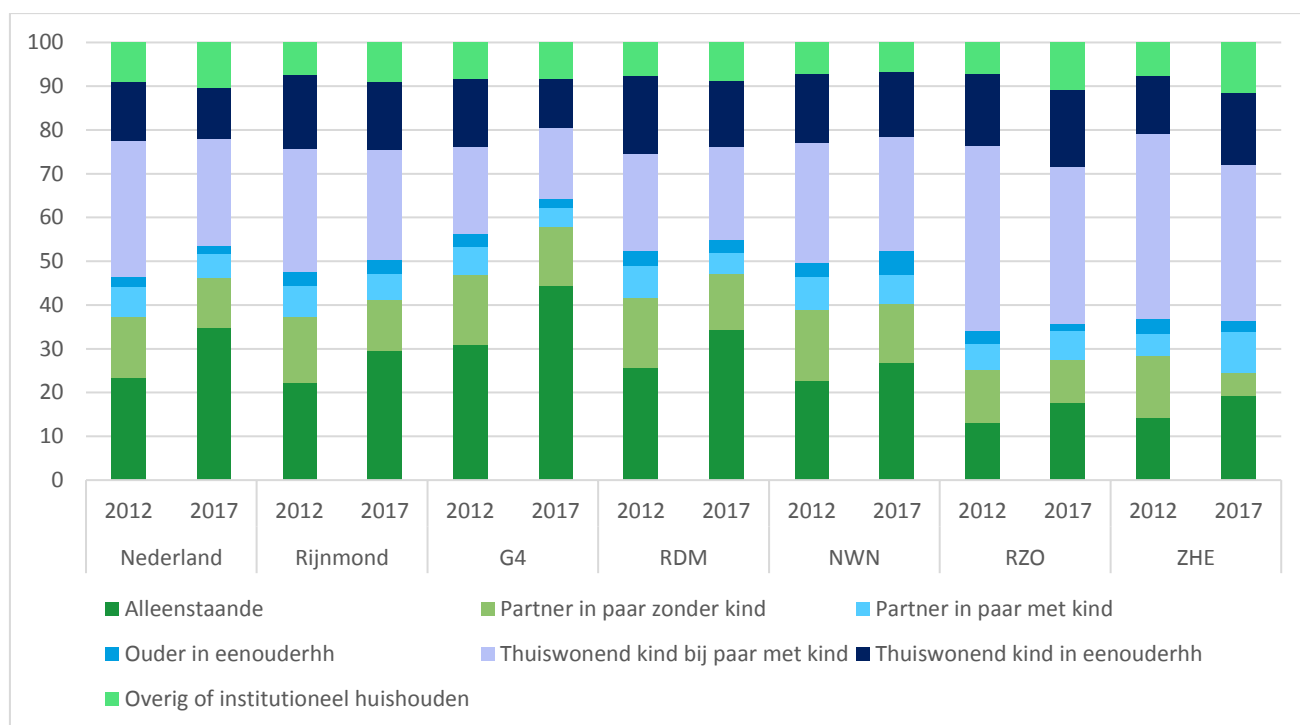

Figuur 9.6 Verdeling naar opleidingsniveau ouders van 22-jarigen met startkwalificatie die op 1 oktober 2012 en 2017 ingeschreven waren – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

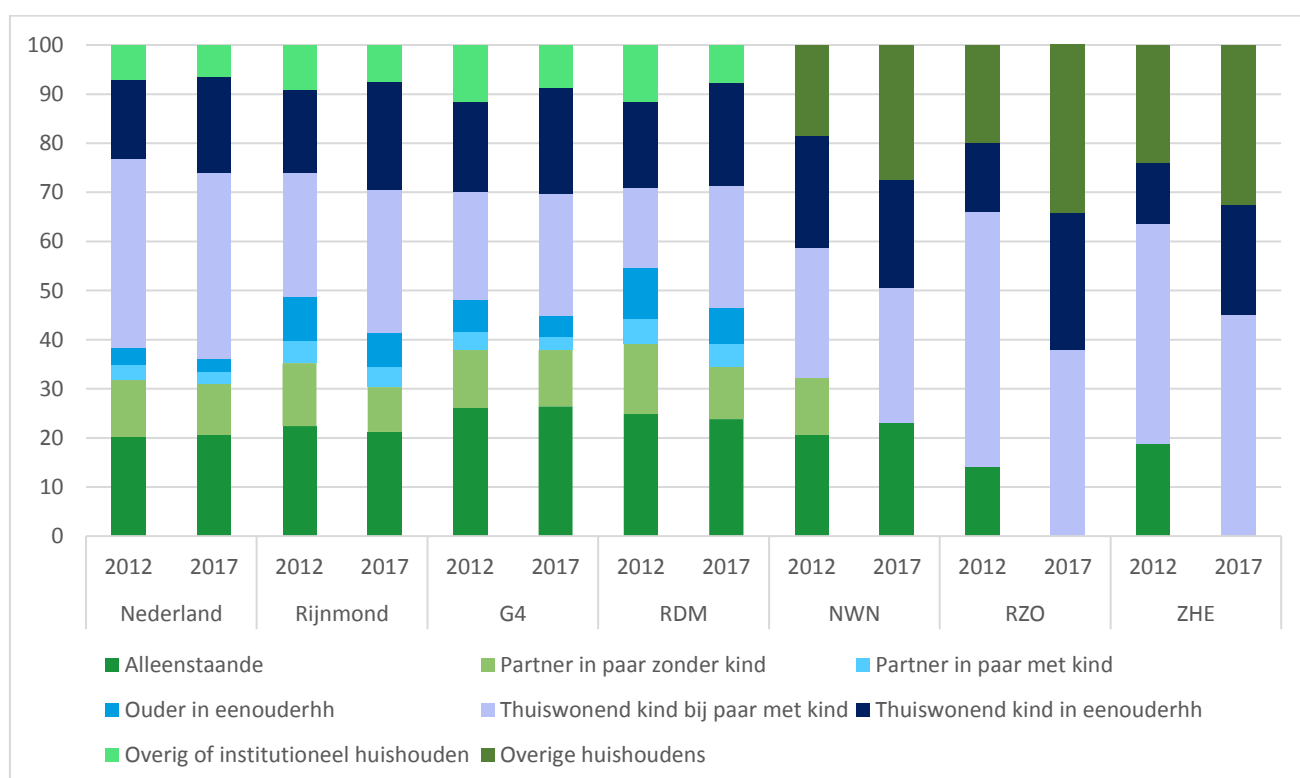
9.3 Huishoudensamenstelling/-positie

Tot slot is gekeken naar het type huishouden waarin de 22-jarigen leefden en welke positie deze daarin had. Een overzicht van de cijfers per groep voor de jaren 2012 en 2017 staat in de figuren 9.7 t/m 9.9. Een groot deel van de 22-jarigen woonde als in kind bij beide of één ouder(s). Dat aandeel was het grootst onder de startgekwalficeerden en dan met name in de minder stedelijke gebieden. Bijvoorbeeld in 2017 woonde in de sub-regio's Zuid Hollandse Eilanden en Rijnmond Zuid Oost zo'n 80% van de startgekwalficeerde 22-jarigen nog "thuis"; ruim drie kwart daarvan bij beide ouders, iets minder dan een kwart bij één ou-

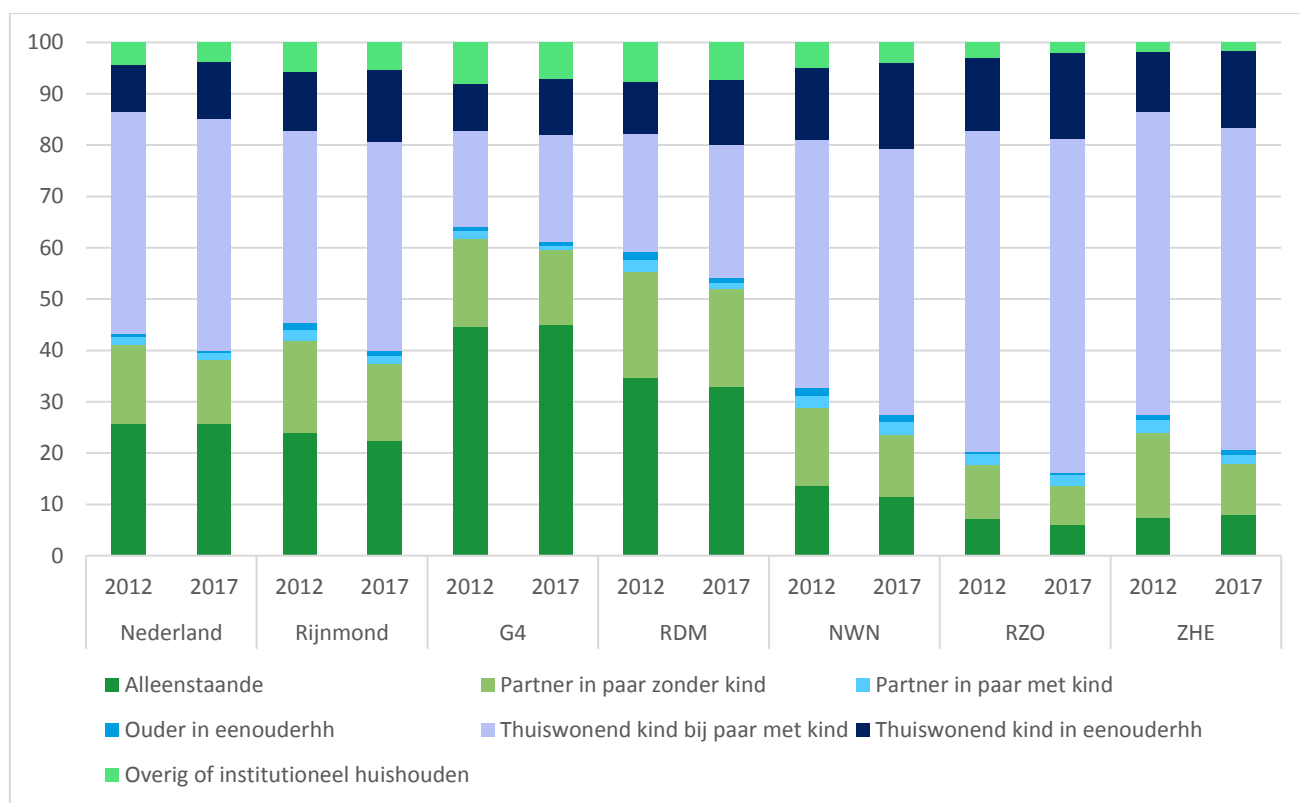
der. In de minder stedelijke gebieden is het aandeel alleenstaanden onder de niet-startgekwalficeerden een stuk hoger dan onder de startgekwalficeerden. Het aandeel 22-jarigen dat als partner in een huishouden met een kind of als eenouder huishouden met een kind leeft was overall gezien het hoogst onder de groep niet-startgekwalficeerden die geen onderwijs volgde. Echter het aandeel 22-jarigen dat als ouder in een eenoudergezin leeft is verreweg het hoogst onder de 22-jarigen in de groep niet-startgekwalficeerden die onderwijs volgde en woonachtig was in Rotterdam. Ook wat betreft de huishoudensamenstelling en de positie daarin volgen de cijfers voor Nederland en de G4 een zelfde patroon als de RMC-regio Rijnmond, waarbij de cijfers voor de G4 logischerwijze het meest lijken op die van Rotterdam.

Figuur 9.7 Verdeling naar huishoudenpositie van 22-jarigen zonder startkwalificatie, geen onderwijsvolgend die op 1 oktober 2012 en 2017 ingeschreven waren – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

Figuur 9.8 Verdeling naar huishoudenpositie van 22-jarigen zonder startkwalificatie, wel onderwijsvolgend die op 1 oktober 2012 en 2017 ingeschreven waren – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

Figuur 9.9 Verdeling naar huishoudenpositie van 22-jarigen met startkwalificatie die op 1 oktober 2012 en 2017 ingeschreven waren – Nederland, de RMC-regio Rijnmond, G4 en vier sub-regio's (Rotterdam, Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden) - Bron: CBS, bewerking OBI

10 Combinatie van kenmerken

In vervolg op de gemaakte overzichten van de individuele kenmerken is er voor het jaar 2017 door middel van logistische regressie gekeken of de kenmerken ook in combinatie samenhangen met het wel of niet hebben van een startkwalificatie. Dit is gedaan door de kenmerken in combinatie in een model op te nemen. Hierbij zijn de arbeidsmarktpositie en uitkeringen buiten beschouwing gelaten, omdat deze wellicht eerder een gevolg zijn van het wel of niet hebben van een startkwalificatie of het wel of niet volgen van een opleiding.

Dus de volgende kenmerken zijn opgenomen in het logistische regressiemodel om te kijken naar verschillen tussen wel en niet startgekwalificeerden:

- Inschrijfduur basisregistratie personen (BRP) in Nederland,
- gebruik van jeugdhulp,
- gebruik van WMO-maatwerkarrangementen,
- geregistreerd staan als verdachte,
- herkomst (Nederlands/niet Nederlands),
- opleidingsniveau van ouders,
- het huishouden waar zij deel van uitmaakten.

Zie tabel 10.1 en tabel 10.2 voor de uitkomsten hiervan. In de tabellen staan de odds ratio's met hun betrouwbaarheidsinterval en de verklaarde variantie (Nagelkerke R^2) van het model.

Hieruit komt naar voren dat hoe langer een 22-jarigen in Nederland staat ingeschreven hoe groter de kans is dat deze een startkwalificatie heeft. Landelijk gezien heeft een 22-jarige die langer dan 10 jaar in Nederland staat ingeschreven 25 maal vaker een startkwalificatie dan een 22-jarige die korter dan één jaar staat ingeschreven. In Rijnmond en Rotterdam is dat bijna 19 maal zo vaak. Een 22-jarige die gedurende 1 t/m 5 jaar staat ingeschreven heeft in Rijnmond en Rotterdam al 3 à 3,5 keer vaker een startkwalificatie en tussen de 5 t/m 10 jaar is dit zo'n 6 à 7 maal vaker het geval.

Wanneer een 22-jarige in Rijnmond en Rotterdam geen gebruik heeft gemaakt van jeugdhulp en/of een Wmo-maatwerkarrangement, heeft deze respectievelijk 2 maal of 8 à 9 maal zo vaak een startkwalificatie.

Een 22-jarige die daarbij niet als verdachte geregistreerd staat heeft daarbij in Rijnmond en Rotterdam 3 à 4 maal zo vaak een startkwalificatie.

Hoe hoger de opleiding van de ouders, hoe vaker een 22-jarige een startkwalificatie heeft: voor Rijnmond en Rotterdam heeft een 22-jarige met ouders die een opleidingsniveau van hbo/wo 3 à 4 maal zo vaak een startkwalificatie dan een 22-jarige met ouders die een opleidingsniveau tot mbo 1 hebben.

Wat betreft het huishouden waar een 22-jarige deel van uitmaakt is gekeken naar het verschil met een 22-jarige die deel uit maakt van een overig huishouden. Te zien is dat in Rijnmond en Rotterdam vooral 22-jarigen die partners zijn in een paar zonder kinderen of alleenstaand het vaakst (twee maal vaker) een startkwalificatie hebben. Een belemmering voor het hebben van een startkwalificatie lijkt het hebben van een kind te zijn. Zowel 22-jarigen die partner in een paar met kinderen zijn als 22-jarigen die alleenstaand ouder zijn hebben in Rijnmond en Rotterdam 2 à 3 maal minder vaak een startkwalificatie dan een 22-jarige in een overig huishouden. Een 22-jarige die kind is in een paar met kinderen of een eenouderhuishouden heeft iets vaker of even vaak een startkwalificatie dan een 22-jarige die lid is van een overig huishouden.

In de sub-regio's Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden was er geen samenhang tussen het wel of niet startgekwalificeerd zijn en het wel of niet gebruik van jeugdhulp. In de sub-regio Zuid-Hollandse Eilanden ook niet met het wel of niet als verdachte geregistreerd staan, dus deze kenmerken zijn niet in het uiteindelijke model opgenomen voor deze sub-regio's.

Tabel 10.1 *Multivariate odds ratio's, 95% betrouwbaarheidsintervallen en verklaarde variantie (Nagelkerke R² uit multiple logistische regressie analyse met startkwalificatie als afhankelijke variabele en genoemde kenmerken als onafhankelijke variabelen voor 22-jarigen in Nederland, Rijnmond, G4 en Rotterdam*

Kenmerken	Nederland		Rijnmond		G4		Rotterdam	
	OR	(95% CI)	OR	(95% CI)	OR	(95% CI)	OR	(95% CI)
Inschrijfduur in Nederland								
Korter dan 1 jaar								
1 t/m 5 jaar	2,56	(2,38-2,74)	2,87	(2,23-3,69)	3,70	(3,25-4,22)	3,56	(2,70-4,70)
5 t/m 10 jaar	9,26	(8,27-10,36)	6,46	(4,62-9,05)	12,95	(10,47-16,03)	6,94	(4,66-10,31)
Langer dan 10 jaar	25,41	(23,61-27,35)	18,83	(14,66-24,18)	30,42	(26,31-35,19)	18,64	(14,00-24,83)
Jeugdhulp								
Gebruik	Referentie							
Geen gebruik	4,10	(3,47-4,84)	2,27	(1,48-3,47)	4,10	(3,19-5,25)	2,24	(1,42-3,52)
Wmo-maatwerkarrangementen								
Gebruik								
Geen gebruik	9,45	(8,84-10,10)	7,99	(6,43-9,93)	9,86	(8,14-11,94)	8,75	(6,50-11,79)
Verdachte								
Geregistreerd								
Niet geregistreerd	3,75	(3,49-4,02)	3,26	(2,63-4,05)	3,82	(3,28-4,45)	3,55	(2,69-4,69)
Herkomst								
Niet Nederlands								
Nederlands	1,44	(1,39-1,49)	1,66	(1,49-1,83)	1,73	(1,59-1,88)	1,66	(1,44-1,92)
Opleidingsniveau ouders								
t/m Mbo1								
Mbo 2 t/m Vwo	1,62	(1,55-1,68)	1,43	(1,27-1,62)	1,45	(1,32-1,59)	1,37	(1,17-1,60)
Hbo/Wo	3,37	(3,21-3,53)	3,08	(2,62-3,64)	4,04	(3,56-4,57)	3,80	(3,03-4,77)
Onbekend	1,98	(1,90-2,07)	1,68	(1,47-1,91)	1,56	(1,42-1,72)	1,57	(1,32-1,86)
Huishoudenpositie								
Overig/institutioneel huishouden								
Alleenstaande	3,11	(2,93-3,29)	1,84	(1,52-2,21)	2,00	(1,77-2,27)	1,57	(1,25-1,97)
Partner in paar zonder kinderen	2,95	(2,77-3,14)	2,30	(1,87-2,83)	1,94	(1,68-2,24)	1,99	(1,54-2,58)
Partner in paar met kinderen	0,74	(0,68-0,81)	0,50	(0,38-0,66)	0,39	(0,31-0,49)	0,36	(0,25-0,53)
Ouder in eenouder-huishouden	0,57	(0,50-0,65)	0,46	(0,33-0,64)	0,42	(0,32-0,55)	0,41	(0,27-0,63)
Kind in paar met kinderen	2,75	(2,60-2,90)	1,69	(1,41-2,02)	1,14	(1,00-1,29)	1,09	(0,87-1,36)
Kind in eenouderhuis-houden	1,64	(1,54-1,74)	1,07	(0,89-1,30)	0,90	(0,78-1,03)	0,80	(0,63-1,01)
Nagelkerke R ²	0,293		0,264		0,373		0,288	

Bron: CBS, bewerking OBI

Tabel 10.2 *Multivariate odds ratio's, 95% betrouwbaarheidsintervallen en verklaarde variantie (Nagelkerke R² uit multiple logistische regressie analyse met startkwalificatie als afhankelijke variabele en genoemde kenmerken als onafhankelijke variabelen voor 22-jarigen in de sub-regio's Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden*

Kenmerken	Nieuwe Waterweg Noord		Rijnmond Zuid Oost		Zuid Hollandse Eilanden	
	OR	(95% CI)	OR	(95% CI)	OR	(95% CI)
Inschrijfduur in Nederland						
Korter dan 1 jaar						
1 t/m 5 jaar	0,82	(0,35-1,89)	2,49	(0,72-8,56)	0,64	(0,09-4,36)
5 t/m 10 jaar	4,76	(1,85-12,24)	9,70	(2,60-36,24)	3,86	(0,57-26,40)
Langer dan 10 jaar	14,41	(6,70-30,99)	34,74	(11,14-108,35)	17,92	(3,45-93,12)
Wmo-maatwerkarrangementen						
Gebruik						
Geen gebruik	3,11	(1,81-5,36)	8,39	(4,81-14,64)	13,62	(6,83-27,17)
Verdachte						
Geregistreerd						
Niet geregistreerd	3,33	(1,89-5,85)	2,72	(1,55-4,79)		
Herkomst						
Niet Nederlands						
Nederlands	1,54	(1,17-2,04)	1,42	(1,07-1,88)	1,53	(1,10-2,13)
Opleidingsniveau ouders						
t/m Mbo1						
Mbo 2 t/m Vwo	1,72	(1,24-2,40)	1,37	(0,96-1,94)	1,36	(0,93-1,99)
Hbo/Wo	2,14	(1,38-3,33)	2,85	(1,83-4,41)	1,34	(0,86-2,08)
Onbekend	1,52	(1,08-2,15)	1,63	(1,15-2,32)	1,76	(1,18-2,62)
Huishoudenpositie						
Overig/institutioneel huishouden						
Alleenstaande	1,27	(0,71-2,26)	4,05	(2,14-7,66)	3,41	(1,73-6,72)
Partner in paar zonder kinderen	1,66	(0,90-3,04)	3,17	(1,69-5,96)	10,20	(4,57-22,75)
Partner in paar met kinderen	0,92	(0,43-2,00)	1,93	(0,90-4,14)	1,03	(0,46-2,29)
Ouder in eenouderhuishouden	0,28	(0,13-0,63)	0,87	(0,32-2,39)	2,05	(0,68-6,18)
Kind in paar met kinderen	1,88	(1,10-3,19)	5,71	(3,40-9,59)	6,66	(3,65-12,16)
Kind in eenouderhuishouden	1,09	(0,62-1,91)	3,06	(1,77-5,28)	3,58	(1,89-6,80)
Nagelkerke R ²	0,288		0,249		0,247	

- Bron: CBS, bewerking OBI

11 Samenvatting en conclusie

11.1 Samenvatting

11.1.1 Startkwalificatie en onderwijs

In 2012 was zo'n driekwart van de 22-jarigen in de RMC-regio Rijnmond in 2012 in het bezit van een startkwalificatie. Dat percentage lag in de sub-regio's Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden iets hoger dan in Rotterdam en Nieuwe Waterweg Noord. In 2017 is dat percentage in de gehele RMC-regio met vier procent is toegenomen. Rotterdam en Nieuwe Waterweg Noord hadden het laagste percentage toename (drie), Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden het hoogste (vijf). Van 22-jarigen met een startkwalificatie in de RMC-regio Rijnmond en Rotterdam en Nieuwe Waterweg Noord volgden meer jongeren in zowel 2012 als 2017 wel onderwijs, dan niet. In de sub-regio's Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden volgden meer 22-jarigen geen onderwijs dan wel. Van het kwart van de 22-jarigen in de RMC-regio Rijnmond dat in 2012 geen startkwalificatie in het bezit heeft, volgde ongeveer een vijfde (5% van de 24%) onderwijs; in 2017 was dat een kwart (5% van de 20%).

In de sub-regio Nieuwe Waterweg Noord was in alle gemeenten in 2017 een toename te zien van het aantal startgekwalficeerden vergeleken met 2012. Maassluis had de meeste startgekwalficeerden, Schiedam de minste startgekwalficeerden.

In de sub-regio Rijnmond Zuid-Oost was in alle gemeenten, behalve de gemeente Albrandswaard, in 2017 een toename te zien van het aantal startgekwalficeerden vergeleken met 2012, en wel met een percentage van tussen de 5 en 9%. De gemeente Lansingerland had in 2017 het hoogste percentage startgekwalficeerden: nagenoeg negen op de tien 22-jarigen hadden een startkwalificatie. De gemeente Capelle aan de IJssel had in 2017 in deze sub-regio relatief gezien het laagste aantal startgekwalficeerde 22-jarigen: ongeveer acht op de tien. Niet alle gemeenten hadden voldoende schoolgaande 22-jarigen om het onderscheid tussen niet startgekwalficeerden die wel of geen onderwijs volgden aan te geven (Albrandswaard, Lansingerland, en Krimpen aan den IJssel in 2017).

In de sub-regio Zuid-Hollandse Eilanden was met name in Hellevoetsluis (+13%) en in mindere mate Nissewaard (+6%) in 2017 een toename te zien van het aantal startgekwalficeerden vergeleken met 2012. In de gemeenten Brielle en Goeree-Overflakkee is het percentage gelijk gebleven, in Westvoorne is het aantal met 2% afgenomen. Desalniettemin was het percentage 22-jarigen met een startkwalificatie in 2017 in alle gemeenten hoger dan 80%. Ook in deze sub-regio hadden niet alle gemeenten voldoende schoolgaande 22-jarigen om het onderscheid tussen niet startgekwalficeerden die wel of geen onderwijs volgden aan te geven (Brielle, Westvoorne, en Goeree-Overflakkee in 2017).

Het aandeel startgekwalficeerde 22-jarigen in de RMC-regio Rijnmond was vergelijkbaar met het aandeel in de G4; beide blijven iets achter bij Nederland. Het aandeel onderwijsvolgenden onder de startgekwalficeerden was in beide jaren in de G4 bijna 10% hoger dan in de RMC-regio Rijnmond en Nederland. In de RMC-regio Rijnmond volgde een groter aandeel van de niet-startgekwalficeerden in de jaren 2012 (21,5%) en 2017 (22,7%) onderwijs. Het aandeel schoolgaande startgekwalficeerden was het laagst (15,6%) in 2017 in de G4.

11.1.2 Hoogste/laatste opleiding

Hoogst behaalde opleiding

Van de 22-jarigen zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgden had de grootste groep, en dan vooral in 2012, een vmbo-b/k diploma op zak. Het percentage 22-jarigen van wie niet bekend was wat de hoogste opleiding was, was in met name Rotterdam en de sub-regio Nieuwe Waterweg Noord in 2017 een stuk hoger dan in 2012. De categorie havo-/vwo-onderbouw kwam in 2012 nauwelijks voor; in 2017 wel. Een verklaring zou kunnen zijn dat de CBS bestanden van de laatste jaren beter gevuld zijn dan die van de oudere jaren.

Onder de 22-jarigen zonder startkwalificatie die wel onderwijs volgden, had ook het grootste gedeelte een vmbo-b/k diploma op zak. Onder de schoolgaande 22-jarigen zonder startkwalificatie die onderwijs volgden hadden relatief weinig alleen basisschool of praktijkonderwijs gedaan. Dit

kwam onder de niet-schoolgaanden zonder startkwalificatie bij ongeveer één op de tien voor. Het aandeel 22-jarigen met een vmbo-b/k diploma was in 2017 zo'n 20% lager dan in 2012. In 2017 zijn de percentages van mbo-1 diploma's en een havo-, vwo-onderbouw opleiding juist weer wat hoger.

De 22-jarigen met een startkwalificatie in de RMC-regio Rijnmond hadden in 2012 iets vaker een havo, vwo, hbo of wo diploma (55%) dan een mbo 2, 3 of 4 diploma. Dat verschilde echter wel per sub-regio. In de wat stedelijker gebieden, zoals bijvoorbeeld Rotterdam was het aandeel met een mbo-diploma lager (39%) dan in het gehele RMC-gebied, terwijl het in de minder stedelijke gebieden, zoals bijvoorbeeld de Zuid-Hollandse Eilanden het aandeel met een mbo-diploma juist wat hoger (61%) lag. In 2017 was het aandeel met een mbo-diploma over het algemeen hoger dan in 2012.

De cijfers voor Nederland en de G4 volgen hetzelfde patroon als Rijnmond. Voor geheel Nederland en met name voor de G4 zijn de percentages zonder hoogst behaalde opleiding hoger dan in de RMC-regio Rijnmond. Dit geldt vooral voor de G4. Dit werd ook teruggezien in de sub-regio's Rotterdam en Nieuwe Waterweg Noord. Voor de 22-jarigen zonder startkwalificatie volgden de cijfers voor Nederland en de G4 een met de RMC-regio Rijnmond vergelijkbaar patroon wat betreft de hoogst behaalde opleiding. Ook wat betreft de startgekwalificeerde 22-jarigen volgden de cijfers van 2012 en 2017 eenzelfde patroon als die van de RMC-regio Rijnmond. In de G4 zijn de 22-jarigen wel vaker hoger opgeleid dan in Nederland en de RMC-regio Rijnmond; in 2017 had in de G4 zo'n een derde een mbo diploma en twee derde een hogere opleiding dan mbo- (25% hbo en 40% havo/vwo). In Nederland en de RMC-regio Rijnmond is die verhouding min of meer 50/50. Dit komt waarschijnlijk doordat in de grote steden meer studenten hbo en wo wonen die daar studeren.

Laatst gevolgde opleiding

Ongeveer de helft van de 22-jarigen zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgden was van het mbo afkomstig. Het regulier voortgezet onderwijs, het praktijkonderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs kwamen minder vaak voor. Van een kwart in 2012 en zo'n 35% in 2017 is er in het geheel geen inschrijving gevonden.

Van de 22-jarigen zonder startkwalificatie die onderwijs volgden zat nagenoeg iedereen op het mbo.

Ook wat betreft de laatst gevolgde opleiding zijn de patronen voor de RMC-regio Rijnmond en Nederland vergelijkbaar tussen 2012 en 2017.

11.1.3 Inschrijfduur regio

Inschrijfduur RMC-regio Rijnmond

Over het algemeen stond minimaal ongeveer de helft van de 22-jarigen langer dan 10 jaar in de RMC-regio Rijnmond ingeschreven. De inschrijfduur is onder de groep zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgde over het algemeen korter dan onder die wel onderwijs volgden. Onder de startgekwalificeerden en de niet-startgekwalificeerden die onderwijs volgden, lijkt de inschrijfduur niet erg gewijzigd te zijn tussen 2012 en 2017. Dit is anders voor de niet-startgekwalificeerden die geen onderwijs volgden. Dit was met name het geval in de meer stedelijke gebieden, zoals Rotterdam. Daar is er een duidelijke afname te zien in de inschrijvingsduur tussen 2012 en 2017.

Inschrijfduur Nederland

Meer dan 90% van de startgekwalificeerden 22-jarigen stond langer dan 10 jaar in Nederland ingeschreven. De gemiddelde inschrijfduur bedroeg voor alle (sub) regio's 20 jaar. De 22-jarigen die pas kort (korter dan 1 jaar) in Nederland waren ingeschreven zijn met name terug te zien onder de niet-startgekwalificeerden die niet onderwijsvolgend waren. Vooral in de meer stedelijke gebieden zoals Rotterdam en in 2017.

De cijfers voor de G4 en Nederland als geheel laten min of meer hetzelfde patroon zien als die voor de RMC-regio Rijnmond. Ook daar stonden de 22-jarigen zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgden over het algemeen een stuk korter in Nederland ingeschreven, dan degenen die wel onderwijs volgden en die met een startkwalificatie. Met name in de G4, stedelijk gebied, bevond zich een groot aandeel korter dan een jaar in Nederland ingeschreven dat geen startkwalificatie had en geen onderwijs volgden. Net als in Rotterdam was dat aandeel in 2017 een stuk hoger dan in 2012.

11.1.4 Arbeidsmarktpositie

Vooral de niet-startgekwalificeerde, geen onderwijsvolgende 22-jarigen werkten relatief vaak niet. In de gehele regio betrof dat in 2012 de helft en in 2017 iets meer dan de helft. Dat komt vooral door het aandeel van Rotterdam in deze cijfers. Het herstel van de economische recessie is waarschijnlijk medeoorzaak van het stijgen van het percentage werkenden. Door de huidige coronacrisis kan in de

nabije toekomst het aandeel werkenden dalen. Wat ook opvalt is dat het in ongeveer vier vijfde van de gevallen 22-jarigen betreft die geen deel uitmaken van de beroepsbevolking. Dit riep de vraag op of het hier 22-jarigen betrof die wellicht arbeidsongeschikt waren. Om dit te onderzoeken is voor de groep die niet werkte en geen deel uitmaakte van de beroepsbevolking gekeken of er wellicht (vaker) sprake was van 22-jarigen met een Wajong uitkering. Inderdaad bleek het aandeel 22-jarigen met een Wajong uitkering onder de groep niet-werkenden, niet beroepsbevolking hoger te zijn dan onder de totale groep 22-jarigen zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgde. Vooral in de sub-regio Zuid Hollandse Eilanden was dat het geval, daar betrof het in zowel 2012 als 2017 meer dan de helft van de 22-jarigen uit de groep niet-werkenden, niet-beroepsbevolking.

Ook wat betreft de arbeidsmarktpositie lieten de cijfers voor de G4 en Nederland als geheel min of meer hetzelfde patroon zien als die voor de RMC-regio Rijnmond.

11.1.5 Uitkeringen

Onder de groep 22-jarigen zonder een startkwalificatie die schoolgaand was, kwamen in de sub-regio's Nieuwe Waterweg Noord, Rijnmond Zuid-Oost en Zuid Hollandse Eilanden nauwelijks jongeren met een uitkering (bijstands- of WW-uitkering) voor. De 22-jarigen met een startkwalificatie hadden het minst vaak een uitkering, met name in 2017 lagen de percentages voor beide uitkeringen en voor alle gebieden onder de 2%. Onder de 22-jarigen die geen startkwalificatie hadden en geen onderwijs volgden was het aandeel met een bijstandsuitkering veel hoger dan onder de 22-jarigen uit de twee andere groepen. In 2012 waren er ook nogal wat 22-jarigen zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgden met een WW-uitkering, maar in 2017 kwam dat nauwelijks meer voor. Een met de RMC-regio Rijnmond vergelijkbaar patroon wordt ook teruggezien voor de G4 en Nederland als geheel.

11.1.6 Zorggebruik

Het gebruik van jeugdhulp in 2017 onder de 22-jarigen die op 1 oktober 2017 ingeschreven stonden kwam veel minder vaak voor dan het gebruik van Wmo-maatwerkarrangementen en dan nagenoeg alleen in de sub-regio Rotterdam. Gebruik van jeugdhulp kwam iets vaker voor onder niet-startgekwaliceerden die onderwijsvolgend waren dan onder degenen die geen onderwijs volgden. Van de Wmo-maatwerkarrangementen werd echter vooral gebruik gemaakt door 22-jarigen zonder startkwalificatie die geen on-

derwijs volgden. Daarbij lag het aandeel in de minder stedelijke gebieden zoals de Zuid Hollandse Eilanden wat hoger dan in de stedelijke gebieden zoals bijvoorbeeld Rotterdam.

De cijfers voor de G4 en Nederland zijn ook wat zorggebruik te vergelijken met die van de RMC-regio Rijnmond.

11.1.7 Criminaliteit

Het aandeel 22-jarigen dat als verdachte geregistreerd heeft gestaan is tussen 2012 en 2017 aanzienlijk afgenomen. Onder de jongeren zonder startkwalificatie is een groter deel als verdachte geregistreerd geweest dan onder de 22-jarigen met een startkwalificatie. Opvallend is dat binnen de groep zonder startkwalificatie die onderwijs volgde alleen 22-jarigen uit de stad Rotterdam als verdachte geregistreerd hebben gestaan. Onder degenen die geen onderwijs volgden stond er uit de meeste andere sub-regio's een gelijkwaardig deel als verdachte geregistreerd. Alleen op de Zuid Hollandse Eilanden was het aandeel iets kleiner.

Ook wat betreft het als verdachte geregistreerd staan is het patroon voor de G4 en Nederland vergelijkbaar met de RMC-regio Rijnmond. Het patroon van de G4 komt vooral overeen met dat van Rotterdam.

11.1.8 Achtergrondkenmerken

Herkomst

De verdeling qua herkomst onder de 22-jarigen met een startkwalificatie was vrij stabiel tussen 2012 en 2017. Het aandeel 22-jarigen met een Nederlandse herkomst was binnen die groep over het algemeen het hoogst, maar hoe stedelijker, hoe lager het aandeel met een Nederlandse herkomst was. Dat laatste gold overigens voor alle drie de groepen. Het aandeel 22-jarigen met een Nederlandse herkomst nam in de twee groepen zonder startkwalificatie af tussen 2012 en 2017. Dit hangt samen met de ontwikkeling van de bevolking en immigratie uit het buitenland. Onder de 22-jarigen zonder startkwalificatie die schoolgaand waren, bevonden zich vergeleken met de andere twee groepen, relatief veel 22-jarigen met een Antilliaanse herkomst, en, in iets mindere mate, met een Surinaamse herkomst. Onder degenen die geen onderwijs volgden is het aandeel met een overige Westerse en overige niet-Westerse herkomst relatief groot. Een overige niet-Westerse herkomst komt ook vaker voor bij de 22-jarigen zonder startkwalificatie die onderwijs volgden.

Ook wat betreft herkomst verschilden de patronen van de RMC-regio en die van Nederland en de G4 niet veel van

elkaar. Opvallend was wel dat er met name in de G4 het aandeel van vooral 22-jarigen met een Westerse herkomst flink is toegenomen, maar ook die met een (overige) niet-Westerse herkomst was relatief toegenomen.

Opleidingsniveau ouders

Van het overgrote gedeelte (ongeveer 90%) van de 22-jarigen die op 1 oktober 2012 ingeschreven waren in de RMC-regio Rijnmond was het opleidingsniveau van de ouders onbekend. Van de groep 22-jarigen die op 1 oktober 2017 ingeschreven was in de regio is van een veel groter (ruim 50%) gedeelte wel het opleidingsniveau van de ouders bekend. Onder de groep met een startkwalificatie was het aandeel ouders met een hbo/wo opleiding een stuk hoger dan onder de groepen zonder een startkwalificatie; ongeveer viermaal zo hoog als onder die zonder een startkwalificatie die geen onderwijs volgden en zo'n tweemaal zo hoog als onder die wel onderwijs volgden. Dit houdt ook in dat het aandeel ouders met een hbo/wo opleiding tweemaal zo hoog is onder degenen zonder startkwalificatie die wel onderwijs volgden als onder die geen onderwijs volgden.

Er was niet veel verschil tussen de cijfers voor de RMC-regio Rijnmond en die voor Nederland en de G4.

Huishoudensamenstelling/-positie

Een groot deel van de 22-jarigen woonde in zowel 2012 als 2017 in als kind bij beide of één ouder(s). Dat aandeel is het grootst onder de startgekwalificeerden en dan met name in de minder stedelijke gebieden. Bij voorbeeld in 2017 woonde in de sub-regio's Zuid Hollandse Eilanden en Rijnmond Zuid Oost zo'n 80% van de startgekwalificeerde 22-jarigen nog "thuis"; ruim drie kwart daarvan bij beide ouders, iets minder dan een kwart bij één ouder. In de minder stedelijke gebieden is het aandeel alleenstaanden onder de niet-startgekwalificeerden een stuk hoger dan onder de startgekwalificeerden. Het aandeel 22-jarigen dat als partner in een huishouden met een kind of als eenouder huishouden met een kind leeft was overall gezien het hoogst onder de groep niet-startgekwalificeerden die geen onderwijs volgde. Echter het aandeel 22-jarigen dat als ouder in een eenoudergezin leeft was verreweg het hoogst onder de 22-jarigen in de groep niet-startgekwalificeerden die onderwijs volgde en woonachtig was in de sub-regio Rotterdam.

Ook wat betreft de huishoudensamenstelling en de positie daarin volgden de cijfers voor Nederland en de G4 een

zelfde patroon als de RMC-regio Rijnmond, waarbij de cijfers voor de G4 logischerwijze het meest lijken op die van Rotterdam.

11.2 Conclusie

In vergelijking met 2012 is er in 2017 een stijging (+4%) van het aandeel startgekwalificeerden te zien in de RMC-regio Rijnmond. In 2017 had zo'n 80% van de 22-jarigen in de regio een startkwalificatie; ongeveer 5% had geen startkwalificatie, maar volgde nog onderwijs; en 15% had geen startkwalificatie en volgde ook geen onderwijs. De trends voor de RMC-regio Rijnmond en Nederland vertonen over het algemeen hetzelfde beeld.

11.2.1 Startgekwalificeerd

Het aandeel startgekwalificeerden is wat hoger in de minder stedelijke gebieden (Rijnmond Zuid-Oost en Zuid-Hollandse Eilanden). Het aandeel hoger (hbo/wo) opgeleide 22-jarigen onder de startgekwalificeerden was in 2012 wat hoger dan in 2017. Een groter aandeel van de ouders van startgekwalificeerden is hoger (hbo/wo) opgeleid, dan onder de niet-startgekwalificeerden; viermaal zo vaak als de niet-startgekwalificeerden die niet-onderwijsvolgend waren en tweemaal zo vaak als die wel onderwijs volgden. Van de startgekwalificeerde 22-jarigen woont het grootste gedeelte bij beide of één van de ouders thuis, met name in de minder stedelijke gebieden.

11.2.2 Niet-startgekwalificeerd

Onder de niet-startgekwalificeerden is het aandeel met als hoogste opleiding vmbo b/k in 2012 hoger dan in 2017, in 2017 lijkt dit verschoven te zijn naar mbo-1 en onderbouw havo/vwo-niveau. In 2017 is het aandeel 22-jarigen van Nederlandse herkomst afgenomen in de groep niet-startgekwalificeerden. De niet-startgekwalificeerden stonden vaker als verdachte geregistreerd dan startgekwalificeerden. Niet-startgekwalificeerden zijn vaker ouder van een kind dan startgekwalificeerden.

Wel onderwijsvolgend

De 22-jarigen zonder startkwalificatie die onderwijs volgden hadden relatief vaak een vmbo b/k diploma en volgden nagenoeg allemaal een opleiding op mbo-niveau. In de meer stedelijke gebieden werd er onder deze groep relatief vaker gebruik gemaakt van jeugdhulp en bevonden zich meer 22-jarigen die als verdachte geregistreerd stonden dan in de minder stedelijke gebieden.

De 22-jarigen uit deze groep waren relatief vaker van Antilliaanse en Surinaamse herkomst.

Relatief gezien waren dit ook vaker alleenstaanden of ouders van een kind (al dan niet met een partner). In de meer stedelijke gebieden waren er relatief veel alleenstaande 22-jarige ouders.

Niet onderwijsvolgend

Net als bij de onderwijsvolgende niet-startgekwalificeerden zijn ook onder de niet-onderwijsvolgenden relatief veel 22-jarigen in het bezit van een vmbo b/k diploma, maar één op de tien heeft alleen lagere school of praktijkonderwijs als hoogste opleiding gevolgd. Ongeveer de helft heeft als laatste opleiding een mbo-opleiding gevolgd, in 2012 is van een kwart geen onderwijsinschrijving bekend, in 2017 van een derde. De inschrijfduur in de RMC-regio Rijnmond van deze groep is over het algemeen korter dan van de groep die wel onderwijs volgde. Bovendien is de inschrijfduur in met name de stedelijke gebieden tussen 2012 en 2017 afgenomen. In deze groep bevindt zich ook de grootste groep 22-jarigen die korter dan één jaar in Nederland ingeschreven stond, vooral in de meer stedelijke gebieden. De herkomst van de 22-jarigen uit deze groep is relatief vaker een Westerse of overige niet-Westerse.

Ongeveer de helft van deze groep werkte niet en in ongeveer vier van de vijf gevallen maakten zij ook geen deel uit van de beroepsbevolking. Van de groep niet-werkende, niet-beroepsbevolking had een relatief groter deel een Wajong uitkering, vooral op de Zuid Hollandse Eilanden, waar dit in meer dan de helft van de gevallen het geval was.

Ook was het aandeel dat gebruik maakte van Wmo-maatwerkarrangementen relatief hoog onder deze groep, met name in de minder stedelijke gebieden.

Onder deze groep bevond zich ook het hoogste percentage als verdachte geregistreerden. In 2017 is het aandeel 22-jarigen dat als verdachte geregistreerd stond (bijna) gehalveerd ten opzichte van 2012.

Het aandeel 22-jarigen met een bijstandsuitkering is in deze groep het hoogst.

11.2.3 Slotconclusie

Het overgrote gedeelte van de 22-jarigen is in het bezit van een startkwalificatie. In vergelijking met 2012 is er in 2017 een stijging (+4%) van het aandeel startgekwalificeerden te zien in de RMC-regio Rijnmond. In 2017 had zo'n 80% van de 22-jarigen in de regio een startkwalificatie; ongeveer 5% had geen startkwalificatie, maar volgde nog onderwijs; en 15% had geen startkwalificatie en volgde ook geen onderwijs. Dit sluit aan bij de ontwikkeling dat het percentage voortijdig schoolverlaters in de afgelopen jaren is teruggebracht.

Ongeveer de helft van de groep zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgde werkte ook niet en in ongeveer vier van de vijf gevallen maakten zij ook geen deel uit van de beroepsbevolking. Van de groep niet-werkende, niet-beroepsbevolking heeft een relatief groter deel een Wajong uitkering.

De gemiddelde populatie 22-jarigen zonder startkwalificatie die geen onderwijs volgt lijkt te verschillen al naar gelang een sub-regio meer of minder stedelijk van aard is. In de meer stedelijke gebieden lijken er, naast de zogenaamde niet-kunners gezien het hoogste en laagste opleidingsniveau, relatief veel 22-jarigen te zijn die nog maar kort in Nederland verblijven waardoor er geen hoogst behaald diploma is geregistreerd. Het is natuurlijk mogelijk dat deze 22-jarigen wel een buitenlands diploma in bezit hebben dat niet is geregistreerd, omdat zij in Nederland nooit onderwijs hebben gevolgd. In de minder stedelijke gebieden lijkt de populatie, naast de niet-kunners, vaker te bestaan uit 22-jarigen die vaker voor een bestaan als ouder kiezen en voor hun kind thuisblijven of vaker arbeidsongeschikt zijn.

Uit de multiple logistische regressies komt naar voren dat de meeste voorgenoemde kenmerken ook gecombineerd samenhangen met het wel of niet hebben van een startkwalificatie. Gezamenlijk verklaren deze ongeveer 25 tot 30% van de variantie van het model. Hieruit blijkt dat er buiten deze factoren nog andere zaken mee spelen wat betreft het wel of niet hebben van een startkwalificatie.

Kennis voor een sterk Rotterdams beleid

Onderzoek en Business Intelligence is een afdeling binnen de gemeente Rotterdam. De afdeling verzamelt informatie en doet onderzoek voor het maken en uitvoeren van beleid door de gemeente Rotterdam. Het onderzoek gaat over onderwerpen al: gezondheid, zorg, onderwijs, re-integratie, demografie, ruimtelijke ordening en veiligheid. Soms is de gemeentelijke organisatie het onderwerp, vaker gaat het over de stad en haar huishoudens. Het doel is steeds om met deze verzamelde kennis het beleid en de bedrijfsvoering van de gemeente te verbeteren.

Auteurs

Ineke Vogel (1964) is psycholoog. Zij werkt sinds 2004 als wetenschappelijk onderzoeker. Binnen de gemeente Rotterdam werkt zij voornamelijk als informatieanalist in het kader van de Basisregistratie Personen.

Annemarie Roode (1960) is socioloog. Zij is sinds 1997 als beleidsonderzoeker werkzaam voor de gemeente Rotterdam. Haar werkzaamheden bestaan voornamelijk uit het coördineren van onderzoek op het thema Rotterdams Talent en het doen van onderzoek op de gebieden onderwijs en arbeid.

